

680.41

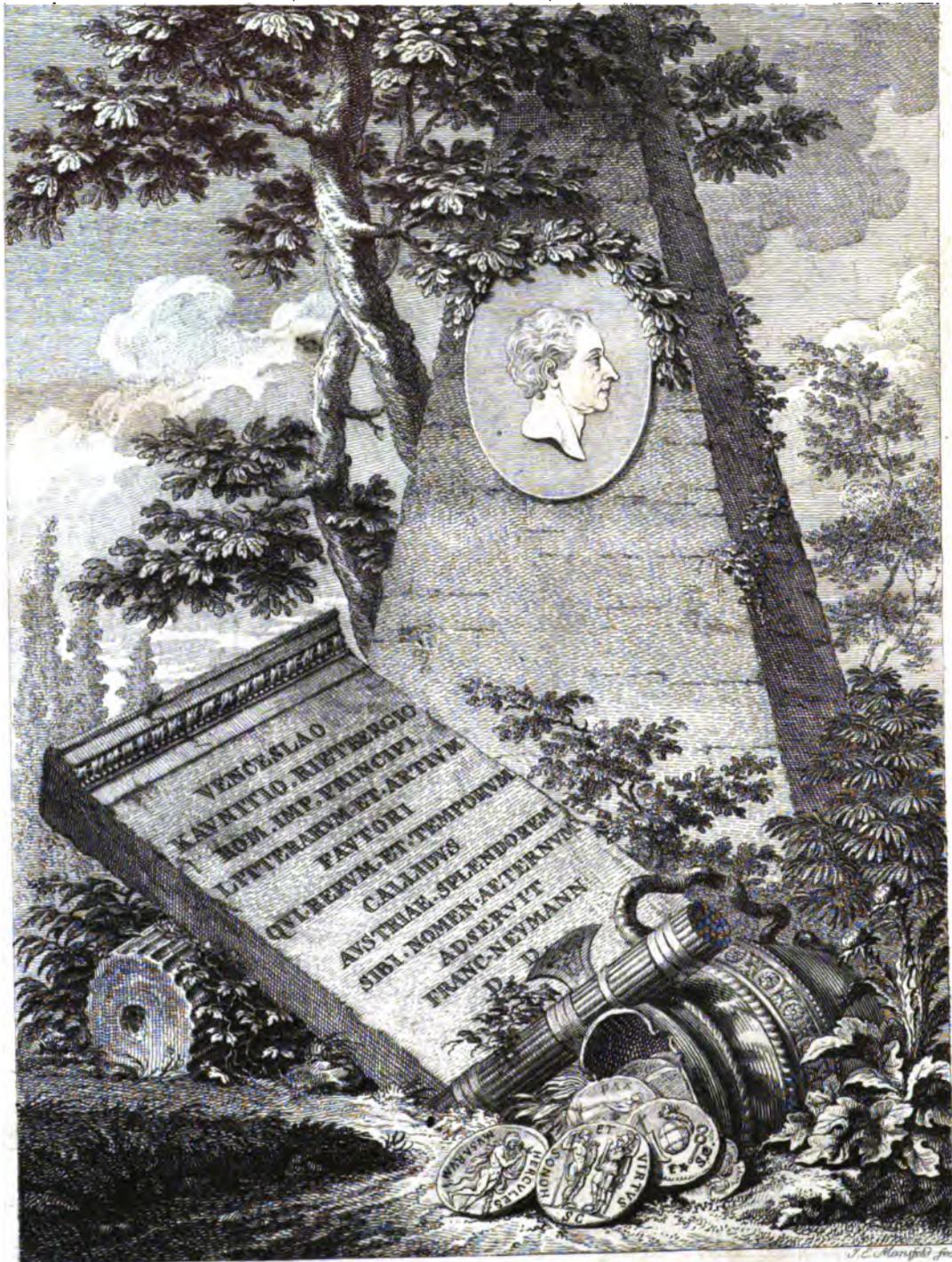
Neu

W/S
680.41
Neu.

Handwritten scribble

VENCESLAO
KAVITIO. RIPTERGIO
ROM. IMP. TRIINCIPIT
LITTEARUM ET ARTIVM
FACTORI
CALLIDVS
AVSTRIAE. SPLENDIDEM
SIBI. NOMEN. APTERVM
FRANC. NEYMANN
D. D.

POPVLORVM
ET
REGVM
NUMI VETERES
INEDITI

COLLECTI AC ILLUSTRATI

A

FRANCISCO NEVMANNO

CANONICO REG. AD S. DOROTHEAM.

VINDOBONAE,
APVD RVDOLPHVM GRAEFFERVM.

MDCCLXXIX.

W.77/262

L S.

RELIQUIAS VETERVMQVE VIDES MONVMENTA VIRORVM ,

quæ publicam in lucem ut e nostris laribus prodirent, non indigna visa sunt, sive quod hætenus Eru-
ditorum effugerint oculos, sive quod ab editis dif-
ferant, novisque locum præbeant animadversioni-
bus. Europæ urbium regumque sunt numi omnes
hoc volumine comprehensi. Propitiæ si Musæ fue-
rint, & Asiæ atque Africæ, postremo Romani no-
minis *Avendota Nomsuata* ex hoc pariter museo pro-
feram, quod plurium annorum decursu, multisque
paravi & sumtibus & laboribus. In recensendis
numis id consilii placuit, ut ordine geographico
uterer, quæ res voluptatis plurimum & utilitatis
habet. Ignobiliores descripti accurate: qui nobi-
litate argumenti præstant, æreis tabulis incisi sunt,
qua fieri potuit, fide summa & ab artifice peritissi-
mo Josepho Mansfeld. Observationes adjeci, quæ
neque brevitæ peccarent nimia, neque tædium
effuso dicendi genere parerent. Num inoffenso
pede per vastos venerandæ antiquitatis campos pro-
cesserim, haud equidem scio, & vix ausim sperare.

Id

Id scio me nihil non egisse, ne pedem offenderem. Sed enim, quod a Plinio eleganter dictum est, „ Res ardua vetustis novitatem dare, novis auctoritatem, obsoleis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, omnibus vero naturam, & naturæ suæ omnia. Itaque etiam non adsecutis, voluisse, abunde pulcrum est atque magnificum. „ Vale.

INTERPRETATIO COMPENDIORVM.

AVR.	- -	Aureus	
ARG.	- -	Argenteus	
AER.	- -	Aereus	
I.	- -	Primæ	} magnitudinis.
II.	- -	secundæ	
III.	- -	Tertiæ	
A. V. C.	- -	Anno urbis conditæ.	
d.	- -	dextra	
s.	- -	sinistra	

I N D E X.

A.

Abdera Thraciæ p. 112. 113. +
 Acheloi fluvii vultus imberbis p. 198.
 Adriana vasa p. 168.
 Aegium Achajæ p. 229.
 Aerei quoque numi exstant cum Pal-
 ladis & pegasi typis p. 38.
 Aesculapius imberbis in ære Phlasi-
 rum p. 170.
 Agrigentum Siciliæ p. 40.
 Alalcomenæ Ithacæ urb. vel epithe-
 ton p. 203.
 Alcinoi horti rursus destruuntur p. 114.
 Alexander M. p. 150. 154. 155. 157.
 etiam a Siculis observatus 57. Ejus
 tetradrachmum in Macedonia cu-
 sum 150. in ejus numis caput leo-
 nina pelle tectum est Herculis 156.
 Quibus in numis vera sit ejus ima-
 go. ibid. ejus nomine inscriptus de-
 narius barbarus 157.
 Alexander Severus in numo Marcia-
 nopolis p. 109.
 Anactorium Acarnaniæ p. 195.
 Anchialus Thraciæ p. 118. ejus mo-
 netæ cum icone Gordiani Pii ne-
 glectæ in urbium catalogo Vaillan-
 tii 120.
 Animadversiones in numos. arg. qui
 Palladem, pegasum & Koph exhi-
 bent p. 54.
 Apollo barbatus in Alææ moneta p.
 74. Siphniorum fodinas destruit 251.
 Massiliensibus in honore 2. & Me-
 garensis Atticis 47.
 Apollonia Illyrici p. 161. 162. Siphni
 ins. 251.

Archelaus rex Macedoniæ p. 147.
 Arethusa leonis ricu innuitur in ære
 Syracosio p. 62.
 Aristæus in numis Maroneæ p. 126.
 Issæ, Cææ, Sicini, Corcyræ Joniæ,
 Zacynthi 169. Phari 173. in Sici-
 lia cultus 170. repertor mellificii, tu-
 torque pastorum ac venatorum 171.
 varia ejus imago & attributa 172.
 Arpi Apuliæ p. 19.
 Ascalon Palæstinæ cum nomine Ale-
 xandri M. p. 155.
 Athenæ in Attica p. 218. 219. 223.
 Erichonium serpentis specie Mi-
 nervæ in numis jungunt, p. 220.
 Athenienses detriti cluniculi p. 219.
 Demosthenis in eos dicerium 220.
 Atinæ cum Marforum, tum Luca-
 norum numi male adfertur p. 40.
 Audoleon rex Pæoniæ p. 135.
 Aurelius in numo Philippopolis p. 131.
 ART. Δ. Gordiani titulus insolens in
 Mesembriæ numo tentatur p. 126.
 Azizus Mars p. 87.

B.

Bacchantium una in Syracosio numo
 p. 51.
 Bacchus diademate cinctus in numo
 Agrigenti p. 40.
 Bert, seu Birt Bruttiorum p. 27.
 BIA. BIATEC p. 138. Numi cum
 ejus principis nomine flatu ad nor-
 mam denariorum familiæ Fusæ
 139.
 BIAT. in aureo numulo p. 140.
 Bisanthe Thraciæ p. 124.

) (

Bi-

I N D E X.

- Bistuvium** Lucaniæ p. 23. concham, non acrostolium signavit 24.
Britomartis p. 240. alia est a Diana 241. 243. Cernitur in numis Cydoniæ, & Spartæ. ibid.
Bruttii Magnæ Græciæ p. 26.

C.

- Callatia Mœsiæ** p. 105. 108.
Casuentus fluvius in Metaponti numo effectus specie viri taurino capite p. 8.
Cephaleniæ capræ: mira de iis narrant Aristoteles & Ælianus p. 208.
Cephalus heros in numo Sames p. 210.
Ceres succincta & Cothurnis induta p. 225. *Μαλοφορος*, seu Ovifera 226. cum, & sine comite ariete in numis Pegarum 227.
Chimæra variarum urbium monetas occupat p. 63. 64.
Columba cur in numo Neapolis p. 10. 12.
Constantinopolis Thraciæ p. 125.
Corcyra Jonia p. 182. 185. 192. 193. duplici monogrammate suum in ære nomen indicavit 189. coluit & signavit Cererem 189. Bacchum 192. Neptunum multis nominibus 190.
Corcyra Nigra p. 177. 178. ejus numi vindicantur 178.
Corinthus Achajæ p. 230. situm inter duo maria in ære notat 237. ejus numi rarissimi ante fatalem sub Mummiø everisionem 231.
Cosura p. 256.
COVNOS in arg. tetradrachmo p. 143.
Cranium Cephallenæ inf. p. 207. 209.

- Croton in Bruttis** p. 30. 32.
Cumæ Campaniæ p. 5.
Cythus Ægæi maris p. 239. a Cythno conditore nomen tulit, cujus & effigiem in ære cælavit 250.

D.

- Dacia** p. 84. 85. 91. patria plurium numorum aureorum barbari comitatus 88. & argenteorum rudis operis 137. Ejus genius sedens libertatis pileum ostentat 85.
Decius in ære Viminacii p. 101.
Delus dives numis eget p. 233.
Diadema Græcis usitatum ante Alexandrum M. p. 52. 148. Græcum & Persicum differunt 148.
Diana in ære Massiliæ p. 2. Apolloniæ 162. ejus maximi honores. Ithacæ 203. Zacynthi 235.
Dictynna: vide Britomartis.
Druantilla Aug. p. 137.
Dyrrhachium Illyrici p. 163.

E.

- Elagabalus in numo Pautaliæ** p. 130.
Entela Siciliæ p. 44.
Eruscilla in numo Daciæ p. 91. Viminacii 103.

F.

- Faunus in numo Thasi** p. 134. Corcyræ Nigræ 180.
Faustina Jun. in numo Anchiali p. 118.
ΦΑΠΙΕΩ in barbaris tetradrachmis p. 145.
Fluviis Magnæ Græciæ & Siciliæ placuit corpus taurinum humano vultu p. 7. Aliquando etiam corpus hu-

I N D E X.

humanum tauri capite 8. aliis aliæ divinitatis causæ 197.

G.

Gallus gallinaceus in numo Ithacæ p. 205.

Gela Siciliæ p. 41. 43.

Gelonis numi a Paruta perperam lecti p. 42. 43. genuini cusi adhuc eo vivente, non posterioribus demum temporibus 52.

Gordianus Pius in numis Viminacii p. 94. Meseμβριæ 125.

H.

Hercules laureatus ac imberbis in numo Crotonis p. 32. radiato capite in numo Oetæ 160. Ejus imago in numis Alexandri M. 156.

Hipparis fluvius uncis, undarum symbolis, adumbratus in numo Camarinæ p. 212.

Hosilianus in numo Viminacii p. 104.

Hygia in numo Entelæ p. 44.

I.

ΙΠΠΑΡΙΣ inscriptus numus certo est Arporum Apuliæ p. 20.

Isla inf. Adriatici maris p. 165. 166.

Colonia Syracusanorum 170. in ea eruuntur vasa Etruscis similia 168.

Ithaca inf. p. 200. Dianæ sub tutela fuit 203.

Jupiter sacrificans p. 122.

K.

Κεκεφαλός, seu reticulum p. 113.

Koph, in antiquissimis Syracusanum numis p. 55. jungitur ali-

quando pleno Syracusanum nomini 59.

L.

Lacedæmon Laconia p. 237. 240. signavit & coluit Britomartin, seu Dictynnâ 242.

Lælaps, canis venaticus, hero suo Cephalo feram indicat in numo Sames p. 210.

Lampfacus Mysiæ cum nomine Alexandri M. p. 154.

Lapis insignis erutus in Dacia p. 86. in Ithaca 203. in Cephallenia 214.

Larva Neapoli Macedoniae solennis p. 146.

Larymna Boeotia p. 215. iconem Larymnæ, Cyni filia, monetis inserit 217.

Leo & taurus in pecunia Viminacensi stabiliuntur certa Legionum insignia p. 95.

Leonis fauces aquas eructantes fontium symbola sunt in ære vetere p. 62.

Lepores in numis Viminacii p. 96. veteribus in deliciis habiti 97.

Leucas Acarnania p. 199.

Lichas Spartanus Lacedæmonis numo inscriptus p. 237.

Liternum urbs & fluvius Campaniæ p. 5.

Literarum forma fallax ætatis criterium p. 220.

Locri Epizephyrii in Brutiis p. 32. eorum numi adseruntur 33. 37.

Corcyraeis, ac per hos Corinthiis agnati sunt 35. eorundem exstant &

I N D E X.

- & ærei numi cum typo Palladis & pegasi 38.
 Locrus Phæacis filius, Alcinoi frater p. 35.
 Luna & astra lucent in pecunia Neapolis, & Magnæ Græciæ passim p. 16.
 Lyfimachus rex Thraciæ p. 132.
 Lyttus Cretæ p. 245.
- M.
- Macrinus in numo Marcianopolis p. 109.
 Malea Peloponnesi p. 244.
 Mamæa in numo Marcianopolis p. 109.
 Marcianopolis Mœsiæ p. 109.
 Mars sæpe barbatus in vetere mone-
 ta p. 72. cum Pallade confundi
 solet in numis Ponti 75. Azizi no-
 mine Dacis atque Edessenis cultus
 87.
 Massilia Galliæ p. 1.
 Mazariæ Siculæ numi hætenus nulli,
 præterquam Punici p. 3.
 Medusæ vultus in Athenarum numo
 p. 223.
 Megara Attica p. 47. 224. Cur Apol-
 linis & Citharæ typis usa 47. Cere-
 ris Oviferæ simulacrum in ejus nu-
 mo 227.
 Megara Sicula p. 46. ejus & Mega-
 ræ Siculæ numi discernuntur. ibid.
 Melita ins. p. 76. Junoni devota 77.
 Mesembria Thraciæ p. 125.
 Messene Peloponnesi p. 236.
 Metabus in Metaponti numo p. 23.
 Metapontum Lucaniæ p. 22. Casuen-
 tum fluvium finxit specie Mino-
 tauri, seu viri taurino capite 8.
- Minerva Itonia in tetradrachmo Ale-
 xandri M. p. 150. in ære Syriæ re-
 gum Macedonicos natales signi-
 ficat 153.
 Minotaurus semper virum tauri capi-
 te mentitur, nunquam taurum hu-
 mano capite p. 9.
 Mœsia leporum populo frequens p. 96.
 dicta & Myfia 103.
 Monunius inscriptus drachmæ Dyr-
 rhachenæ p. 164.
- N.
- NEA Faustinae nomen constanter sub-
 sequitur, nunquam præit p. 119.
 Neapolis Campaniæ p. 10. 12. 14. 15.
 Astronomicis nugis dedita 16. de-
 vota Dioscuris 17. signavit quos-
 dam numos ΡΩΜΑΙΩΝ 13.
 Neapolis Macedoniæ p. 146.
 Neptunus cultus & mediterraneis ur-
 bibus p. 122. in ære Corcyræo cur-
 plerumque societur adverso tauri
 capiti 191.
 Notæ incusæ tetradrachmis barbaris
 p. 144.
 Numi duplici typario cusi, uno pro-
 minente, altero incuso, extra Ma-
 guam Græciam non inveniuntur p.
 30. annis minimum sexcentis Chri-
 stianam æram præcedunt p. 31.
 Nymphæum in numo Apolloniæ p.
 162.
- O.
- Ομνησον quadratum, seu □ in numo
 Seleuciæ Syriæ sub Augusto p. 221.
 in Cyziceno Hadriani numo & O
 & □ scribitur. ibid. ut Q forma-
 tum in numo Marcianopolis p. 111.
 Oe-

I N D E X.

- Oeta Theſſaliæ p. 159.
 Oves Atticæ & Tarentinæ pellibus
 intectæ ob lanæ præſtantiam p. 228.
 Ov contractum, nempe *, jam Ale-
 xandri M. ætate valuit p. 110.
 Ω Quadratum in drachmis Dyrrrha-
 chenſis p. 221.

P.

- Pæonia p. 135. in ea, finitimisque
 provinciis domestica ſunt argentea
 barbaræ fabricæ tetradrachma. ibid.
 Pales Cephallenicæ p. 210. libera
 & autonoma ſub Hadriano 215.
 ejus nomen multum variat 214.
 Palladis Martisque diſcrimen in ære
 Pontico p. 75.
 Pan $\Phi\epsilon\iota\xi\omicron\kappa\omicron\mu\eta\varsigma$ p. 82.
 Panormi cuſi ſunt numi Pœnorum Si-
 culi p. 66. 67.
 Panticapæum Cherſoneſi Tauricæ p.
 79.
 Parium Myſiæ certo ſpectant numi
 argentei cum larva & inſcriptione
 ΠΑΡΙ. p. 174.
 Pautalia Thraciæ p. 130.
 Pella Macedoniæ procudiſſe videtur
 tetradrachmum honoribus Alexan-
 dri M. p. 153.
 Pharus Adriatici maris p. 173. colo-
 nia Pariorum Ægæi maris 176.
 Philippopolis Thraciæ p. 131.
 Philippus Aug. in numis Daciæ p.
 84. Viminacii 98. ejus aurei numi
 barbari forte in Dacia fabricati 88.
 Pix Bruttia p. 29.
 Polyrrhenium Cretæ p. 246.
 Pontica moneta Martem pharetræ,
 Palladem Perſeo Medulæ percuſ-
 ſori connectit p. 75.

- Pronæis Cephallenes reſtituendus nu-
 mus qui hæctenus Panormi exulabat
 213.
 Pſamathus Laconicæ e catalogo ur-
 bium numismatico delenda p. 176.
 Ptolemæi, Jubæ II. filii, numus per-
 peram venditatus p. 158.
 Pyrrhus rex Epiri p. 181.

R.

- Reticulum, muliebre capillorum or-
 namentum p. 113.
 Retrogradus ſcribendi ordo haud ſem-
 per eſt multæ vetuſtatis criterium
 p. 222.
 Rhithymna Cretæ p. 247.
 Rhœmetalces I. rex Thraciæ p. 133.
 134.
 ROMANORUM Siculi numi p. 67.
 horum ſaltem aliqui Syracuſis cer-
 to ſtati 69. tempore Punicorum bel-
 lorum, & ab indigenis Siculis 72.
 ΡΩΜΑΙΩΝ numus Neapoli cuſus p.
 13.

S.

- Salganeus Bœoticiæ p. 215. nominis
 auctor Salganeus vir Bœotius 218.
 Serdica Thraciæ p. 130.
 Severus in numo Callatiæ p. 108. Ser-
 dicæ 130.
 Siculi leonis riſtu fontes in numis in-
 digitant p. 62.
 Siculus numus incertæ urbis p. 65.
 Sigma jam C jam Γ iisdem in numis,
 imo vocabulis figurat p. 127. &
 Σ & C in numo ΣΤΡΑΚΟCΙΩΝ 222.
 quadratum pervetuſtum eſt 128.
 etiam lunatum 164.

)(

Si-

I N D E X.

- Siphnus Ægæi maris p. 250. fabricavit & Seriphiorum numos 253.
- Sponsianus Imp. in Dacia videtur purpuram induisse p. 89. ejus aurei num. *ibid.*
- Sybaritarum numus cufus minimum annis sexcentis ante Christum natum p. 31.
- Syracusæ Siciliae p. 50. 53. Martis domicillum 73. fontibus abundant, quos leonis rictu in numis indicant 61. 62. urbs genitalis numorum, qui Palladem, & sub pegaso Koph exhibent 54. nec non quorundam cum epigraphæ ROMANO 69. Syracusarum numi, Pyrrho in Sicilia degente, cufi videntur, qui Herculis vultum, Pallademque Itoniam referunt 153.
- T.**
- Tænia, capitis ornamentum, sæpe a Victoria & Bacchantibus manu gestatur p. 51. ejus sensus. *ibid.*
- Tarentum Calabriae p. 21.
- Tauromenium Siciliae æreos quoque numos procudit cum Palladis capite, & pegaso p. 38.
- Taurus humana facie fluviorum emblemata in ære Magnæ Græciæ & Siciliae p. 7. tauri caput cur tantæ sæpe Neptuno copuletur in Corycæa pecunia 191.
- Teanum Campaniæ p. 17.
- Tenus Ægæi maris p. 253.
- Thasus *inf.* p. 134.
- Theta quadrifarie sectum, seu ⊙, in Athenarum numo non admodum vetusto p. 220.
- Thracæ bibuli p. 124.
- Tranquillina Gordiano juncta in numo Mesembriæ p. 125.
- Tyrrhenæ orthographiæ inconstantia p. 18.
- V.**
- Viminacium Moesiæ p. 91. 94. 95. 99. 100. 101. 102. 103. 104. hodie non Widin, sed Ram 92. num ANnum X sub Philippis in ære signaverit, dubitatur 105. ejus genius leporem ostentat 96.
- Ulysses in numo Ithacæ p. 204.
- Unci sub delphinis & navibus maris agitati symbolum p. 212.
- Z.**
- Zacynthus *inf.* p. 234.

C O R R I G E N D A.

Pag. 21. post lineam tertiam ante TARENTVM pone regionis nomen:
CALABRIA.

29. lin 4. silæ Silvæ lege: Silæ silvæ'

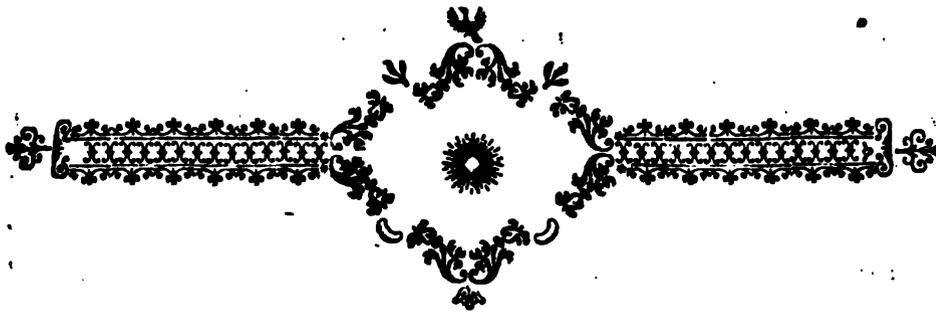
53. ad lin. 4. in margine adde: N. 8.

82. l. 1. Φριζοκομης lege: Φριξοκομης.

124. l. 10. ανοπλαυγαι lege: ανοπλαγες.

128. l. 6. αγνησιοτιτες lege: αγνησιοτητες.

POPVLORVM
ET
REGVM
NVMIVETERES
INEDITI.

GALLIA.

MASSILIA.

Caput Dianæ, prominente a tergo arcu & pharetra; in area monogramma. Χ MA. Pharetra cum loro pendulo: in area obversum cervi, vel tauri caput.

TABVLA

I.

N. I.

AER III.

A

Ar-

 TABULA

 I.
 N. I.

Argentum Massiliense frequens in antiquitatum thesauris. Æris signati minor vis. Præfens numus, æreus atque ineditus, quin Massiliensibus competat, nihil quidem dubito. Dianæ vultus eorum argento familiaris. Sed & literæ ΜΑ, initiales ΜΑΣΣΑΛΗΤΩΝ in pluribus certis eorum numis leguntur, cujusmodi sunt argentei minuti, quos Begerus, aliique Macedoniæ perperam inseruere. Quid quod fabrica Galliæ faveat?

Diana & Apollo, vel saltem attributa iis propria, cervi, tripodes &c. identidem recurrunt in ære Massiliensium. Nec mirum. Erant quippe Phocæensium in Jonia coloni, qui Harpago vim fugientes oraculi jussu Ephesum vela fecerunt, ibique Aristarcham, Dianæ Ephesiæ monitu, viæ ducem nacti, tandem in Galliam sunt delati, ubi Massiliam ad Rhodani ostia condiderunt, ac templum in arce alterum Dianæ Ephesiæ, alterum Apollini Delphinio dedicarunt in oraculi memoriam. Ex hoc tempore summus utrique numini honos ab iis habitus.

Alterius partis pharetram Dianæ connecto, nisi forte bellicosam civium indolem significet, ut sæpe alias. Laudant veteres eorum res terra marique strenue gestas. Sane Martium argumentum & alii duo
 eo-

eorundem numi continent, quos edidit Ill. Pellerinius.

a) Utrisque galeatum Palladis caput insculptum est cum epigraphe ΜΑΣ. Aversa pars unius geminos clypeos exhibet, alterius Palladem telo minitantem. Non me latet, Mazaræ urbi Siculæ posteriorem numum a Pellerinio tribui. At enim communem cum priore patriam diserte fatentur similes utrinque typi, eadem inscriptio, moles, verbo: peristases omnes, ut conferenti patebit. Mazaræ numi nulli habentur, nisi qui a Pœnis Punicis ibidem consignati sunt literis, cujusmodi primus eruit idem Auctor gravissimus. *b)*

Sitne cervi vel tauri caput juxta pharetram in area, difficile dictu. Cervum præfero, fidum Dianæ comitem, quod cornua, ni fallit oculus, ramosa videantur. Et revera id animal Dianæ simulacro adfistit in numo Massiliæ, quem protulit Rev. Dom. Eckhel, *c)* Vir in scientia numaria nulli secundus. Quodsi tauri caput malis, ratio pariter in promptu. Nam & tauri feroces, ac equi pascentes in aliis ejus urbis

A 2

mo-

---

a) Rec. de Méd. Tom, I. pl. IV. n. 25. & Rec. T. III. pl. CX. n. 49.
b) IV. Suppl. pl. III. n. 14. & 15. pag. 100. *c)* Num. vet. Tab. I. n. 3.

 TABULA

I.

N. I.

TABVLA monetis haud raro comparēnt, jucundi graminis, ar-
I. mentorumque pinguium luculenta symbola.
N. I.

Qui fortunam, monumentaque veteris Massiliæ
accuratius nosse cupit, consulat opus Cl. Grossan,
cui titulus: Recueil des Antiquités & monumens Mar-
seillois &c. avec figures à Marseille. MDCCLXXIII.
4to.

ITA-

❁   ❁   ❁

I T A L I A.

5

TABVLA

I.

N. 2.

Italia , infulæque vicinæ plenis manibus antiquas suppeditant opes , quibus edendis , explicandisque summa ingenia vacarunt. Non adeo tamen angusta mihi supellex , quæ nequeat aliquos sufficere numos memoratu dignos , atque in hanc diem incognitos. Initium ab Umbria duxissem , ni præstantem Arimini monetam Eckhelii occupasset industria. Itaque a Campania iter auspiciatus , aliquot Magnæ Græciæ populos perlustrabo ; postea neglecto Latio , de quo alias , in Bruttiorum agrum descendam , unde facilis in Siciliam trajectus.

C A M P A N I A.

C V M E , L I T E R N V M.

Caput Apollinis laureatum. X - - ME. LTERN.
 Literis Oſcis & retrogradis. Taurus humana cornutaque facie , supervolitante Victoria : intra monstri pedes literæ fugientes 12.

AER. III.

Primus Cumarum Oſcus , aut si mavis , Etruscus numus innotuit e museo Pellerinii. *d*) Non ab-

A 3

fi-

---

d) Rec. T. I. pl. VIII. n. 25.

 TABVLA

 I.
 N. 2.

similem adjecit Cl. Ignarra e thesauro Ducis Nojæ Neapoli. e) Tertius forte fortuna mihi obtigit, eo quidem pluris faciendus, quod ab illis differat. Aversæ partis typus omnibus idem. Unde miror Cl. Eckhelium negare, semibovem virum in Cumana pecunia comparuisse hætenus. f) Inscriptio Osca & retrograda legenda: KVME. LITERNUM. Literas KV ætas obliteravit.

Erant Cumæ pervetustum & nobile oppidum ad flumen Liternum, cujus nomen, ut Ignarræ placuit, eo sine additur, ne Cumæ Italicæ cum Joniis confundantur, perinde ac in aliis Campaniæ numis legimus: Teanum Sidicinum, Nucrinum Alfaternum &c. ut nimirum a Teano & Nuceria Apula discernantur. Secus tamen sentiunt Pellerinius, & comes Caylus, g) rati duas urbes diversas his numis inscribi, nempe Cumas, & Liternum prope fluvium cognominem, quas inter aliquod societatis aut foederis vinculum coaluerit. Neque hæc sententia suis destituitur momentis. Ita pariter Crotonæ Pandosiam, h) Sirin Buxen-

---

e) De Palæstra Neap. n. 4. f) Num. vet. p. 25. g) Antiq. Etr. t. v. h) Pellerin Lettr. II. pl. IV. n. 8.

xento *i*) fociari videmus. Alioquin utraque urbs adeo vicina erat, ut vix una sine altera veteribus geographis nominetur.

TABVLA
I.
N. 2.

Linternum an Liternum rectius scribatur, quaesitum variantibus Latinorum auctorum codicibus. Pro Literno praeter Graecorum suffragium stant numi.

Biformi monstro, quod averfam partem occupat, nihil frequentius in aere Siciliae, & Magnae Graeciae. De ejus sensu varii varie opinati. Majorum gentium antiquarii plerique Minotaurum censebant; Phoenicium numen Hebona Martorellius, quem summi viri Winkelmannus *k*) & Heyne *l*) sequuntur; Ignarra fluvium Acheloum. Me quod attinet, manibus pedibusque in sententiam Exc. Gabr. Lancilloti Castelli, Turris Muzzae Principis eo, qui hoc monstrum cum celebri Burmanno fluviorum symbolum esse tuetur, *m*) eorum videlicet, quibus urbes eo typo usae adfidebant. Argumenta doctissimi Principis multa sunt & gravia, quae hoc loco nec repetere libet, nec vacat. Quare nullus dubito, fluvium Liternum in memoratis Cumarum numis designari. U-
num

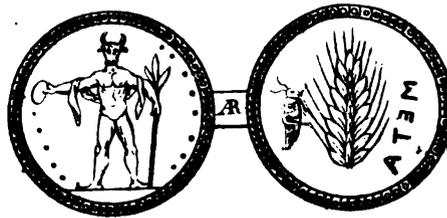
i) Winkelmann Geschichte der Kunst. Wien. S. 138. *k*) Allegorie S. 127. *l*) Sammlung ant. Aufsätze. I. St. S. 20. *m*) Siciliae Inscr. nov. Col. xxv. item Agg. III. p. 169.

TABVLA
I.
N. 2.

num tamen est, quod quia nemini observatum, silentio præteriri non debet.

Placuit, ut modo dictum est, Magnæ Græciæ fluviis corpus taurinum humano vultu. Hoc ut verissimum, sic arbitror non minus certum, ejusdem regionis comparere fluvios in vetere moneta, qui formam hominis cum tauri capite mentiantur. Testem hujus rei in medium adduco eximium ac antiquissimum Metaponti in Lucania numum argenteum, qui olim Ducis Nojæ museum, nunc Regium Neapolitanum * ornat, cujus cætypon e Magnano n) restituo, ut fidem verbis faciam.

Scio

---

* Ducis Nojæ museum, si Græcam Italiæ monetam spectes, facile primas tenuit. Post ejus fata omnis ille numorum apparatus in thesaurum Regium Neapolitanum commigravit, soluto hæredibus justo pretio.

n) Lucania Num. T. 34. n. III.

Scio Minotaurum alias hac imagine proponi, scilicet effigie viri cum capite bovis. Talem ut veterum auctorum testimonia mittam, repræsentant Herculanensis pictura *o*) & numi Atheniensium, Cnossiorumque in Creta *p*), quibus addo bina alia monumenta egregia, Sardonychen thesauri Cæsarei Vindobonensis a Philemone sculptum ad omnes artis venerationes, *q*) & vas Campanum e museo celeberrimi Mengesii. *r*) Enim vero in hoc numo non Minotaurum exhiberi sed flumen, Casuentum puta, cui Metapontum adhæsit, Jovem lapidem jurare ausim. Argumento est evidenti calamus, quem vir *ταυροκεφαλός* sinistra tenet. Is uti nullo pacto cum Minotauro componi potest: ita fluviis familiaris est & proprius, ab iisque reapse in mille numis gestatur. Profecto id attributum non fortuito, sed industria & consilio monetarii crediderim adjectum, ut hac nota characteristica moneamur, fluminis non Minotauri simulacrum adesse. Ad hæc non video, quid Metapontinis fuerit cum monstro Cretensi. Possem & Acheloum citare eadem, qua Casuentum cernimus, expressum formâ in

Etru-

 TABVLA

I.

N. 2.

---

o) Pitt. ant. d'Ercol. T. I. *p*) Pellerin Rec. T. I. pl. xxii. n. 6. & 7. item Rec. T. III. pl. xcviij. n. 24. *q*) Stosch gem. ant. Tab. 51. *r*) Winkelm. Mon. ant. Tav. 100.

B

TABVLA

I.
N. 2.

Etrusca, ut vocant, urna e lapide tophaceo apud Gorium *s*) atque in gemma elegantissimi operis apud Mariettum: *t*) sed nunc solius Græciæ Magnæ terminis & numis insistere juvat. Itaque satis habeo in præsentia, uno sed luculento monstrasse exemplo, fuisse antiquissimis temporibus Magnæ Græciæ fluvios, qui Minotauri speciem interdum simulaverint, licet alias, ut prædiximus, perpetua fere lege tauri corpus induerint cum facie hominis.

N E A P O L I S.

N. 3.

NEOΠΟΛΙΤΩΝ. Caput Apollinis laureatum
) (taurus capite humano & cornuto: supra volucris.

AER. III.

In ejusmodi Neapolitanorum numis solet alias supra monstrum volare Victoria. Ejus loco in nostrum involavit avicula, nec temere; fuerunt quippe teste Vellejo Paterculo, *u*) qui columbæ antecedentis volatu Chalcidensium in Italiam navigantium cursum

---

s) Mus. Etr. T. II. Tab. CXXII. n. II. *t*) Pierres grav. T. II. LXXVI. *u*) Hist. lib. I. Cap. IV.

sum fuisse directum, memoriæ prodiderint. Pars autem Chalcidensium Neapolim condidit, quod argumentum secundo volumine multis complexus est Ill. Auctor præclari operis: Dell'antiche colonie venute in Napoli. Quapropter volucrem in numo nostro columbam facile credidero, cujus feriundæ ratio perspecta jam est. Eadem de causa Ephesi apem in ære signarunt. Sententia nostra plurimum firmatur insigni Statii loco, x) e quo discimus, Neapolitanos statuam dedicasse Apollini cum columba sinistro ejus humero insidente:

 TABVLA

I.

N. 3.

Dii Patrii, quos auguriis super æquora magnis
 Littus ad Ausonium devexit Abantia classis.
 Tu ductor populi longe emigrantis Apollo!
 Cujus adhuc volucrem læva cervice sedentem
 Respiciens blande felix Eumelis adorat.

Ecquid insolens videatur, eos in numis quoque
 finxisse Apollinem & columbam, quibus ductoribus
 has demum in oras sunt adpulsi? Si quis tamen est,
 cui hæc minus probentur, suppetit alia columbæ ra-

B 2

tio,

---

 x) Theb. 1. 4. 8. v. 45.

TABVLA

I.
N. 3.

tio, quam Plinius γ) suggerit his verbis: „Quia & „ patriam nobilitavere. (columbæ) In Campania „ grandissimæ provenire existimatae. „ Notum Græcorum ingenium, qui quidquid ad patriæ laudem ac ornamentum conduceret, magnifice in numis crepabant. Hinc ut innumera præteream, quæ ad cujusque regionis historiam naturalem pertinent, hinc inquam, tantus hircorum, arietum, cervorum, tauro- rum, omnisque generis animantium populus in ære vetere habitat. Speciatim columbæ frequentes volitant in Ægæi maris insularum monetis, Siphni, Seriphi &c.

Bos humana facie fluvium Liternum, aut potius nobiliorem eo Vulturum adumbrat, lætissimos Campaniæ agros irrigantem.

* * *

TABVLA

I.
N. 4.

Caput Apollinis)(ΝΕΟΠΟΛΙ . Dimidium
monstrum biforme astro insignitum.

AER. III.

Si-

γ) Nat. Hist. l. x, sect. LIII.

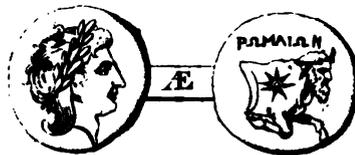
Similem quoad omnes apices Pellerinius ζ) edidit, sed ΡΟΜΑΙΟΝ inscriptum. Vir summus vix dubitat fuisse Gelæ in Sicilia flatum. Causam prætendit formæ, commatis, typorumque similitudinem cum ceteris numis Gelois. At hæc ipsa momenta deprehenderis invicte militare pro Neapoli, statim ac illam monetam cum nostra contenderis; quod ut fieri ab unoquoque possit tanto facilius, visum est e re maxime, Pellerinianum exemplar huc inferere.

 TABULA

I.

N. 4.

Non ovum ovo similis. Eadem Apollinis facies, idem prorsus capillorum cultus; averſæ partes adeo conspirant, ut nec astrum in alterutro de-

B 3

fide-

 ζ) i. l. Suppl. pl. i. n. 8.

 TABVLA

 I.
 N. 4.

fideres. Differentia nulla, præterquam nominis. Tam arcta utriusque adfinitas non modo communem patriam; sed parem etiam ætatem, ne dicam ejusdem artificis manum eloquitur.

Quo tempore, quave occasione numi cum epigraphe ΡΟΜΑΙΩΝ Neapoli signati fuerint, haud facile dixeris. Narrat Livius non uno loco, Neapolitanos a quo tempore Romanis foedere jungebantur, summa constantique in eos fide stetisse, usque adeo, ut cum res Romanæ Punicis in bellis gravissime laborarent, magnam auri vim per legatos Romanam miserint in subsidium belli, Pænumque non solum mœnibus excluserint, sed & præsidium Romanum advocaverint. Ex hoc fas puto inferre, Neapolitanos hoc monetarum genus fabricasse aut in usum Romanorum intra muros suos degentium, aut sese dixisse Romanos, quo summam in eos amicitiam, fidemque declararent.

* * *

N. 5.

ΝΕΠΗΘΑΙΤΩΝ. Caput Apollinis: in area ME.
)C. Bos dimidius humano vultu: supra delphinus,
 in area BI.

 AER. III.
 Per-

Perelegans & anecdotus numus videbatur dignus, qui æri incideretur, tametsi commentario non egeat. Delphinus urbis maritimæ signum, ut patet. Notari meretur, in Sicilia passim flumina exhiberi dimidio corpore, præsertim a Gelenfibus: in Græcia Magna perraro, atque a solis Neapolitanis; quippe numi ΚΑΙΤΑΝΩΝ, cum typo dimidiati monstri, conficti videntur, quos Golzio videre licuit, præterea nemini. Addo, Siculos fluminibus adscripsisse persæpe nomina. Legitur ΗΤΥΛΑΣ ΓΕΛΛΑΣ ΑΣΣΙΝΟ, &c. in ære Selinuntio, Geloo, Naxio. Non ita Græci Italiotæ, quorum numi fluviorum vocabula pertinaciter dissimulant:

 TABVLA

I.

N. 5.

* * *

Caput Apollinis: a tergo nr.)(ΝΕΟΠΟΛΙΤΩΝ. Lyra & cortina, quibus imminent duæ stellæ, & luna bicornis, infra cernitur arista.

AER. III.

Dum errantes supra Cortinam stellas & lunam intueor, opportune subit locus Horatii, a) ubi
Nea-

---

a) Epod. 5. v. 42.

TABVLA**I.**

Neapolitanos arguit fiderum disciplinæ", nugisque
astronomicis deditos, credulosque vel ipsis adeo ve-
tulis, quæ proprium sibi in astra, lunamque impe-
rium jaëtabant:

Nec defuisse masculæ libidinis
Ariminensem Foliam,
Et otiosa credit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum,
Quæ fidera excantata voce Theffala
Lunamque coelo deripit.

De hoc argumento multus est, ut solet, doctissimus
Martorellius commentario in Thecam calamariam,
quam septem planetæ exornant. Universim in Ita-
liæ Græcæ monetis luna & astra sæpissime adparent.
Ut nihil de Capua, Tarento, aliisque civitatibus di-
cam, quarum in ære jam una, jam plures stellæ lu-
cent, Iguvium & Populonium apud Passerium, *b)*
pariter lunam cum geminis astris, Dioscurorum sym-
bolis, ut puto: Croton apud Eckhelium *c)* &
Ma-

---

b) Parallip. ad Dempt. Tab. iv. & v. *c)* Num. vet. T. IV.
n. 5.

Magnanum *d*) tres lunas falcatas, & Velia apud Pellerinium *e*) tres item lunas, totidemque astra signarunt. Quin erant Etruriæ urbes nobilissimæ Pupluna, seu Populonium, & Luna, quibus nomen a nocturno illo sidere factum. Dioscurorum quidem cultus Neapoli, utpote in urbe maritima, plurimum vigeat. Collapsum eorum templum, inscriptionesque hodie ibi visuntur. Nec spica de nihilo, quam aversa in segmento exhibet. Cui non notus „ Campanus ager orbis terræ pulcerrimus „ ut Ciceroni vocatur? Dionysio *f*) definite Neapolis *σάχων βεβρηδος αμαλλαις*, spicarum referta manipulis, laudatur, commode ad spicam nostram. Fabrica præter morem hiulca est, ac rudis. Literæ NY, quemadmodum ME & BI præcedentis numi, aut prima sunt magistratum elementa, aut notæ.

TABVLA.

I.

TEANVM SIDICINVM.

TEANVR. characteribus Etruscis, sive Osciis, N. 6.
ac ordine retrogrado. Laureatum Apollinis caput:
in

d) Bruttia Num. Tab. 120. & 121. *e*) Rec. T. I. pl. IX. n. 56. *f*) Perieg. v. 58.

 TABVLA

I.

in area o)(Victoria coronat taurum biforem , intra cujus pedes figla.

AER. III.

Ut incisam æri monetam sifterem , una litera movit, secunda videlicet , quæ mire variat in Teani numis. Scribitur α apud Mazochium , *g)* $\dagger$ apud auctorem musei Com. Pembrok , *b)* & Eckhelium. *i)* Ignarra legit Γ , *k)* Dutensius ϵ , *l)* si modo recte uterque legit. Pellerinius id elementum adfirmat uti Græcorum Δ formatum in geminis sui musei numis. *m)* In meo nitidissime servato manifestum est γ sed inversum. Id discriminis accurate notare placuit , quia probe novi , quantum ad elicendam literarum facultatem interfit , summa uti accusatione. Non est tamen , cur Tyrrhenicæ orthographiæ varietatem tantam mirere. Campaniam , cujus urbs Teanum fuit , post Opicos , Ausonesque alternis vicibus tenuere Osci , Etrusci , Samnites , demum Romani. Adeo multiplex variarum gentium successio & linguam , & literas non potuit non
tur-

---

g) Diss. Etr. t. III. p. 39. *h)* Part. II. Tab. 88. *i)* Num. vet. t. II. n. 8. *k)* Pal. Neap. p. 267. *l)* Paléogr. Num. seconde edit. pl. II. n. 9. *m)* Rec. t. I. p. 63.

turbare. Atque inde in restituendis veterum Italiae incolarum alphabetis, eruendisque characterum diversis figuris & potestatibus, difficultates nasci vix, ac ne vix quidem superandas, facile adparet. Erit ergo in argumento tam difficili atque obscuro, etiam post ærumnosos Maffeji, Gorii, Passerii, Bourguetii, aliorumque doctorum virorum conatus, in quo exerceant posteri ingenii sui acumen.

 TABVLA

I.

N. 6.

A P U L I A.

A R P I.

Arifa. X Aper currens, cui ferrum hastæ imminet.

N. 7.

AER. III.

* * *

Caput Jovis laureatum. X APH. Aper cum hastæ ferro.

N. 8.

AER III.

Fabrica prioris numi patriam, nempe Magnam Græciam, primo intuitu manifestat. Arpis, non ignobili Apuliæ urbi prope Luceriam, aper dome-

C 2

sti-

TABVLA
I.
N. 8.

sticus quasi typus est, quo Diomedis, Arporum conditoris, Ætolica indicatur origo. Sunt tamen & alias Magnæ Græciæ civitates, uti Salapia Arporum navale, quarum numos idem animal infestat. Hinc incertus fluctuarem etiamnum, cuiam urbi anepigraphum nostrum inferrem, ni suppetias veniret Arporum alter argenteus musei Pelleriniani, n) qui tribus in aversa spicis abundat, unde nostro lux plena adfunditur. Jure autem Arpini spicas in ære jactaverunt, benigno coelo, fertilique gleba felices. Et Livius auctor est, o) Lucerinos Sempronium consulem, Hannibalem Arpinos hibernantem aluisse.

Alter inscriptionis gratia memorabilis, ceteris similibus ΑΡΙΑΝΩΝ integrum nomen fatentibus. Ad eosdem spectare numum illum Parutzæ, p) ac Principi Torremuzzæ q) memoratum, qui epigraphen ΠΠΑΡΙΣ præfert, aut præferre potius videbatur, tam certum arbitror, quam quod certissimum. Testes pro-

---

n) Rec. T. I. pl. VII. n. 9. o) Lib. XXIV. cap. III. p) Sic. Num. Tab. CXXXVI. q) Correz. alla sic. Num. p. 40. & Agg. v. p. 33.

provoco Jovem aprumque, consuetos Arpinæ pecu-
niæ typos, tum vero nomen magistratus ΔΑΞΟΥ,
quod in plerisque ΑΡΙΑΝΩΝ certis monetis legitur.

TABVLA
I.
N. 8.

T A R E N T V M.

Concha.)(-- AN. supple ΤΑΡΑΝ. Vir nudus
delphino vectus d. tenet diotam, s. cornucopiæ.

N. 9.

AER. III.

Aerei Tarentinorum numi longe rarissimi; vix
namque duo vel tres ad hæc usque tempora in lucem
prodivere, & hi quidem attriti. Diota, quam vir
delphino inequitans in meo numulo egregie servato
gestat, in illis desideratur. Ceteroquin typis & mo-
le congruunt omnes hæcenus inventi. Non moror
æreum illum secundæ formæ, qui caput barbatum,
forte Neptuni, cum adscripto monogrammate, &
piscem Rajam in averfa sistit, Haymioque videbatur
Tarenti cusus in honorem Archytæ. r) Ei numo,
quem & mea penus recondit, nihil prorsus est cum
Tarentino philosopho, vel oppido, tametsi ubinam
gentium malleum subierit, nondum omnino liqueat.

C 3

Ha-

---

r) Thef. Brit. Tom I. p. 146. edit. Vindob.

TABVLA Havercampus in Morellii Thesauro Familiarum Romanarum Corinthium putat, sed res incerta.
I.
N. 9.

Conchas, cujusmodi unam vides in hoc numo, Græci *κλειες*, pestines Latini vocant, frequentes Tarentino in mari. De piscatu apud veteres Tarentinos præclare actum ab Joanne Juvene in præstanti opere: De antiquitate, & varia Tarentinorum fortuna &c. Neapoli. MDLXXXIX. fol.

L V C A N I A

METAPONTVM.

N. 10. Caput Veneris, ut opinor.) ME. Arista

ARG. II.

Numisma aliud ab editis. Multam vetustatem cum literarum forma, tum breuitas inscriptionis indicat. Quis Metapontum condiderit, non una est veterum sententia. Refert Antiochus apud Strabonem, s) fuisse ab initio vocatam *μεταπον*, ab heroe Metabo Sifyphi filio, Aeoli nepote, postea vero

---

s) Lib. VI. p. 406.

ro dictam *μελαποντιον*. Huic adserto suffragatur præstans moneta quondam ducis Nojæ, nunc Utriusque Siciliae Regis, quæ una parte caput virile imberbe tænia revinctum exhibet, altera de more spicam cum epigraphe *ΜΕΤΑΒΟ*. *t)* Quis hic primigenium urbis nomen, vultumque conditoris Metabi non agnoscit? Adeo nempe mutuam sibi operam præstant & veterum monumenta, & auctores.

TABULA
L
N. IO.

Ceterum quanta ejus urbis argenteorum numorum frequentia : tanta æreorum difficultas est. *Aereus unus* insignis artificii cum arista, vultuque Bacchi venustissimo, auctoris museum ornat, cujus imaginem Magnanus dedit. *u)*

B I S T V V I V M

Caput imberbe crispis capillis. χ Delphinus, frumenti granum, & concha. Inscriptio detrita.

N. II.

ARG. III.

Adeo vetustus numus, ut inter Pæstanos facile antiquissimum declaraverit Vir summi ingenii & doctri-

t) Lucania Num. T. 37. n. XIV. *u)* L. c. Tab. 32. n. IV.

 TABVLA

 I.
 N. II.

strinæ Mazochius. Quid mirum, post aliquot annorum millia obliteratedam denique fuisse epigraphen, quæ alias solet esse $\sigma\iota\tau\nu\nu\iota\varsigma$. id est: Bistuvius, seu Bistulis, nomen, ut Ignarræ videtur, α) non urbis primitivum, sed gentile, deductum $\alpha\pi\omicron\tau\omicron$ Bistuvium, quemadmodum e $\tau\omega$ Samnium fit Samnis?

De numi patria, & signis utriusque partis in diversas distrahuntur sententias Passerius, Mazochius, Guarnaccius, Magnonius. Unum est, in quo concordant omnes; atque hoc ipsum est, in quo ego ab omnibus dissentio, signum intelligo, quod præter delphinium & granum averfæ inhæret. Id confidenter, ac unanimiter aplustre, five acrostolium vocant, solo Guarnaccio excepto, qui dubitantis more scribit: „ come pare, un acrostolium,, γ) Sed enim concha hoc saltem in numo cernitur evidenter, ut cuique patebit, qui fidelissimum $\epsilon\sigma\tau\upsilon\pi\omicron\upsilon$ inspexerit. Typus ille Posidoneatis, seu Pæstans apprime convenit, pro quibus Passerius, Mazochiusque decertant. Profecto ejusdem generis concham adjecto adeo frumenti grano, etiam Cumæ in Campania monetis suis

ar-

α) De Pal. Neap. p. 262. γ) Orig. Ital. Tom. II. p. 228.

argenteis intulerunt, z) perspicuo argumento, numos cum epigraphe $\sigma\iota\sigma\tau\upsilon\upsilon\upsilon\iota\varsigma$ in quadam Cumis vicina urbe fuisse procufos; nam urbes vicinæ similis ingenii numos signarunt. Et revera Posidonia, ferius Pæstum, haud procul Cumis distabat. Quod amplius: eorundem typorum eadem erat utrisque causa, nimirum foli mollities, & copia testaceorum, quæ ora maritima, & lacus propinqui largiter sufficiebant. Sicut enim Cumæ lacui Lucrino adjacebant, cujus ostreæ laudatissimæ: ita & Bistuvium alteri cuidam stagno mirabili, quod certis temporibus variari ferunt, ac modo dulce, modo salsum, nec potabile fieri, ut ait Plutarchus. a) Illud autem ad rem nostram vel maxime facit, reperiri concham in iis etiam pervetustis numis, quos eadem urbs Posidoniz nomine signavit, qualem edidit Pellerinius. b) Non desunt quidem aliæ Magnæ Græciæ civitates, quibus conchæ placuerint, sed hæc diversi generis, ut Buccina in Capuæ, Pectines in Butunti & Tarenti monetis. Nostram Mytilum Linnæus adpellat.

TABVLA

L

N. II.

Ex-

z) Pellerin. Rec. T. 1. pl. VIII. a) In vita Crassi. b) II. Suppl. pl. 1. n. 7.

D

TABULAI.
N. II.

Exstat Bistuvii aliud monetarum genus, quarum in parte posteriore taurus humano vultu stabulat. Hæ antica pariter facie differunt, & nequaquam virilem, qualis in nostro, similibusque numis delphine, grano & concha insignitis conspicitur, sed muliebrem protomen offerunt collo monilibus ornato, effusisque crinibus, cujusmodi fere occurrit in ære Crotoniatarum, ac vulgo Junonis Laciniae censetur.

B R U T T I I

N. 12.

Caput Herculis barbatum, & rictu leonis testum: a tergo clava.)(ΒΡΕΤΤΙΩΝ. Victoria in citis bigis: subtus serpens.

AVR. III.

En unum de præcipuis hujus musei cimeliis. Aurea Bruttiorum moneta vix prius cognita. Unicam huic similem, excepto sub equis serpente, Exc. Baro Ronchius, Academicus Herculaneus doctissimus, Neapoli possidet, quam Bruttiae Numismati-
cæ inferuit Magnanus. c) Typorum ratio facilis.

Erat

c) Tab. IV. n. II.

Erat Herculis religio Bruttis avita, quod Stephano teste, generis auctorem agnoscerent per Brettum ejus de Baletia filium. Victoria vero bigas urgens eorundem Martios animos, virtutemque bellicam significat, qua tantum valebant, „ut multas Græci nominis civitates Italia expellerent, - - - & perniciosi etiam regibus haberentur, „quæ verba Justinii sunt. d) Artibus perinde, atque armis excelluisse, testantur elegantissimi eorum numi, tum hic præ ceteris, quo vix pulcriorem desideres.

 TABVLA

I.

N. 12.

BERT. Græcis BPETTOΣ, vel BPETTIA.

Pagurus, sub quo nomen urbis Phænicis literis.)(Planta videtur, aut piscis marinus. N. 13.

AER. III.

Similem, sed insignem Herculis vultu, qua parte videor mihi piscem, aut plantam videre, præcipuis Italiæ numis merito accenset Pellerinius, e) eoque titulo imprimis commendat, quod primigenium urbis nomen Bert, sive Birt profiteatur Phœnicis characteribus expressum; ex quo plurimum il-

D 2

lorum

---

d) Lib. XXIII. cap. I. e) III. Suppl. pl. IV. n. I. p. 94.

TABULA

I.
N. 13.

lorum stabilitur sententia, qui Bruttios, ceterosque Græciæ Magnæ populos propugnant origine Phœnices. Viri doctissimi præclaras in hanc rem legisse animadversiones, neminem poenitebit, quibus omis- sis, ne cramben recoquamus, nos quidem typis aliquamdiu immorabimur.

Pagurus frequens in ære insularum, urbiumque maritimarum, quæ proficuo ejus piscatu gaudebant. Archæophilum & Dulodorum non audio, apud Bege- rum de mystico hujus cancri sensu eruditissime somni- antes. *f)* Sed quid imaginis in averſa? Res non fa- tis liquida, quod numus ea parte vitium fecit. Ni fallor, Polypum, aut plantam conjicio. Si polypus, nulla difficultas. Nempe alterum vicini maris testem habebimus, præclarum paguri socium. Et video Crotoniatas in Bruttiis eundem cælasse piscem in nu- mo argenteo apud Magnanum, *g)* & in æreo anec- doto Canonorum Reg. ad S. Florianum in Austria, cujus eſtypon possideo. Quodſi genus plantæ sit vel fruticis, audi, quid in mentem venerit.

Ini-

---

f) Theſ. Brand. T. I. p. 340. *g)* Bæ. Num. T. I. 18. n. II.

In initio omnis illa peninsula Siciliae opposita vocabatur Japygia, mox Oenotria, Italia dein, eoque nomine latius progresso, demum *βερττία*, quae primo silvae silvæ conclusa terminis, postea universam litoralem oram ad Laum usque occupabat. Oenotria, Italia, *βερττία*, adpellationes synonymæ sunt, ab Orientis linquis, quibus Japyges utebantur, adscitæ, ac indolem terræ, pice resinaque plurima divitis, adumbrantes. Ut Oenotriæ atque Italiæ nomina dissimulem: *βερττία*, Latinis Bruttia, derivatur ab Hebræorum Berosch, & Berot, Chaldæis nempe Syrisque schin in tav mutantibus. Pluralis Berotim, sive Brotim, omne genus arborum significat, unde pix & resina stillat. Habes igitur originem nominis urbis Bert seu Birt, populique *βερττιων*, à pice videlicet, cujus immensam officinam silva Sila præbebat. * Sed quorsum ista, inquires? Ut numi nostri plantam, sive fruticem eliciam. Quid enim, si resinofam ejusmodi arbusculam, e qua pix Bruttia, veteribus adeo laudata fiebat, in ære suo cælassent Bruttii, atque ita ingenium soli, & nominis causam innuissent? Sane moris fuisse veteribus,

D 3

ut

TABVLA

L

N. 13.

* Id argumentum eleganter & copiose Mazochius exequitur commentario in Tabulas Heracleenses p. 534. sqq.

 TABVLA

I.

N. 13.

ut quibus maxime abundarent, aut præstarent naturæ muneribus, in numis gloriarentur, nemo est, qui ignoret. Exempla ejus rei sunt innumera, neve foris quæramus, quod domi suppetit, inter ipsos Brutios Rhegini, Cauloniæque varias signabant plantas, quarum ferax erat eorum ager. Quid vetat, quo minus & præsentem numum simili typo, simili de causa dicamus insignem? Sed hæc non nisi per conjecturam, & supposito plantæ, seu fruticis typo. Expectandum, donec integriores id genus numos

- - - in apricum proferet ætas.

C R O T O N.

 TABVLA

II.

N. I. cufus

QPO. Tripus adstante ciconia. X Tripus in-

ARG. II.

Insignis numus non nihil ab editis differt, primaque sapit monetariæ artis incunabula, ut omnes illi argentei, qui duplici quidem typario signati sunt, sed altero eminente, altero concavo, cujusmodi præter Crotona fabricavere Caulon, Metapontum, Posidonia, Sybaris, Tarentum. Extra Græciam Magnam

gnam hoc numorum genus nullatenus invenias. Neque facile dictu, qua coepti sint ætate in ea Italiae parte procudi. Præcedere annis quidem minimum sexcentis Christianæ æræ, perspectum habeo, atque ita conficio. Est mihi Sybaritarum argenteus numus cum Palladis taurique signis, sed prominente utrinque typario. Hunc fere annis *DXL.* ante epocham Christianam flatum, nemo diffitebitur, qui noverit, Sybarin eo temporis a Crotoniatis fuisse radicitus erutam, neque amplius restitutam. Nihilo minus, ut monui, typarium eminet jam utrumque, ac fabrica minime vulgarem elegantiam spirat. Progressus a primis rei monetariæ initiis ad tantum fabricæ nitorem subito fieri non poterat. Tam parum quippe ingeniorum, quam arborum fructus subito maturescunt. Erit itaque congruum, imo necesse, sexaginta circiter annorum spatium inter rudia illa feriundi argenti pericula, eumque perfectionis gradum interponere, quo jam pervenisse Sybaritam artificem videmus. Si ita est, patet eorum, de quibus agitur, numorum ætatem saltem ad sexcentos circiter annos ante Christum natum esse removendam.

TABVLA
II.
N. I.

Quam.

 TABVLA

II.

N. 2.

* * *

Caput laureatum imberbe)(κρο Tripus.

ARG. III.

Quamvis absit leonina pellis, tamen Herculem vultus amplus, & crassum collum (multi roboris indicium) & curti capilli dilucide produnt. Ingens ejus cultus apud Crotoniatis. Causam, atque urbis simul originem exponit fuse Ovidius, *b)* quo remitto lectorem. Et belle cum Poeta numi conspirant, qui variam Herculis, aliquando & serpentes elidentis effigiem exprimunt. Tripus Apollinem respicit, cujus oraculo urbs a Myscello condita, ut pridem observatum. De numis Crotonis differuit Cl. de Boze. *i)* Sed hunc nec ille vidit, nec post eum alius.

LOCRI EPIZEPHYRII.

Caput Palladis galeatum: retro spica.)(-- κ-
 ΩΝ. Supple ΛΟΚΡΩΝ. Pegasus volans, sub quo li-
 teræ ΔΓ monogrammate ligatæ.

AER. II.

E.

---

b) Metam. l. xv. *i)* Hist. des Inscr. & des Bell. Lettr. Tom. 1, p. 235.

Erant Locri in Italia: erant & in Græcia. Hi Parnassum montem utrinque accolebant, dividebanturque in Ozolas, Epicnemidios, ac Opuntios. Sunt, uti Plinius aliique, qui Epicnemidios atque Opuntios eosdem statuunt, & Strabo ipse, qui inter utrosque distinguit, urbem *οπηντα* alibi constituit των *επικνημιδιων* metropolim. Ab Opuntiis, aut secundum alios, ab Ozolis genus ducebant Locri in Bruttis Italiae, Epizephyrii vocati a Zephyrio promontorio. Horum omnium monetas discernere arduum est. De iis non loquor, quæ nomini *ΛΟΚΡΩΝ* aut literas *οη* in formam monogrammaticis per aream jungunt, aut globulos; nam has ad Epizephyrios, ad Opuntios illas spectare, compertum habetur. At quæ characteristicis his notis destituuntur, sæpe Oedipum requirunt. Non desunt tamen, quarum patriam e typis satis certo definias. Sic Locris Italicis tuto licet adscribere, quibus una parte Jovis caput, altera fulmen, aut aquila ceu sola, ceu leporem depascens inhæret. Hæc enim signa prorsus ex Italiae & Siciliae ingenio sunt. Ab iisdem signatos arbitror & eos numos, qui hic galeatum Palladis caput, illic præter urbis nomen duo cornua copiae cum astro exhibent. Eadem quippe symbola vicina Locris Valentia adoptavit. Sed quid facias Lo-

E

CRO-

TABVLA
II.

rorum partim argenteis, partim æreis illis numis, qui Palladem Pegasumque præferunt, manifesta Corinthiæ originis indicia, cujusmodi hic est, quem supra descripsimus. Id quidem nunc inquirendum. Pellerinius pro partibus Ozolarum stat, *k*) quin judicii sui rationes exponat. Eckhelius in syllabo Corinthi coloniarum, quæ hoc genere monetarum usæ sunt, recte animadvertit, *l*) apud veteres deductæ a Corinthiis ad Locros Ozolas coloniæ mentionem fieri omnino nullam; videtur nihilominus Pellerinio accedere, „ quod eorum regio finum Corinthiacum contingebat, & forte aliqua ejus pars revera habitata fuerit a Corinthiis, aut specioso aliquo titulo se ultro Corinthios professi sunt. „ Ad Italiæ Locridem neuter animum adplicuit. Equidem in hac controversis numis domicilium adsigno, neque temere istud facio. Testatur R. P. Magnanus, *m*) id genus numismata frequenter erui in regno Neapolitano, esseque communia in ejus regionis Cimeliarchiis; nulla vero, aut certe perrara, quæ Græcorum Locrensium partus esse constet. Ibi ergo domestica, ubi copiosa. Id criterium magni est in difficultatibus subsidii, quæ

---

k) Rec. Tom. I. p. 98. *l*) Num. vet. p. 127. *m*) Brutt. Num. p. IX.

quæ scientiam numariam vexant. Præterea monogramma literis *AT* compositum, quod sub Pegaso mei numi visitur, in compluribus Epizephyriorum certis monetis adparet, cujusmodi apud laudatum auctorem & Begerum *n)* occurrunt. Tertio (& huic argumento plurimum tribuo) Locros Italiotas seu Epizephyrios agnatos fuisse Corcyræis, & per hos Corinthiis, intelligo e Cononis libello quinquaginta narrationum, quarum argumenta suæ Photius bibliothecæ inseruit *o)* bona nostra fortuna. En integrum locum latine versum: „Phæace autem insulæ (Corcyræ) rege mortuo, liberi ejus Alcinous & Locrus inter se dissidentes, ita tandem convenerunt, ut Alcinous quidem Phæacidi imperaret, Locrus vero pretiosas opes mobiles, partemque populi auferens, regione excederet. In Italiam igitur hic adnavigans, a Latino Italorum rege hospitio acceptus est, qui filiam quoque suam Laurinam eidem nuptui dedit; qua etiam ex causa Phæaces Italicos hosce Locrenses in cognatos adsciverunt. „Illustris sane locus, & plura continens, quæ alibi frustra quæsieris. Traditur Locrus Alcinoi, Corcyræ Phæaciæ regis, frater, cujus nec Homerus, nec post eum alius meminit.

E 2

Fer-

---

n) Thef. Brand. T. I. p. 336. *o)* Num. LXXXVI. p. 423.

TABVLA.
H.

Fertur idem cum parte populi Corcyrensis in Italiam navigasse, & mox additur, fuisse Locrenses hos Italicos a Phæacibus pro cognatis habitos. Exinde, me iudice, manibus rationem tenemus, cur Locrenses isti Corinthios in numis. professi fuerint natales. Erant quippe, ut dictum, genere Corcyræi. At *κεκυραίοι κορινθιοί σαφώς*, Corcyræi indubitato Corinthii „ ut diserte Thucydides ait, p) consequenter & Locrenses Italiotæ a Corinthiis oriundi, proindeque Corinthios in ære suo typos non immerito iactavere. Idem factitatum a Dyrrhachenis videmus, qui quamvis & ipsi a Corcyræis proprie descendunt, teste eodem Thucydide, Corinthios tamen metropolitans agnovere, ac more coloniarum recepto matris symbola, nempe Palladem & Pegasus signavere. Cononis narratio & inde firmatur egregie, quod inter Græcos atque Italicos Locrenses, nullo unquam tempore, foedera valuerunt, uti Polybio, q) qui postremos sæpius adibat, ipsi profitebantur. An mirum, Italicos seu Epizephyrios pro sociis & cognatis agnovisse Corcyræos, & per hos Corinthios? Aut igitur fallor vehementer, aut productis

MO-

p) Lib. VII. q) Hist. L. XII.

momentis conficitur, eos de quibus controvertitur, numos ad Italicam spectare Locridem.

TABULA
II.

His jam constitutis juvat ultra progredi. Verisimile duco, Epizephyriis jus in illos pariter numos esse, qui iisdem typis una, vel utraque parte literam Λ adfociant. Pellerinius rursus Ozolis favet, Eckhelius potius Leucadiis, advertitque in pleisque per aream occurrere caduceum, difficile, ut vocat, criterium. Mihi quidem non adeo difficile videtur criterium, imo satis luculentum. Exstant non pauci Locrorum Italicorum numi certi, hoc insignes attributo. Ejusmodi Magnanus tres vulgavit. r) Duo priores aquilam sistunt, cui lepus coenam facit, tertius Jovis vultum. In averfa omnium fulmen, & per aream caduceus. Univerfim id Mercurii attributum frequens est in Bruttia moneta, cum primis urbium Peteliæ ac Hipponii. Et vero Mercurii cultum per eum tractum viguisse, probant etiam Rheginorum numi, in quibus is deus sæpe sæpius caduceum portat. Contra vero indubiam Græcæ Locridis monetam nec unam dederis, saltem ex hæcenus editis, quæ alicujus in Mercurium pietatis in-

E 3

di-

---

r) Brutt. Num. T. 69. n. II. & III. T. 74. n. VI.

TABVLA
II.

dicium prodat. Ipsa $\tau\alpha$ Λ repetitio suffragatur meae opinioni; nam & integrum Λ OKPQN vocabulum in Epizephyrriorum monetis aliquoties redit utrinque; & Magnanus unam recenset, quae Palladi Λ OKPQN, & pegaso alterius partis solum Λ adscribit, evidenti simul argumento, iisdem in exprimendo nomine placuisse interdum sola uti litera Λ . Quantopere gaude-rem, si quae nunc aliquanto prolixius disserui, Eruditis probari intelligerem!

Pæne oblitus sum admonere, esse numum meum æreum, unde vel maxime commendari meretur. Nam qui hos typos præferunt, fere argentei sunt. Aeneum tamen similem, sed attributis in area carentem, cum epigraphæ Λ OKPQN jam exhibuit Gessnerus e museo Conf. Pfau, *s*) cui alterum paulo diversum ex eodem metallo addidit laudatus Magnanus. *t*) Non ergo solita sua usus est Cl. Eckhel accurratione, qui hujus metalli & argumenti numos negavit existere. *u*) Tales Vir eruditus poterat videre non modo Locrorum, sed Tauromenii quoque Siciliae urbis apud Dorvillium, *x*) Pellerinium, *y*) & Torre-

---

s) Tab. xxxix. n. 31. *t*) L. c. Tab. 72. n. 11. *u*) L. c. pag. 128. *x*) In Sicul. vol. II. Tab. x. *y*) Rec. T. III. pl. cxi. n. 66.

remuzzam. 2) Tauromenio etiam titulo numi argentei cum effigie Palladis & Pegasi, quem Princeps Torremuzza edidit, a) dari locus debebat in catalogo Corinthi coloniarum, quæ id monetarum genus fabricarunt.

TABVLA
II.

INCERTVS ITALIAE NVMVS.

Caput muliebre eleganter ornatum.)(Eques dextra coronam sustinens. Inscriptio deleta.
AER, III.

Numus incertus. Magnæ Græciæ artificem olet fabrica. Equitem simili habitu decurrentem proposuit Capua & Neapolis Campaniæ: Croton in Brutiis eandem Deam, quam Junonem Laciniam putant. Nihil definitio inscriptione ita exesa, ut cum Plautino Pseudolo credam, „nisi Sibylla legerit, interpretari alium potesse neminem.„ Pellerinius in tribus sui musei numis, quoad aversam huic simillimis, legit ATINOS. b) Sed nihil inde subsidii; nam viri vel urbis nomen sit, perinde incognitum. Scio Vaillantium Haymiumque hujus generis numos Familiæ Atiliæ:

N. 3.

2) Agg. III. Tav. VI. n. XXVI. a) Agg. II. T. II. n. XXII.
b) Rec. T. I. pl. X. n. I.

 TABVLA

 II.
 N. 3.

liæ: Magnanum Atinæ Marforum urbi tribuere, sed falluntur. Fuit & Lucanorum Atina, cui pariter Magnanus c) æreum numum largitur, ex Arigonio d) ut suspicor, mutuatum, qui nomen ATINAION mentiebatur. Verum AITNAION genuinam esse epigraphen, quovis pignore certare ausim. Confer eundem cum aliis Aetnensibus, & rem velut manu palpabis. Id ne monere quidem attinebat, nisi a Froelichio quoque Arigonianam Atinam autonomarum urbium catalogo insertam vidissem.

S I C I L I A

A G R I G E N T V M.

N. 4.

ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ. Caput Bacchi diademate revinctum: a tergo botrus. X Aquila fulmini insistens. pone κ.

AER. II.

Solet aquilam in tritis Agrigenti numis plerumque pagurus, Ceres, vel Apollo comitari: in hoc socium habet Bacchum, tali formæ indulgentia conspi-

---

c) Luc. Num. T. 32. n. II. d) Inter Quadrantes T. X. n. 20.

spicuum , qualem adeo feliciter expressit , qui
cecinit :

TABULA
II.
N. 4.

Dum dubitat natura , marem faceretne puellam,
Factus es , o pulcer ! pæne puella puer. e)

Et facit pro Baccho non modo racemus in area,
sed etiam diadema ; siquidem Plinio teste , „ idem
diadema , regum insigne , & triumphum invenit „ f)
Nil mirum , huic deo addictos fuisse Agrigentinos ;
quorum colles plurimo vini generosi proventu luxu-
riabant , ut in vulgus notum. Neque ii tot secu-
lorum intervallo mutavere ingenium , sed hodieque
tantum adfluunt vini , olei , frumenti , omnisque fru-
ctuum generis abundantia , ut iis conspectis nobilissi-
mus Baro Riedesfel exclamaverit :

- - - - Hic vivere vellem ,
Oblitusque meorum , obliviscendus & illis.

G E L A.

Caput Cereris vel Proserpinæ : in area mono- N. 5.
gramma. X ΓΕΛΑΙΩΝ. Spica.

AER. III.
Sic

e) Anthol. vet. Lat. Poet. T. I. p. 688. f) Lib. VII. sect. LVII.

 TABVLA

II.

N. 5.

Sic fieri amat. Eruditi numos obtinent injuriis temporum male adfectos. Hic plurimorum errorum fons & origo. Exemplo est hic numus, cui adfinem Paruta vidit, *g*) sed vitiatum, qua parte inscriptionem prætulit. Quippe ΓΕΛΩΝΩΣ legere sibi visus, a Gelone rege signatum credidit. Noster ΓΕΛΩΙΩΝ nomen perspicue fatetur, unde ambas Gelam pertinere, citra dubium est. Eidem urbi restitui postulat alter numus argenteus, quem æque Gelo per nefas sibi hætenus vindicavit. Una parte dimidius biformis fluvius, altera spica: inscriptio ΓΕΛΩ. *h*) Pro Gela vadem agunt utriusque partis symbola. Fluvius cognominis in argenteis memoratæ urbis identidem recurrit jam toto, jam medio corpore. Aristam & noster & Parutanus ostentant, de quibus paulo ante. Habes ergo utrumque typum in certis Gelæ monetis; e contrario neutrum in iis, quas Gelonis esse constat. Quare nullus hæreo, quo minus mutilatam epigraphen ΓΕΛΩ confidenter suppleam ΓΕΛΩΙΩΝ; neququam vero ΓΕΛΩΝΩΣ, uti visum est Parutæ.

Spi-

---

g) Sic Num. Tom. III. Tab. CXLIV. n. 7. *h*) Apud eundem l. c. n. 4.

Spica nitide congruit Virgilio Campis Gelois.
Eos hodie dum diligenter coli, optimæque indolis frumentum gignere, testatur Ill. Baro Riedesel, *i*)

TABVLA
II.
N. 5.

Qui mores hominum multorum vidit, & urbes.

* * *

Vir galeatus arietem immolans: infra literarum vestigia.)(Equus currens: superne astrum.

AER. I.

Corrigendi rursus Paruta, *k*) editorque musei Pembrok, *l*) qui simillimum anepigraphum Geloni tribuunt. Abstergit sphaema numus alter a doctissimo Principe Torremuzza vulgatus, *m*) qui hic juvenis, illic viri arietem mastantis imaginem objicit, expresso nomine ΓΕΛΩΝ. Cum hoc noster epigraphæ, licet jamjam fugiente, cum Parutano & Pembrokiano typis concordat, ceteroquin vernice, nitore ac elegantia conspicuus.

F 2

EN-

i) Reise durch Sicilien. S. 61. *k*) L. c. Tab. CXLIV. n. 10.
l) P. 2. Tab. 78. *m*) Agg. II. T. III. n. XXIV.

 TABVLA

II.

N. 6.

E N T E L A.

ENTEAAZ literis antiquissimæ formæ. Fluvius biformis: infra pisciculus. X Mulier ad aram litans, sinistra ut videtur, serpentem attinet.

ARG. III.

Septem granorum numulus ingentis ævi, raritatisque maximæ laudem meretur. Exc. Princeps Torremuzza, cui linearem ejus picturam Palermum transmissi, nusquam a se deprehensum respondit per totam Siciliam. Quem Paruta in ære expressit, n) senectute nimia laborasse oportet, ut eclypon ostendit. Hinc ejus interpretatio tantam commentatoribus crucem fixit. Marco Majero describitur hunc in modum: „Mulier ante templi gradus alteriusve ædificii, cujus cortinam manu elevat, sinistra baculum, e quo pendet rana, tenet, pluvix signum. „Havercampo videtur mulier rebus ad balnea spectantibus dans operam; ceu una de filiabus Cocali Siciliae regis, quarum insidiis periisse Minoa, Diodorus Siculus perhibet, cum in balneo æstu plurimo circumfusus, statimque frige factus fuisset. Nihil horum

---

 n) Sic. Num. T. CXIV. n. I.

rum in meo numo. Mulier illa est Hygia salutis dea, pateram ignitæ aræ infundens, sinistra, ut alias, serpentem stringens. Et sane is typus belle respondet alteri parti, quam fluvius Hypsa, solita sub imagine tauri semiviri occupat. Eodem modo Selinuntia pecunia tauriformem Hypsam cum Hygia maritat; o) atque in Himerensi quodam marmore p) fit Aesculapio, Hygiæ patri, fluvioque Himeræ votum his verbis:

TABVLA
II,
N. 6.

ΑΣΚΛΗΠΙΩ. ΚΑΙ. ΙΜΕΡ. ΠΟΤΑΜ.
Ο. ΔΑΜΟΣ. ΤΙΣ. ΝΙΣΙΣ.
ΣΟΤΗΡΕΙΝ.

Aesculapio, & Imeræ fluvio
Populus Nisæ
Servatoribus.

Sic ope hujus numi difficultates omnes evanescent. Literarum antiquissima forma. Duæ illæ inter pedes fluvii conspicuæ, si sunt Α & Σ, pervetustæ nimirum figuræ, ut suspicor, plenum ΕΝΤΕΛΛΑΣ nomen conficiunt, si præcedentibus adnectantur. Siculorum Palæographiam insigni eruditionis atque in-

F 3

ge-

o) Khehl Adp. ad Gessn. Tab. III. n. 7. & Torremuzza Agg. I. T. II. n. XIV. p) Sic. Inscr. Claf. I. n. XI.

 TABVLA

II.

N. 6.

genii laude digessit Exc. Princeps Torremuzza in opere præstante, cui titulus: Siciliæ Inscriptionum Nova Collectio &c. Urbs Stephano topographo *εὐελα* scribitur, Diodoro *εὐελλα*, Plinio Entellini. Numi variant. Ejus rudera hodieum visuntur ad annum Crimifum.

M E G A R A

ΜΕΓΑ. Navis dimidia)(Tripus inter duos delphines.

AER. III.

Complures Megaræ nomine existere urbes. Sex recenset Stephanus Byzantius. Duarum numi superant, Atticæ & Siculæ. At suos utrisque adjudicare, hoc opus, hic labor. Sunt, qui ΜΕΓΑΡΕΩΝ, sunt qui ΜΕΓΑ inscribunt. Utriusque generis varios, quos inter & hic, Pellerinius vulgavit, quibus addidit nonnullos una tantum syllaba ΜΕΓ & ΜΕ insignitos. De postremis quidem judicium dissimulo, quia prorsus incertum, non solum ad utram Megaram spectent, sed an non ad aliam potius urbem, nomen a ΜΕΓ vel ΜΕ auspiciantem referri debeant. De illis, qui vel integrum ΜΕΓΑΡΕΩΝ, vel dimidium

dium nomen ΜΕΓΑ exprimunt, mihi quidem ita visum, ut hos in Siciliam, in Atticam illos removendos censeam. Præcipuum argumentum e symbolis repeto. ΜΕΓΑΡΕΩΝ inscripti adposito interdum magistratu, fere Apollinem jaçant, ac in averſa citharam, q) typos adludentes ad urbis incunabula. Erat enim ejus conditor Megarus ex mente quorundam filius Apollinis, a quo Alcathoum quoque in restaurandis urbis moenibus adjutum fuisse perhibent. Cithara ut Apollini suapte connectitur; ita Megarenſibus Atticis peculiaris miraculi causâ extitit. Narrat Pausanias, r) in eorum arce stetit se lapidem, super quo citharam deposuit Apollo, quando muros molienti Alcathoo suam erat operam navaturus, eumque lapidem, addit, ab hoc tempore si forte calculo projecto fuisset tactus, similem citharæ motæ sonitum edidisse. Huc & Ovidius s) respexit, dum cecinit:

Regia turris erat vocalibus addita muris,
 In quibus auratam proles Latonia fertur
 Deposuisse lyram. Saxo sonus ejus inhæsit.

Sæ-

---

q) Pellerin Rec. T. I. pl. XXIII. n. 23. & 24. r) Att. lib. I. p. 101. s) Metam. L. VIII.

TABVLA
II

Sæpe illuc solita est ascendere filia Nisi,
Et petere exiguo resonantia saxa lapillo.

Ex quo nemo non videt, quam merito Megareses Græci citharam & Apollinem signaverint. Videbimus porro alterum ΜΕΓΑΡΕΩΝ numum autonomum cum argumentis omnino Atticis, quando regionem Atticam fuerimus ingressi, quo lectores remitto. Nunc ad eos transeo, qui truncatam inscriptionem ΜΕΓΑ sistunt, cujusmodi noster est. Multum discriminis hos inter & priores. Artificium discrepat. Patriæ nomen ut in illis semper integrum, qui Atticos utrinque typos indubios præse ferunt: ita in iis constanter prioribus tantum conceptum syllabis, quibus impressa talia signa sunt, quæ pro Megaresibus tam Atticis, quam Siculis perinde faciunt, uti naves, delphini &c. quod factum videri possit, ut dubiis signis saltem inscriptionis diversitas diversarum urbium lectorem admoneat. Sed hæc leviora. Illud maximi ponderis, esse numos ΜΕΓΑ inscriptos, quos Sicilia indubitato sibi vindicat. Talis est a Pellerinio t) vulgatus, qui Apollinem,* ac in averfa præter memoratam epigraphen

* Erant Siculi Megareses Atticorum Coloni teste Strabone atque Thucydide. Hinc communia, ut sit, utrisque numina & sacra.
t) Rec. T. III. pl. cx. n. 50.

phen biformem taurum exhibet, fluvii symbolum, Siciliae Græciæque magnæ solis usurpatum populis. Cedo alterum cum epigraphe ΜΕΓΑ, quem ex indiciis æque certis Atticum arguere possis, & Nævii filicem secuisti. Hæc cum ita sint, numquid justum videtur, ut duce numo Pelleriniano, ceteros etiam in Siciliam transferamus, qui eidem inscriptioni navem adsociant, atque in averfa duos delphines nunc metam, nunc tripodem ambientes, aliquando solos circum το ΜΕΓΑ lascivientes, cujusmodi Arigonus *u)* nescio cui Megalæ, & Burmannus *x)* haud felicius insulæ Melitæ tribuit, cum nulla sint in contrariam partem argumenta, quæ Megarenibus in Attica tribuendos suadeant? Non eo inficias, delphines & naves, maritimæ urbis criteria, competere posse Atticæ Megaræ, cujus navale Nisæa decem & octo stadiis auctore Strabone, secundum Thucydiden octo tantum ab urbe distabat. Quin etiam novi ἀγιστευοντες ἐγγεγραμμοί, remis præstantes „ oppidanos Theocrito *y)* vocari. At neque erit, ut puto, qui negaverit hos typos eodem jure pertinere ad Meg-

ga-

---

u) Tab. xv. n. 146. *x)* Dorvil. Sic. Tab, xx. n. 6. *y)* Idyl. Iβ. v. 28.

TABVLA
II.

garenfes Siculos, tam prope mari adfidentes, ut furentem Neptunum de moenibus fpectarent. Atque iftud fufficit. Cum enim alia deficiant momenta, quæ pro Atticis militent, fint vero, quæ iis repugnent, differentia fabricæ, infcriptio diverfa, denique Pellerinii moneta cum fluvio tauriformi & MÆRA, quam Siculam effe certo certius conftat, nonne ratio poftulat, ut pari typorum conditione pro Siculis potius fententiam feramus? Sed hæc faceffant. Certiora docebit ætas. Operæ pretium erit inquirere, num id numorum genus in Sicilia effodi folet; atque hoc negotium penes Viros eruditos efto, qui Siculo coelo fruuntur. Exinde maximam partem & opinionis meæ firmitas, & numorum iftorum fatum dependet.

S Y R A C V S A E.

N. 7.

Caput Apollinis laureatum. Χ ΣΤΡΑΚ... Mulier ore fublimi, neglectisque capillis incedit, dextra tæniam, finiftra tæniam & ramufculum ferens: in area A.

ARG. III.

Cre-

Crederes defuturam Syracusiorum monetam, quam jure anecdotis accenseas; tantus promulgatus jam est numerus a Golzio, Paruta, Havercampo, Dorvillio, Torremuzza, & aliis. Tamen hæc, quam in præsentia sistimus, fugit omnium hætenus & oculos & solertiam. In averfa unquam e Bacchis agnosco. Produunt eam satis liquidò sublime caput, volitantes defluque ad humeros capilli, & peplum obfestinatum gressum vento sinuatum. Solent alias Bacchantes in gemmis, picturis, & anaglyphis marmoribus impetu longe vehementiore, ore multum hiante, rejecto capite, omniumque membrorum jactatione violenta decurrere. At nostra modestius furit. Viam quidem urget, ut defluentes comæ, peplumque sinuatum indicant, neque tamen furibunda jactatur. Atque hoc ipsum est, quod nobile Syracusani artificis ingenium, ut perelegans numi fabrica summam in arte peritiam, præclare commendat. Fasciæ, quas Baccha gerit, ad diadema forte adludunt, quod Bacchum invenisse fabulæ narrant, ut supra observatum est ad numum Agrigenti. Aliquando & Victoria similes tæniæ in Siculis numis sustinet. Camarinæ duo argentei existunt apud Princi-

---

 TABVLA

II.

N. 7.

G 2

peim

 TABVLA

 II.
 N. 7.

pem Torremuzzam, z) in quorum uno Victoria singulis manibus tæniam, in altero tæniam, ac ramusculum portat. Et Pausanias refert, a) eam Victoriā, quam Jupiter Olympius in Elide dextra sustentabat, æque ταινίαν obtulisse. Fuit hoc capitis ornamentum potestatis atque imperii symbolum; quapropter Pallas in vetere quadam pictura b) illud Paridi offert, veluti tesseram obtinendæ per Asiam ac Europam potentiæ summæ, si posthabita Junone ac Venere, formæ æmulis, sibi tanquam pulcerrimæ Eridos pomum adjudicaret. Heroum, atque Homeri ætate id ligamen vocabatur σεφάμ, serius diadema. Eruditos miror, qui confidenter negant ejus usum ante Alexandri Magni ævum, puta devictam Persiam, in Græcia valuisse. Is error, ut fit, ansam alteri præbuit, ut crederent Gelonis, Hieronis I, Dionysii Senioris, Agathoclis, & Hieronis II, Siciliae regum, numos posterioribus demum temporibus fuisse cufos, quod regum illorum capita viderent eo ornamento revincta. Contrarium paucis, sed eleganter adseruit doctissimus Princeps Torremuzza. c)

So-

---

z) Agg. I. Tav. I. n. xv. & Agg. IV. T. VII. n. xv. a) Lib. v. cap. xi. p. 400. b) Winkelmann Mon. ant. n. 113. c) Sic. Inscr. Nov. Coll. LIV.

Solitarium elementum Λ in area Syracusanæ pecuniæ persæpe occurrit. Transferendum videtur vel Agathoclis regis ad tempora, vel ad notas monetariorum.

 TABVLA

II.

N. 7.

* * *

Tridens inter fulmen & literam Λ χ Pegasus volans, sub quo, ut videtur, litera Koph.

AER III.

Patriam hic numulus cælat. Sed præsto sunt indicia certa, unde arguas Syracusanum: primo Dorvillii *d*) numus non multum dissimilis, qui $\sigma\tau\epsilon\alpha\kappa\omicron\sigma\iota\omega\nu$ primam syllabam tridenti conjungit; dein Λ frequens in ære Syracusano, ut mox dictum est; tum vero, si recte video, litera Koph sub pegaso, alias in æreis quidem rarior, sed tanto communior in argenteis numis cum Pallade & pegaso, quos omnes persuasum habeo Syracusis deberi. At hos oportet accuratius inquirere.

G 3

ANI-

---

d) In Sicul. T. II. Tab. XIX.

TABVLA

ANIMADVERSIONES

II. IN NUMOS ARGENTEOS MAIORIS FORMAE, QUI
 VNA PARTE GALEATVM PALLADIS CAPVT EXHIBENT,
 ALIA PEGASVM CVM LITERA Q̄, SEV KOPH.

Non intempestivum, nec injucundum fore pu-
 to, si hic loci præfatos novo examini subjiciam nu-
 mos, qui ut prodigioso numero suppetunt: ita vagi
 hætenus errabant nunc per Siciliam, nunc per Isth-
 mum Corinthium, prout Eruditorum varia ferebat
 opinio. Golzius, & post eum Paruta Syracusis eos
 intulit. At Pellerinius, cujus auctoritas summa est,
 Corinthum revocandos, literamque Q̄ seu Koph
 ejus urbis initialem existimat. e) In ejus sententiam
 pedibus concessit Cl. Eckhel, f) tametsi Virum eru-
 ditum minime ignorem ab eo tempore aut mentem
 omnino mutasse, aut saltem hæere ancipitem. Non
 is sum ego, qui ausim litis arbitrum agere, aut er-
 roris infimulare Viros, quorum nominibus semper
 adsurgo. Id tantum ago, ut meam hoc loco sen-
 tentiam exponam, & quibus possim argumentis gra-
 vissimis stabiliam. Itaque statuo, controversos nu-
 mos, insignes Pallade ac Pegaso, literaque subscri-
 pta Koph, Corinthum metropolim quidem respicere
 spe-

---

e) Rec. T. I. p. 89. & 112. item Rec. T. III. p. 110. f) Num.
 vet. p. 121. & 127.

ſpectatis utrinque typis, reipſa vero Syracuſis in Sicilia ſignatos fuiſſe, Corinthi colonia. Cauſæ & momenta, cur ita ſentiam, hæc ſunt.

TABULA
II.

Exc. Princeps Torremuzza ſupplemento tertio ad Parutam g) teſtatur (& quis hoc teſte gravior) ingentem & prorsus ſtupendam vim talium numorum quotidie per omnem Siciliam erui; idque ſæpius ac iterum confirmat pluribus ad me datis epiſtolis. Ibi ergo domeſticos eſſe, prona eſt facilisque illatio. Hoc argumentum plurimum valet in eruendis definiendisque numis, de quorum patria Numismatologi

certant, & adhuc ſub iudice lis eſt.

Momentum alterum pro Sicilia, & nobiliſſima ejus urbe inde peto, quod in numis cum iisdem typis, loco elementi Koph, ΣΤΡΑΚΟΣΙΩΝ nomen legitur, quibus omnia muſea redundant. Illud autem maximi ponderis, exſtare non paucos, qui vetere Koph pro Græcorum Kappa utantur in exprimendo Syracuſarum nomine. Sunt hi antiquiſſimi, argentei, magnæ formæ, ac inſcripti ΣΤΡΑΦΟΣΙΩΝ, characteribus ultimam vetuſtatem olentibus. Ejusmodi duos Paruta ſubminiſtrat in Sicilia Numismatica, b) Be-
ge-

---

g) P. 197. h) N. 10. & 181.

 TABVLA
 II.

gerus totidem in Theſauro Brandeburgico, *i*) unum muſeum Meadianum Londini, *k*) & Pellerinianum, *l*) & ne longius per exoticos Lares vagemur, talem item cimeliarchium Cæſareum Vindobonenſe, vulgatum pridem a M. Aegyptio, *m*) atque in hoc præſtantiorem ceteris, quod dimidiatum urbis nomen in averſa repetat. Ex his numis perſpicue diſcimus, π ϕ uſum ab antiquiſſimis temporibus fuiſſe Syracuſanis familiarem, ut in Italia Crotoniatis. E contra-rio nec unica offenditur Corinthiorum indubia moneta, hoc inſignis charactere; quam enim Haymius *n*) produxit cum Achæorum monogrammate, literiſque per aream ſolitariis ϕ ρ ν μ , minime conſtat Corinthi ſignatam. Nec Bayerum audio, qui ſiglis iis tres ſimul urbes diverſas, Corinthum, Naupliam, & Megalopolim deſignari cenſet. *o*) Vir ceterum doctrina inſignis in explicandis Achæorum numis Harduinifmo nimium indulget, operamque perdit, dum e ſingulis in area literis & ſiglis, quibus magiſtratus verofiſimiliter indicantur, nescio quot & quas urbes elicere adlaborat. Unicus numus eſt, a Pellerinio vulgatus, &

---

i) Tom. I. p. 384. *k*) P. 36. *l*) Addit. aux neuſs Vol. p. 26. *m*) Senatus conſulti de Bacch. Expl. p. 181. *n*) Theſ. Brit. T. II. Tab. XII. n. 2. Ed. Vind. *o*) Comment. Petrop. Tom. v. p. 372.

p) & visus a me aliquoties in nostratibus museis, qui aliquid negotii facessere possit. Typi soliti Palladis & pegasi cum Koph, sed additur Palladis vultui ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. A Seneca memoriae proditum, Alexandrum Magnum civitate donatum fuisse a Corinthiis. Inde colligit Pellerinius, hunc numum ab iisdem flatum, regisque tanquam principis eorum magistratus nomen adjectum. Non denego Senecæ fidem. Nihilo minus immobilis pro Sicilia persisto, propterea quod etiam in hac insula Alexandrum Magnum observatum reperiam. Illustre hujus rei testimonium Justinus perhibet, q) enumerans varias inter gentes, quarum legati eum regem Babyloniae opperiebantur, & Siculos. Unde insolens videri non debet, Alexandrum in Syracusana pecunia memorari, tanto minus quod fuerint vicinae Italiae urbes, e. g. Nuceria Alfaterna, quæ adeo vultum ejus regis in argento cælaverint, ut creditum aliquibus multi nominis Literatis. Nimirum (verba sunt Justini) „ adeo universum terrarum orbem nominis ejus terror invaserat, ut cunctæ gentes velut destinato sibi regi adularentur. „ Hæc tamen iis solummodo dicta sunt, qui ab Alexandro Magno nulla se vi dimo-
ve-

---

p) Rec. T. I. pl. XVII. n. 14. q) Lib. XII. cap. 13.

 TABVLA

II.

veri patiuntur. Mihi quidem ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ille ne-
 tiquam rex Macedonum, sed magistratus Syracusa-
 nus vero propius videtur. Quod si non fallit,
 omnis difficultas subito diffugit. Lego ΕΠΙ. ΕΛΘ.
 ΚΑΕ. ΝΤΣ. in simillimis numis pone caput Palladis,
 quæ magistratum si non sunt nomina, ænigmata sunt.
 Quid quod exploratæ Syracusarum monetæ plene
 perscribant ΚΙΜΩΝ. ΔΕΤΚΑΣΠΙΣ &c. utique magistra-
 tus? Nec desunt aliæ urbes, quæ Alexandros nomi-
 nent. Inscribitur ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ drachmæ Dyrrha-
 chenæ mei musei: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ monetis insulæ Si-
 phni. Num erit, qui Magnum Alexandrum & his
 in numis requirat? Nihil proinde Pellerinianus cau-
 sæ nostræ officit. Quin esse Syracusanum, æque ac
 reliquos ejus generis cum iisdem typis & Koph, ut
 e præcedentibus rationibus elucescit: ita ex iis, quas
 modo subtexere pergo, evidenter emerget.

Diximus & exemplis probavimus, elementum
 Koph jam antiquitus Syracusanis placuisse. Illud am-
 plius, litemque meo quidem judicio tantum non di-
 rimit, suppetere numos, quorum antica ΣΤΡΑΚΟΣΙΩΝ
 nomen referat, averfa Koph. Talem insignis præ-
 stan-

stantiæ Princeps Torremuzza edidit, r) una parte pereleganti muliebri capite consignatum, alia pegaso. Hujus numi non ille meminērit, qui adseruit „indubitatum, omnes eos Corinthum rescribendos, qui literam antiquam Koph impressam habent. „Gravioris adhuc ponderis est numus argenteus musei Meadiani s) sic descriptus: ΣΤΡΑΚΟΣΙΩΝ. Caput Palladis galeatum. Χ Ϙ Pegasus. Addo sæpe laudati, sed nunquam satis laudandi Principis Torremuzzæ auctoritatem, qui in epistola Kal. Maji MDCCLXXVI ad me data scribit: „Neque in uno tantum cum eadem literæ Koph figura scriptum inveni ΣΤΡΑΚΟΣΙΩΝ. „An pluribus opus? Habes apertum & plenum populi nomen conjunctum alterius partis elemento Koph: Habes (quod ad præsens institutum inprimis facit) Meadiano in numo eadem prorsus signa, quæ offerunt ii, quorum patriam inquirimus, ne metallo quidem diverso. Quid ultra desideras?

Hæc quamvis sufficere possint comprobandæ sententiæ nostræ, tamen juvat paucis item dispicere, an etiam typi, & occurrentia per aream attributa

H 2

quo-

---

r) Agg. III. Tav. VI. n. XXIV. s) P. 36.

TABVLA
II.

quorundam numorum, quibus impressum vetus Koph, rei nostræ faveant. Et præclare favere, conficiam iis ipsis numis, quibus contrariæ sententiæ patroni in rem suam usi sunt. Apud Pellerinium *t*) minimæ formæ argenteum videas, cujus unam partem implet muliebris protome, alteram dimidius equus marinus, sub quo Φ . Editor acutus & perspicax præclare advertit, marinum equum in ære Corinthio nondum comparuisse, eoque nomine monetam suam singularem laudat. Enimvero id ipsum animal in Corinthia pecunia nunquam, in Syracusana vero ad nauseam usque rediens, Illustrem Auctorem commonefacere debebat, eum numum nullatenus Corinthium esse, sed utique Syracusanum.

Alius argenteus musei Cæsarei, præter consueta utriusque partis argumenta & Koph, per aream sistit Jovem fulmine armatum, fontemque leonis e rictu manantem. *u*) Hæc attributa in Isthmum Corinthium invitare videntur, suffragante Pausania, qui tria Jovis signa, luculentamque perennium aquarum copiam Corinthi fuisse perhibet. Verum aut fallor vehementer, aut Jupiter, & leo fontem eructans vel
 ma-

---

t) II. Suppl. Pl. VIII. n. 10. *u*) Eckhel Num. vet. T. VIII. n. 12.

maxime pro Syracufis militant. Jove nihil frequen-
tius in earum ære, & merito; magnifico quippe tem-
plo in Acradina, nobiliffima parte urbis, ab Hiero-
ne Juniore donatus fuit. Stetit porro trans flumen
Anapum prope Syracufas oppidulum, cui nomen
Olympicum, a templo Jovis Olympii, cujus mentio
a Thucydide, Diodoro, Plutarcho, Livio, aliisque
facta. Constat præterea ftatuam auream a civibus,
everfa tyrannide, libertateque reftituta, Jovi Eleu-
therio feu Liberatori fuiffe dedicatam.

TABVLA
II.

Quid fontes memorem? Hos qui Syracufis quæ-
rit, næ is in medio mari quærat undas. Cui veterum
non dicta Arethufa, cujus belliffima effigies, nomen-
que ΑΡΕΘΟΥΣΑ proponitur in eleganti Syracufio nu-
mo apud Exc. Principem Torremuzzam? x) Quis
Cyanen ignorat profunditate celebrem, illuftrem
Ovidii & Claudiani carminibus? At nihil illuftrius
Plinii loco y) ubi præcipuas urbis aquas ita com-
plectitur: „ Syracufæ cum fonte Arethufa. Quam-
quam & Temenitis, & Archidemia, & Magæa, &
Cyane, & Milichie fontes in Syracufano potantur
agro. „ En integram Nympharum catervam. Ad-

H 3

ve-

x) Agg. II. T. IV. N. XXI. y) Lib. III. Sect. XIV.

TABVLA
II.

verto præterea leonis rictum, quem in exornandis fontibus amabant veteres, speciatim & Siculis adrisse, ut numi probant. Fuit Himera calidis lavacris inclyta, ut vulgo notum. Hinc in argento præter suum genium, expressit hominem nudum, aliquando Satyrum, qui supposito corpore salubres aquas excipiunt. Aquæ istæ e leonis faucibus perpetuo profluunt. 2)

Sed illud inprimis jucundum accidit, videre fontem similiter effictum in ipsis adeo ΣΤΡΑΚΟΣΙΩΝ monetis. Ejusmodi argenteam bene magnam Pellerinius prodidit. a) Antica parte spicis ornata dea inter delphinos colludentes cernitur: juxta deæ collum leonis rictus aquas evomens. Arethusam in hac, & in Cæsarea prædicta notari libenter crediderim, quod hic fons non modo eorum, quos Syracusani bibebant, sed omnium in orbe terrarum longe fuerit clarissimus.

At quid, inquires, Chimærae Bellerophontæ fiet, quæ in altero id genus numo, quondam Granel-

---

2) Pellerin Rec. T. III, pl. CIX, n. 31. Torremuzza Agg. IV, T. VIII, n. I. a) Rec. T. III, pl. CXI, n. 64.

nelliani, nunc Cæsarei musei, *b*) ad Palladem excubat? Hæc certe „ fabula cum Corinθο penitus connectitur, & in numis, quibus Corinthus colonia inscribitur, obvius typus est. „ Me quidem Chimæra isthæc nihil terret. Vidi, & quisque facile videre poterit in hoc obvio pecuniæ genere, pone caput Palladis, diversissima habitare animalia, noctuas, aquilas, canes &c. Quid iis omnibus facias? Hæcne Corinθο item connectes? Minime quidem. Erit ergo ad notas magistratuum confugiendum, ut molestam turbam quantocyus submoveas. Idem consultus fortassis erat, de Chimæra Palladi sociata statuere. Sed demus, bestiam in eo numo Corinθum respicere. Quid tum? Illud denique, Syracusanos hoc etiam attributo Corinθiam originem indicare voluisse, perinde ac pegaso, Corinθiis non minus proprio. Quis nescit coloniarum morem communem, quibus sanctum patriæ majoris uti symbolis? Profecto Leucadii Acarnaniæ adhuc disertius Corinθios natales professi sunt, qui non modo Chimæram signabant, ita ut partem unam sola occupet, quæ Syracusano in numo tantum attributi locum in area tenet, verum & ipsum Bellerophontem pegaso vetum

---

b) Eckhel Num. vet. T. VIII. N. II.

 TABVLA

II.

etum ex altera parte addebant, c) quos ita conjunctos typos verius dixeris Corintho peculiare. Neque illud tacendum, Siphnios Seriphiosque maris Aegæi ejusdem monstri typum adoptasse, cujus quidem ratio nondum omnino perspecta. Tam arcte nimirum, si Superis placet, Chimæaræ fabula Corintho connectitur.

Vidimus nitidissime Syracusanis competere ea ipsa signa quæ aliis facere pro Corinthiis videbantur. Nunc si luberet attributis insistere, nonnulla citare possem & ego, quæ contrariæ sententiæ fautores non tam facile cum Corintho componerent. Ejus generis delphini forent galeatum Palladis caput ambientes, qui apud Corinthios nunquam, sæpissime apud Syracusanos circum eandem deam lasciviunt. Sed nolo prolixior esse. Nisi enim Musæ me omnes oderint pessime, satis superque mihi jam videor demonstrasse, numos universos, quibus inscriptum elementum Koph, ex Isthmo Corinthio in Siciliam esse transferendos. Complures Hieronem primum aut secundum, Siciliæ regem, ætate contingere inde colligo, quod nonnulli ΙΕΡΩΝΟΣ nomen subtus pegaso refer-

---

 c) Pellerin iv. Suppl. pl. III. n. 3.

ferant. Talem publici juris fecit Dorvilius, *d)* ac Ill. Ludovicus Dutens Anglus *e)* orbi literato notissimus, mihiq̄ summa voluptate sæpe coram compellatus, dum Vindobonæ devēteret.

 TABULA

II.

NVMVS SICVLVS INCERTAE VRBIS.

Duo delphini, & tres globuli. X Quadratum incusum

N. 9.

ARG. III.

Argenteus minutus & levis, sed tanto gravior annorum pondere. Ejus causa rogatus a me Princeps Torremuzza, cujus literarum commercio & gloriā & delector, respondit bis terque abs se visum in Sicilia, verum semper anepigraphum. E delphinis parum aut nihil opis. Geminos circum epigraphen MERA ludentesprehendimus in duobus Megarensum numis, de quibus supra.

NV-

---

d) In Sicul. Tom. II. Tab. XVI. *e)* Expl. de Méd. Gr. & Phén. seconde edit. pl. I. n. 3.

 TABVLA

II.

N. IO.

NVMI POENORVM SICVLI.

Caput equi: per aream tria puncta. X Palma,

AVR. III.

* * *

N. II.

Caput Proserpinæ vel Cereris tribus delphinis circumdatum. X Caput equi & Palma: subtus duæ literæ Punicæ.

ARG. I.

Aureum nomismation granorum xv. Artificii tamen ac elegantiae consummatae. Carthagini simillimum addixit Reverendissimus Dominus Bayer *f*) magnum in republica literaria nomen. Ego vero ut Carthaginensium opus agnosco, sic ab iisdem Panormi, in Sicilia quidem certo flatum existimo. Ejus insulae testes tria per aream puncta seu globuli, obvii in Siculo moneta, quibus pretium vel pondus indicatur. Panormus autem Siciliae Punicæ caput erat. Talem numulum Paruta quoque vidit, sed unciarum notis destitutum.

Etiam argenteus miræ pulcritudinis. Panormum, an Menas in Sicilia spectent similes tetradrachmi,

---

f) Del Alfabeto y Lengua de los Fenices p. 367.

chmi, Phœniciis, aut verius Punicis literis config-
nati, quales in auctoris museo plures latent, non con-
venit inter eos, qui interpretandis Phœnicum, Pœ-
norumque monumentis sedulo vacant. Ludov. Du-
tens *g)* omnis in hoc est, ut numos illos contra
Swintonum pro Menis stantem Panormo vindicet,
suaque argumentis, si quid video, validissimis com-
munit sententiam. Idem varios id genus tetradrach-
mos æreis formis exhibet, omnes solita sub equo in-
scriptione Punica insignes, quam legunt AM. MAHA-
NOTH. Populus castrorum., Unicum ex iis reperias,
qui solam literam Mem sub equo sistit, *h)* initialem
VOCIS MAHANOTH. castra., ut censet laudatus Au-
ctor. Noster τω Mem alteram literam subjicit, non
multo absimilem, diversam tamen. Hæc misere ve-
xata ab Eruditis, aliis He, aliis Mem, aliis denique
Schin opinantibus. Litem disputatam vide inter Bar-
thelemyum, *i)* Swintonum, *k)* & Bayerum. *l)*

TABVLA
II.
N. II.

NVMI ROMANORVM SICVLI.

Martis barbati galeatum caput.)(ROMANO.
postrema litera fugiente. Pars anterior equi gene-
rosi, & freno coerciti.

N. 12.

ARG. III.

I 2

Ejus-

g) Paléogr. Num. p. 207. *h)* L. c. pl. II. n. 1. *i)* Mem. des
Inscr. T. xxx. & Lettre à M. le Marquis Olivieri p. 18. sqq.
k) Transact. Philosoph. T. LIV. *l)* L. c. p. 355. sqq.

 TABVLA

 II.
 N. 12.

Ejusmodi numos non Romæ, sed in Sicilia, & Græcia Magna conspexisse lucem, noverunt pridem, quos æquus amavit Juppiter. Persuadent istud fabrica, typi, & commissæ quibusdam unciarum notæ, qualem Golzius exhibuit. *m*) Adde, copiosos præditis in terris effodi. Sed enim decernere, quæ Siciliæ, quæ Magnæ Græciæ genitales eorum urbes sint, hic nodus. Varia eorum symbola, variæ item inscriptiones. In aliis ROMANO, id est ROMANORUM legitur, in aliis ROMA. Typi: caput Herculis, Martis, Palladis, Apollinis, Cereris; averfa parte Lupa cum Romulo & Remo, Victoria fertum palmæ ramo adnectens, equus vel integer vel dimidius, leo, canis. ΡΩΜΑΙΟΝ æreus cum Apollinis vultu, & imagine fluvii, Neapoli supra fuit feliciter adsertus. Faciamus periculum, an pari argenteum, quem hic descripsimus, certitudine definire liceat. Ad comparationem numorum cum numis, tanquam ad sacram anchoram, de more confugio. Hoc medio in difficultatibus numismaticis nihil antiquius, nihil utilius.

Vi-

---

m) In M. Græcia T. XVIII. n. IIII.

Video apud Golzium ⁿ⁾ Dionysii Senioris moneta auream huic tam similem, ut nihil magis. En ejus imaginem.

TABULA
II.
N. 12.

A. J. Schell. D. N. I. p. 109.

Discriminis, ut vides, nihil est, nisi quod Golziana, quo loco mea ROMANO inscribit, ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ nomen substituat, & porro triquetra, ac elemento Σ per aream abundet. Eadem proinde utrisque patria. Sed enim Golzianam, a qua meæ monetæ factum dependet, ad Syracusanum ærarium spectare, probari non indiget. Erat Dionysius, ut nemo ignorat, Syracusarum tyrannus; ibidem ergo ejus nomine signata pecunia fit oportet. Ad hæc triquetra Siciliam, ut litera Σ Syracusas, verosimiliter indicat. Ex quo fit, ut sententia mea sat firma consisteret, etiam si foret, qui Golzium in legendo numo

I 3

de-

ⁿ⁾ Sicil. T. XIII. n. II.

TABVLA
II.
N. 12.

deceptum, & ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ pro ROMANO obtrufisse fufpicaretur; nam vel fola per aream attributa, ut diximus, fatis diferte pro Syracufis faciunt. Novas fuppetias fert altera ejusdem urbis moneta argentea, quæ in thefauro Brandeburgico reconditur. o) Ejus partem anticam, quæ fola in rem præfentem conducit, eruditi lectoris oculis rurfum fubjicio.

Videsne ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΝ adfcriptum nomen circa Martis effigiem, cujus omnes oris ductus, & barba hispida, & galeæ forma adeo confpirant cum noftrî numi Marte, ut idem fcalptor utrumque videatur cælaffe? Ita negotium duorum numorum testimonio confectum arbitror. Num ceteri quoque omnes cum epigraphe ROMANO Syracufis flatî fint, id quamvis non improbabile putem, tamen adfirmare non aufim.

Her-

o) Beger. T. I. p. 381.

Hercules, Pallas, Ceres, equus, leo &c. familiares Syracusanis typi, sed nec aliis Siciliæ, Græciæque Italicæ populis infrequentes. Campaniæ urbes, aut quæ eam attingunt, Cales, Suesa, Teanum Sidicinum, Pæstum & Aquinum parem scribendi nominis rationem tenuere, ut obvii earum numi testantur cum epigraphæ CALENO. SVESANO. TIANO. PAISTANO. AQVINO. quorum ætas in ea demum tempora incidit, quando illæ urbes jam municipia factæ sunt a Romanis, & aliquali adhuc libertatis specie gaudebant. ΡΩΜΑΙΩΝ græcam monetam in principe Campaniæ urbe Neapoli signatam ostendimus. Neque defunt Siculæ urbes, quæ græcum Romanorum nomen sociavere suo. In numis Catanæ apud Dorvillium ΡΩΜΑΝΟΣ, Mamerti ΡΩΜΑΝΟΥ legitur. p) Itaque nolim temere statuere, universos cum inscriptione ROMANO Syracusis fuisse cufos, nullos in aliis Siciliæ, vel Magnæ Græciæ civitatibus. Mihi sufficit, instituta numorum contentione probasse, saltem eorum aliquos, in specie hunc, cujus εἶτυρον proposui, e Syracusana officina prodivisse. Quibus inde prodierint temporibus, quave occasione, aliquo modo definiri potest. Quis enim tam omnis antiquitatis ex-

pers,

TABVLA
II.
N: 12.

---

p) Tab. III. & IV.

TABVLA
II.
N. 12.

pers, qui nesciat gravissima, diuturnaue Romanorum cum Carthaginiensibus bella, quorum causa & theatrum potissimum Sicilia fuit? Tum ergo a belligerantibus in ea insula præcusi numi, in usus nempe usos, militumque stipendia, a Romanis Romani Populi nomine: a Pœnis Punicis literis & symbolis, cujusmodi aureum atque argenteum paulo ante produximus. Tam Romanos, quam Pœnos sculptoribus Græcis, nimirum Siculis indigenis, fuisse usos in fabricandis hisce numis, & suapte intelligitur, & fabrica suadet elegantissima, quæ Siciliæ monetas tantopere commendat.

Hæc de patria, nunc de protome numi nostri, quam Martis esse diximus.

Recte fane, atque eleganter ab Eruditis observatum, comparere Martem in veterum monumentis fere juvenili ætate, virente robore, vultuque imberbi. At istud a veritate multum abhorret, quod nonnullis visum est, eundem semper hac forma videri. Casanovam plus ceteris miror, qui Martem expressis verbis negat barbatum in numis conspici, q)

pro-

---

q) Dänkmæler der Kunst S. 10.

propterea quod virum eruditissimum satis copiosam numismatum collectionem habuisse noverim. Ut Lucanos *r*) taceam, ut Metapontinos, *s*) Petelinos *t*) aliosque Italiae populos, quibus Mars senio gravis colebatur, frequentes tritique sunt numi aerei communi gentis Bruttiae nomine cusi, qui una parte barbati Martis effigiem, altera comites ejus, Victoriæ tropæo adstantem, vel Bellonam gradivam exhibent. Quid dicam de Romanis denariis, in quibus MARS VLTOR & ADSERTOR *u*) toties barbatus fingitur? Tam obvios numos non potuit, aut certe ignorare non debuit Cl. Casanova. Syracusanos quod attinet, constat impensius fuisse Marti addictos. Fuisse nimirum viri fortes, manu prompti, maximasque terra, marique bellorum moles nunc adversus tyrannos, nunc omnem rempublicam Carthaginensem sustinere. Non possum, quin illustrem Pindari locum huc inferam, qui ob militarem oppidanorum gloriam Martem ipsas habitasse Syracusas fingit:

TABVLA
II
N. 12.

ME-

r) Magnan Lucania Num. T. 3. *s*) Beger Th. Brand. T. I. p. 328. *t*) Pellerin Rec. I. pl. VIII. n. 35. *u*) Morellii Thes. Fam. Rom. inter incerta. Tab. 2. B. N. V. P. Q. item T. 4. n. 1.

K

TABVLA
II.
N. 12.

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ ἢ ΣΥΡΑ-
ΚΟΣΑΙ, ΒΑΔΥΠΟΛΕΜΟΣ
ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΓΡΟΣ, ΑΝΔΡῶΝ
ΙΠΠῶΝ ΤΕ ΣΙΔΑΡΧΟΧΑΡΜΑΝ
ΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΤΡΟΦΑΙ.

„ O magna urbs Syracusæ, bellicosi templum
Martis, virorum equorumque ferro armatorum
divina nutrix! „ x)

Turbare non debet, subinde Martem & ἀγευσίον
in hujus urbis monetis occurrere. Ut Italiæ gentibus
insistam, Herculem Bruttii, Metapontini Bacchum,
Posidoneatæ Neptunum, Vulcanum Aefernini ac Li-
paræi & imberbem & barbatum in ære signarunt.
Quid plura? Ipsum Apollinem, cujus æternam juven-
tam sic nitide Ovidius exprimit:

- - Ipse puer semper, juvenisque videris,
Et media est ætas inter utrumque tibi.

Alæsa Siciliæ grandævum, barbaque instructum
prolixa coluit, testibus numis, quos Exc. Princeps
Torremuzza vulgavit in Alæsæ historia, & in supple-
men-

---

x) Pyth. II.

mentis ad Parutam. γ) Quis veteris superstitionis componat deliria?

TABVLA
II.
N. 12.

Neque vero Mars sola in Italia barbam aluit, sed aliis etiam in terris, quemadmodum in Ponto Asiatico, ubi ejus & Bellonæ summi fuere honores. Ejus adfertur invictum argumentum præbet numus Pimolisorum Ponti Galatici apud Pellerinium, z) in quo galea, ut solet, contactus, provecta ætate, barbæque majestate verendus adest; tametsi, ut quod res est, fatear, Pimolis Ponticarum urbium sola sit, quæ Martem feniculum finxerit. Ceteræ omnes, Amasea, Amifus, Laodicea, Miletus, Sinope, Gaziura, Chabastus, juvenem proposuerunt. Quæ res Literatos, qui in hoc Ponticæ pecuniæ genus commentati sunt, in fraudem induxit, ut passim cum Pallade Martem confunderent, quod item alias sæpissime factum adverti. Nullus omnino Palladi locus in prædictarum urbium numis, quorum aversæ partes continuo pharetram offerunt. Martem omnia loquuntur, cassidis forma, curti capilli (hi Palladi plerumque largius sub galea ad humeros defluunt) facies juvenilis, mascula

K 2

ta-

γ) Tav. I. n. x. & T. VII. n. VIII. z) Rec. T. II. pl. XXXIX. n. 8.

 TABVLA

II.

N. 12.

tamen, ampliorque, & collum aliquanto largius, ut in Herculis *πρωτομαίς*, quo roboris vis innuitur. Sed & posticæ partis pharetra, seu telorum theca cum loro pendulo, eidem bene convenit, apteque jungitur. Exstat apud Pellerinium a) Prostanæ Pifidiæ urbis numus, in quo bellicum illud instrumentum Mars dextra gerit. Contra Palladis imago totò cælo discrepat in Pontico ære, armaturque tali constanter galea, quali gaudet in Athenarum tetradrachmis, atque identidem cum Perseo Medusæ percussore componitur, quem in perdifficili illa contra Gorgonas expeditione consilio ac ope juvit. Id non inutile fuerit accuratius monuisse, quod ad hunc lapidem nuper adhuc non nemo offenderit in descriptione numi Amasææ, urbis in Ponto.

M E L I T A I N S V L A.

N. 13.

Caput muliebre velatum)(MELITAS. Tripus.

AER. III.

Melitæ numi Punici necdum certi habentur. Græce pene omnes, paucissimi latine loquuntur. Bi-
lin-

---

 a) Rec. T. III. pl. CXXXVI. n. 6.

linguam rarissimum Pellerinius protulit. Latinus noster cufus, quo tempore ea insula Romanis obnoxia fuit, ab artifice tamen græco, ut prodit inscriptio MELITAS ad dialectum Doricam composita. Apud Abelam & Parutam adfinem videris. Uterque ΜΕΛΙΤΑΣ legit, quæ lectio si sibi constat, adhuc apertius græcum monetarium prodit. Hastenus detecti ex ære omnes, præter unum argenteum Golzianum, *b)* utrinque Herculis imagine insignem, sed fidei suspectæ, quod nemini alteri, nisi soli Golzio visus sit ad hæc usque tempora. Anepigraphum subæratum magnæ formæ, quem inter Melitenses recenset Catalogus numorum veterum Lipsiæ typis editus anno MDCCLXXIV. *c)* mallem Camarinam in Sicilia rescribere, cujus argentei numi superant omnino similes. *d)*

TABVLA
II.
N. 13.

Caput velatum Abela Vestæ, Havercampus Cereris, ego Junonis existimo. Hujus in promontorio sanum stetit antiquum, „ quod teste Cicerone, *e)* tanta religione semper fuit, ut non modo illis Punicis bellis, quæ in his fere locis navali copia

K 3

ge-

---

b) Græc. inf. T. XXVIII. n. III. *c)* Catalogue raisonné d'une Collection de Médailles. 4to. p. 57. *d)* Pellerin Rec. III. pl. cx. n. 33. & 34. *e)* In Verrem lib. IV. cap. XLVI.

 TABVLA

II.

N. 13.

gesta atque versata sunt, sed etiam in hac prædō-
 num multitudine semper inviolatum, sanctumque fue-
 rit. „ Credibile, Junonis simulacrum in eo templo
 fuisse velatum, ex quo imago in numis petita. Ve-
 latam Junonem porro exhibent statua Musei Capito-
 lini, *f)* & duo anaglypha marmora inter Bartoli
 Admiranda. *g)*

GRAE-

---

f) Tom. III. Tav. v. *g)* Tab. 46. & 48.

GRAECIA EVROPAEA.

Conscensa Massiliæ navi, in Italiam fuimus ventis secundis delati, qua cum insulis adjacentibus lustrata, juvat nunc per universam Europæ Græciam excurre-re. A septentrionibus progressus, per Chersonesum Tauricam, Daciam, Mœsiam, Thraciam, Macedoniam, finitimasque provincias vagabor, brevius diutius jam hic, jam illic commoraturus, prout negotia numismatica tulerint. Postea Ἑλλάδα seu Græciam propriam adibo, Acarnaniam, Oram Joniam, Atticam, Bœotiam, Peloponnesum, & mare Aegæum, tandemque post difficiles per mare, per terras labores subsistam in insula Teno, Cycladum una, ratem refecturus expeditioni Asiaticæ, si Superi conatibus adspirent.

CHERSONESVS TAVRICA.

PANTICAPAEVM.

Panos effigies acutis arrectisque auribus.) ΠΑΝ.
Caput bovis.

ARG. IIL

Pri-

TABVLA
III.
N. I.

TABVLA
III.
N. I.

Primus fuit Motraye, qui Panticapæi numum æreum cum epigraphe ΠΑΝΤΙ. ἀγέσθωι, *b*) quem Caffæ, olim Theodofæ, emtum abs se testatur. Non ita recte judicavit Illustris Vir de geminis aliis ejusdem urbis numis, *i*) ΠΑΝ inscriptis, quorum alter argenteus, æreus alter est; quippe ambos Panormo tribuit. Offendere pedem ad eundem lapidem omnes ante Pellerinium Literati, qui similes prodidere monetas, Spanhemius, *k*) Begerus, *l*) Montfauconius, *m*) Paruta, *n*) Burmannus *o*) Theupoli. *p*) Ab auctore musei Pembrok *q*) Atabyrium revocatur ærea, quæ solas literas ΠΑ monogrammate colligatas gryphî adscribit. Verum & hæc Panticapæo restitui debet. Exstant aurei quoque hujus urbis numi cum apud Comitem Pembrok, *r*) tum apud Pellerinium. *s*) Huic uni octo ΠΑΝΤΙΚΑΠΑΙΤΩΝ debemus numismata in lucem protracta, diversi metalli & typi. Ab omnibus istis argenteum nostrum utraque parte discrepat. Jure autem dubites, an ab eximia raritate,

---

h) Voyag. Tom. I. Tab. xxviii. n. 25. *i*) L. c. n. 9. & 10.
k) De Præst. Num. t. I. p. 273. *l*) Thes. Brand. t. I. p. 369. item Thes. Palat. p. 200. *m*) l'Ant. expl. t. I. p. II. p. 272. *n*) Sic. Num. t. IX. n. 89. *o*) In Dorvil. Sic. t. II. p. 604. *p*) t. II. pag. 1286. *q*) P. 2. Tab. vi. n. 2. *r*) t. I. Tab. v. n. 140. *s*) Rec. t. I. pl. xxxvii. n. 4.

te, an operis præstantia majoris æstimes. Artis sane deliciae sunt eae, quas „ nequeo monstrare, & sentio tantum. „

TABULA
III.
N. I.

Pan in adversa parte haud dubie fingitur, analoge videlicet ad urbis nomen. Ut obvia alia mittam, simillimum exemplum præbent denarii C. Panfæ, hominis Romani, qui pariter ob nominis adfinitatem non abfimile Panos caput exhibent. Ejus imago variat in antiquis monumentis, ut nihil non varium, atque inconstans est in vetere mythologia. Sæpe a Fauno, Satyrovè difficulter dignoscas. Plerumque cornibus armatur; & Homerus, hymno in Pana, bis vocat *διεγωρα* bicornem. „ Horum loco acutis auribus in numo nostro gaudet, adposite ad Silium t) de eo canentem:

Stant aures, summoque cadit barba hispida mento.

Capilli, uti decet agreste numen, inculti
& sine lege, pæne ad terrorem diffusi, Itaque re-
cte

---

t) Punic. l. XIII.

TABVLA
III.
N. I.

ste ac eleganter Anytæ Poetriæ *u*) φριζοκομης horri-
comis „ arguitur, prorsus ad fidem monumentorum
veterum. Facie autem omnino ea est, qualem ei tri-
buit Homerus, οψιν αμειλιχον, ηυγενειον faciem ina-
mabilem, barbatam., *x*) Hanc nitidius etiam Capra-
rius apud Theocritum *y*) Thyrsi pastori describit :

Ου θεμις ω ποιμαν, το μεσαμβρεινον, ε θεμις αμμι
Συριθεν τον πανα δεδοκαμες. η γαρ απ' αγρας
Τανικα κεκμακος αμπαυειαι εντι γε πικρος,
Και οι αιει δειμεια χολα πολι εινι καθηται

Non fas est, o Pastor, jam circa meridiem, non
fas est nobis fistula canere. Pana metuimus; namque
is a venatione tunc fessus requiescere solet, estque
amarulentus, & illi semper acerba bilis in naribus
sedet. „

Crederes peritissimum numi nostri artificem hunc
Theocriti locum ante oculos habuisse, qui difficile illud
Panos ingenium, naresque iracundiam spirantes adeo
feliciter expressit. Tali eum vultu & Philostratus
senior pingi praecipit in suis iconibus. *z*) Simillima
pro-

u) Poetiarum octo fragm. c. Wolfii. p. 97. *x*) Hymno in
Pana v. 39. *y*) Idyl. I. v. 15. *z*) P. 828.

protome cernitur in antiquo vase, quod in insula Chio erutum fuit, apud Com. Caylum, *a)* a quo Fauni, ceu Satyri caput venditur; item in alio vase Etrusco apud eundem auctorem præstantissimæ fabricæ. *b)* Bellorius infundibulum protulit, simili capite Sileni, ut ipsi quidem videtur, ornatum. *c)*

TABVLA
III.
N. I.

Tauri caput ex altera parte nihil ad Pana. Cadebant ad ejus aras non victimæ, sed hostiæ, nimirum capræ & oves; etenim

Pan curat oves, oviumque magistros.

Ut ejus effigies ad nomen urbis Panticapæi: sic tauri caput ad denominationem Chersonesi Tauricæ procul dubio adludit. Alioquin animal istud adprime convenit hujus peninsulæ, speciatim Panticapes indoli, cujus terra frugum facilis, lætissimorumque pascuorum ferax erat, estque hodieum. Egregie Strabo: „Post montana ista (Taurorum) sequitur Theodosia, campo prædita fertili, & portu vel centum navibus recipiendis apto. Hic olim limes fuit Bosporianorum & Taurorum. Subsequitur regio

L 2

agri

a) Rec. des Ant. T. I. Tab. 57. n. II. *b)* T. II. Tab. XXVII. n. IV. *c)* De vet. Sepulcris T. XXIV. in Gronovii Thef. T. XII.

TABVLA
III.
N. I

agri præstantis usque ad Panticapæum, principem Bosporianorum urbem, sitam in faucibus Mæotidis... Tota regio frumenti ferax est., d) Milesiorum *χλίσμα* passim veteres tradidere. Plura quæ ad hujus urbis geographicam notitiam pertinent, accuratius discussit Cl. Danvillius in dissertatione: *Examen critique d' Herodote sur ce qu'il rapporte de la Scythie.* e) Hodie vocatur Giertsch, vulgo Kerfch, paretque una cum vicina urbe maritima Genikola seu Jenikala, a tempore postremi belli Turcici, Magnæ CATHARINAE. II. AVG. imperio, CIVIS laudes non equidem recensebo:

ΟΥΚ ΕΙ ΜΟΙ ΔΕΚΑ ΜΕΝ ΓΛΩΣΣΑΙ, ΔΕΚΑ ΔΕ ΣΤΟΜΑΤ ΕΙΕΝ
ΦΩΝΗ Δ' ΑΡΡΗΚΤΟΣ ΧΑΛΚΕΩΝ ΔΕ ΜΟΙ ΗΤΟΡ ΕΝΕΙΗ'

D A C I A.

N. 2.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput laureatum Philippi Imp. Χ PROVINCIA DACIA. AN. II. Daciæ genius sedens, caput mitra patria tectus, d. tenet pileum libertatis, s. vexillum cum numero legionis

XIII.

---

d) Lib. VII. p. 475. e) Mem. de l'Acad. des Inscr. T. XXXV. p. 579.

xiii. Ad dextram aliud vexillum cum numero legionis v. Hic aquila fertum rostro stringens, illic leo.

TABVLA
III.
N. 2.

AER. II.

* * *

Dacia sedens, d. tenet gladium recurvum, indigenis proprium. Cetera, ut in numo præcedente.

AER. II.

Provincia Dacia raro in numis confidet. Stans dextra vel signum militare tenet, vel gladium recurvum suis incolis peculiarem. In priore numo e nostris pileum sedens prætendit, quo nondum visa est habitu. Pileus libertatis symbolum habetur, & hæc Daciæ a Philippo adferta, qui liberam jussit, a quo tempore Carpos, ceterosque barbaros eam infestantes repulit, Zosimo numisque testibus. Atque hæc simul epochæ in numis signatæ causa. Annos nempe computavit Provincia Dacia non imperii Philippi, quem Harduini errorem Baldinius repetere non debuit, *f)* sed

L 3

ad-

---

f) In Vaillantii Num. Præst. T. II. p. 315.

TABVLA
III.
N. 2.

adquisitæ libertatis; & cum Philippus barbaros, Daciae graves, quarto imperii sui anno represserit, liquet ANNUM II. liberatæ Daciae, quem præfens numus eloquitur, respondere ejus Imperatoris anno quinto.

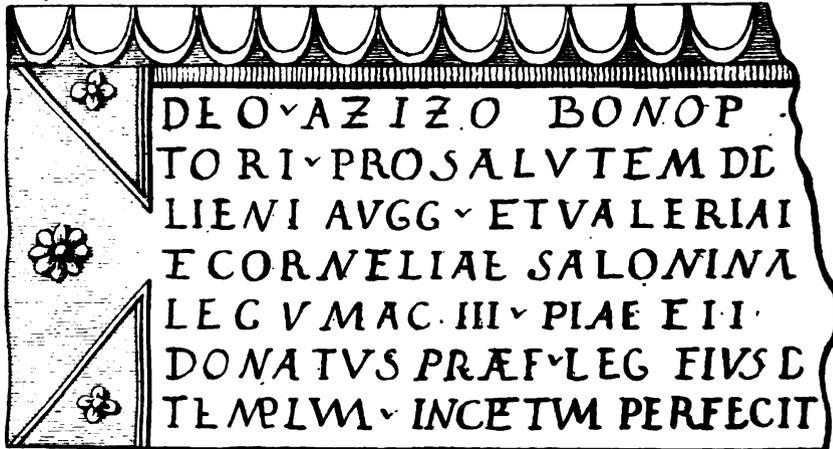
Alterum numum cum descripto Daciae typo & anno, perinde sub Philippo seniore frustra quæseris. Uxoris Otaciliae talis exstat editus in Cimelio Austriaco, g) qui nec nobis deest. De duabus legionibus Daciae præsidio impositis, v Macedonica, cujus symbolum aquila, & XIII Gemina, cujus insigne leo, Vaillantius Froelichiusque varia notaverunt in Coloniæ numis. Legionis Quintæ Macedonicae, ejusque sub Gallieno Præfetti Donati meminit præstans lapis, ut ut aliquibus locis luxatus, anno MDCCLXXV Thordæ in Dacia erutus, quem si eruditò orbi communicem, operæ pretium facturum me spero. Exemplar quale recepi, tale fisco, ne mutatis quidem characterum figuris.

Dif-

---

g) Tom. I. T. XVII. n. II.

TABVLA
III.
N. 2.

Difficile, mutilatum hoc marmor integritati restituere; quod antequam periclitemur, necesse erit indagare, quisnam ille sit Azizus Bonus, quem lapis commemorat. Hunc deum per omnes pagani caeli angulos diu ac multum quæsi, sed, incassum. Reperi tandem apud Imperatorem Julianum II. qui ejus, si recte memini, solus mentionem facit. *b)* Locus, omisso græco textu, ita habet: „ Qui Edefsam habitant.... Monimum & Azizum Solis adseffores & contubernales faciunt, quod sic Jamblichus interpretatur, ut Monimus idem sit ac Mercurius, Azizus vero Mars; utrique solis adseffores, qui in ter-

b) Orat. IV. p. 150. Edit. Lips.

TABULA
III.
N. 2.

terras bona quam plurima transfundunt. „ Tenemus Martem Azizi nomine cultum Edeffæ in Mesopotamia. Inde ejus religio haud dubie inuenta fuit Dacia a legionibus Romanis, quæ illuc e Mesopotamia præsidio commigrarunt. Bonum vocari quid mirum, qui in terras bona plurima transfundit?

Azizo feliciter eruto, jam tentemus mutilam vocem P...TORI. Quid si legendum foret PROPVGNATORI? Obvii sunt Imperatorum numi, qui Martem Propugnatorem laudant. Et commode subveniunt aurea illa maximæ formæ numismata, quæ hic Gordiani III. effigiem, illic Martem exhibent cum epigraphe barbara: MLETARM. PROPVGNATOREN. PRO MARTEM. PROPVGNATOREM. cujusmodi ad imitationem Romanorum procusa in Dacia videntur, ubi solent effodi, quo fit, ut vix aut non omnino recurrant in museis exoticis: in Austriacis, Hungaricis, & Transylvanicis frequentius. * Huic interpretationi tam-

---

* Ejusdem furfuris patriæque sunt aurei majoris formæ numi Philippi Aug. qui galeatum Romæ caput, quale cernitur in mille denariis Reipublicæ Romanæ, ac epigraphen: PHILIPPVS. EIVS. AVGG. vel ut alii: PHILIPPVS. PIVS. AVG. exhibent, in averfa figuram hastatam cum literis ENTILOIC KCSS. (Pellerin Mel. I. p.

tamdiu saltem locus esse poterit, quoad alius meliorem, certioreque proferat. Quid literæ MDD sibi velint, Gallieni nomen præcedentes, non adsequor. Forsitan male sculptæ pro IMP. Me Hercle nihil tam absurdum, aut grammatices regulis adeo contrarium, quod nequeat auctoritate probari lapidum, eorum præcipue, qui extra Italiam in provinciis longe diffitis fuerunt incisi. Neque geminum G in voce AVGG. difficultate caret, nisi pariter artificis errore duplicatum sit. Possis alterum G separare, atque initiale cognominis Germanici habere. Quæ subsequuntur,

---

 TABULA

III.

N. 2.

---

161. Khell Suppl. ad Vaillant. p. 164.) Nam & isti e Pannonia inferiore, Daciaque Vindobonam feruntur, nec admodum rari sunt in nostratibus museis. Hic etiam domesticos arbitror aureos nondum editos, qui novum Tyrannum referunt, nomine Sponsianum, indictum Historicis omnibus. Una parte inscriptio: IMP. SPONSIANVS. Caput radiatum iisdem fere ductum lineamentis, ac Gordiani III. in aureis maximæ molis, de quibus supra. Alterius partis typus atque epigraphe desumpta est e communibus C. Augurini denariis de gente Minucia, qui statuæ cum binis spicis inter adsistentes duas figuras adscribunt c. AVG. Quis Sponsianus ille fuerit, accuratius definiri nequit, silentibus Historicis. Purpuram in Dacia, vel regione contermina induisse, verosimiliter laborante sub Gallieno imperio Romano, aut certe post Gordianum III. persuadet cum fabrica, tum provincia, ubi hi numi de-

te-

M

TABVLA
III.
N. 2.

citius expediam, atque facilius. Nam LIENI sup-
plendum esse GALLIENI, pro VALERIAI legendum
VALERIANI, pro SALONINA SALONINAE, & FID. nem-
pe Fidelis, pro EIL. suapte patet. His statutis ita la-
pidem ex parte restituo :

DEO AZIZO. BONO. PROPVGNA
TORI. PRO. SALUTE. MDD (forte IMP) GAL
LIENI. AVGG. ET. VALERIANI.
ET. CORNELIAE. SALONINAE.
LEGIONIS. V. MACEDONICÆ. PIAE. FIDELIS.
DONATVS. PRAEFECTVS. LEGIONIS. EIVSDEM.
TEMPLVM. INCEPTVM. PERFECIT.

Va-

---

teguntur, nimirum Dacia. Eorum haecenus jam quinque mihi
innotuere, aurei omnes, typisque similes: duo thesauri Cæsarei
Vindobonensis, quorum ectypon mox ejus thesauri Præfectus
dignissimus, R. D. Eckhel, in lucem proferet; unus musei olim
De France, nunc Ill. Dom. Hefs Vindobonæ, quartus Canonico-
rum Reg. S. Aug. Ducumburgi in Austria inferiore. Quintus
Hermannstadii servatur in præstantissimo museo, aut verius Musae-
rum Sacratio Exc. Baronis Samuelis Bruckenthall, qui suo me
favore, pæne dixerim, amicitia non indignum habet. Tot,
tamque gravis ponderis monetas aureas per eum terrarum tra-
ctum fuisse cufas, nemini prodigio videbitur, qui noverit auri-
feros, cumprimis Daciæ

montes, ubi Dite viso
Pallidus fossor redit, erutoque
concolor auro.

Valerianum, cujus nomen medium inter Gallienum, ejusque uxorem Saloninam ponitur, mallet utriusque filium, quam ejusdem nominis fratrem Gallieni

TABVLA
III,
N. 2.

* * *

HER. ETRVSC... Caput Etruscillæ.) (--- IA (supple PROVINCIA) DACIA. AN. III. Mulier singulis manibus vexillum tenens, consistit inter leonem & aquilam, legionum symbola, quarum numeri V & XIII. vexillis inscripta sunt.

AER. II.

Herenniae Etruscillæ, Trajani Decii uxoris, numum a Dacis cufum nec Vaillantius vidit, nec Bandurius. Cum anno V unum edidit Froelichius, in quo muliebris Provinciae genius ramum gestat, & sceptrum oblongum.

M O E S I A
V I M I N A C I V M.

Numis præmitto Viminacii geographicam notitiam. In Moesia superiore collocandam esse hanc

M 2

ur-

TABVLA
III.

urbem, docent numi fere omnes inscripti: P. M. S. COL. VIM. hoc est: provinciae moesiae superioris colonia viminacium. At quo steterit loco, sententiae variant. Lazio videtur Buczidern urbs Serviae: Widin Nigro. Hunc Frœlichius, Büfchingius, & plurimi sequuntur. Accuratio Cellarius, qui Viminacium post Margum recenset. *i*) In hanc rem egregius est Eutropii locus: „Carinum omnium odio & detestatione viventem apud Margum ingenti praelio vicit, (Diocletianus) proditum ab exercitu, quem fortiozem habebat; certe desertum inter Viminacium & aureum montem.„ *k*) Exinde manifestum, Viminacio respectu aurei montis interponi Margum, ac immediate praecedere. Eandem omnino positionem figunt Tabula Peutingeriana, atque Itinerarium Hierosolymitanum *l*) & Antonini, quod eo loco, ut frequenter alias, corruptum Vir summi ingenii Wesselingius sanitati restituit. *m*) Illustris Coloniae vestigia hodieque superant eo loco, cui nomen vetus Rama* prope Ramam novam e regione Castelli Vi-Palan-

* Ejus ichnographiam dedit Comes Marfigli in Danubio T. II. n. 10. Tab. v. fig. XIV.

i) Tom. I. p. 458. *k*) Lib. IX. cap. XIII. *l*) Pag. 564.

m) P. 133.

lanka, quo directe ducunt statuta in Tabula Peutingeriana, ac Itinerariis Margum inter & Viminacium M. P. X. cumque Danubii magnus ibi flexus sit, eique angulo Viminacium infederit, patet, cur historia Miscel: n) insulam magni Istri „ & Theophilactus o) *ισλον περι τα εσθρα τα ισρα* vocet. Notitia Imperii eo collocat classem Istricam, cuneumque equitum promotorum: Ptolemæus legionem.

TABVLA
III.

Hæc de Viminacio generatim. Unum superest, quod moneam. Ejus urbis situm a Cellario recte definitum vidimus. Tamen apud eundem p) paulo post legitur: „ Viminacium (quod Widin putatur esse.) „ Quis sibi persuadeat, Cellarium adeo sui oblitum, ut post aliquot paginas tam turpiter sibi contradiceret? Itaque Viri accuratissimi honori cum velim consultum, Popowitfio lubens adsentior, qui verba illa lunulis inclusa, ab insipido correctore putat male insuta. q)

Nunc propius ad numos. Horum dives est Viminacium, utpote *πολις αρχαια*, urbs antiqua „ secundum Procopium: & *πολις λαμπερα*, urbs magnifi-

M 3

ca „

---

n) Lib. XVIII. o) Lib. VIII. H. M. C. 12. p) Pag. 462.
q) Vom Meere. S. 208.

TABVLA
III.

ca., uti Theophylactus; quin imo Mœsiæ μητροπολις teste Hierocle in synecdimō. Hoc vero dolet, fere omnes iisdem insignitos esse typis, muliere nimirum stante inter leonem & taurum. Qui aliud argumentum offerunt, auro cariores habentur. Ejusmodi complures, nondum antea visos, rara felicitate possideo, quos juvat ordine recensere.

* * *

N. 3. - - GORDIANVS. PIVS. FEL. AVG. Gordiani III. caput laureatum. X P. M. S. COL. VIM. AN. III. Figura laureata & paludata effundit pateram super aram luculentam, s. tenens hastam. Hic illic vexillum, quorum uni dimidius bos, alteri dimidius leo infistit.

AER. II.

Vir paludatus, sacra faciens ad aram, quæ „ multo fumat odore, „ haud dubio est Gordianus ipse, qui anno regni tertio, v. c. 993. Viminacio coloniae jura dedit. Quis leonis taurique vexillis imminantium sensus sit, jam nulla restat difficultas. Oedipum se iis præbuit R. P. Froelichius ad numum Viminacensem, r) in quo mulier inter leonem taurum-
que

---

r) Quatuor Tent. Ed. alt. p. 124.

que media, duo signa militaria sustinet, quibus Gordiani & Tranquillinae capita imposita, numerique VII. & III. inscripti sunt. Iis numeris Septimae & Quartae legionis Veteranos Viminacium deductos indicari, ac hujus leonem, illius taurum esse symbolum, Vir acutissimus loco citato eleganter adstruit, rursusque paulo infra s) novo argumento comprobatur e Daciae numis petito. Quam ob rem ne cocta recoquam, solum addo, eam Froelichii sententiam nitide stabiliri hoc integerrimo & anecdoto numo, in quo ipsa quadrupedia vexillis praefixa in praedictorum numerorum locum succedunt.

TABVLA
III.
N. 3.

* * *

- - GORDIANVS PIVS. FEL.. Caput Gordiani Pii laureatum X P. M. S.... AN. III. Mulier d. leporem tenet, s. vexillum.

N. 4.

AER. I.

* * *

- - IANVS. PIVS. FEL. AVG. Caput Gordiani radiatum. X P. M. S. COL. VIM. AN. III. Typus, ut supra.

N. 5.

AER. II.
Se-

---

s) P. 140.

 TABVLA

III.

N. 4. & 5.

Senio confectus numus videtur, quem Froelichius *t)* ob typi insolentiam pro meritis laudat. Quippe censet Coloniae genium cervi aut capreoli pedes stringere, ac dolet vexillum adeo attritum, ut legionis numerus inscriptus discerni nequeat. Verum e nostris, quos ambos studio in aere expressimus, & quorum alter integerrimus est, liquido adparet, nec unquam legionis numerum fuisse additum, nec a muliere cervum, capreolumve teneri, sed leporem, quem ex auribus facile dignoscas. Nae is exiguam a Romana legione vel cohorte gratiam inierit, qui ei pro insigni dederit animal illud omnium timidissimum. Ego certe ita aestimo, a Viminacensi genio leporem ostentari, quo ejus in Moesia, nominatim suo in territorio frequentiam notet, exemplo aliarum urbium & regionum, quae quibus animantibus praestabant, identidem gloriabantur in numis. Quis nescit Hispaniae adsidentes eadem de causa cuniculos in denariis Imp. Hadriani, quibus HISPANIA inscribitur? Horatius *u)* reipsa memorat „leporem in campis nivalis Aemoniae, seu Thraciae, quae Haemo monte a Moesia separatur. Et hodieum Serviam, quae vetus Moesia, multo leporum populo frequen-

ta-

---

t) L. c. p. 125. *u)* Carm. L. I. Od. XXXVII.

tatam, indeque copiosas eorum pelles, per Judæos cumprimis, ad nos deferri, e quibus pileorum nostrorum pars bene magna confici soleat, edoctus sum ab Ill. D. Jenisch, cujus eruditissimi Viri auctoritati plurimum tribuo, qui iterum ac sæpius in ea regione, atque ipso in loco Ram, vetere ut diximus Viminacio, aliquamdiu devertit. Poterant vero Viminacenses eo potiore jure leporum jactare copiam aut excellentiam, quod essent animalium istorum carnes antiquis in deliciis, unde Græcorum illud: *παντα λαγωα;* & Martialis: *x)*

TABULA
III.
N. 4. & 5.

Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Feminis & alio nomine commendabantur per jocum, quod quæ eas ederent, forent septem diebus pulciores. Eo adludit festivi Martialis epigramma in deformem Gelliam: *y)*

Si quando leporem mihi mittis, Gellia, dicis:

Formosus septem, Marce, diebus eris.

Si non derides, si verum, lux mea, narras,

Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

IMP.

x) Epigr. L. XIII. n. XCII. *y)* L. V. n. XXX.

N

TABVLA
III.

* * *

IMP. IVL. PHILIPPVS. PIVS. FEL. AVG. P. M. Philippi Patris laureati effigies.)(P. M. S. COL. VIM. AN. V. Muliebris coloniae genius inter taurum & leonem, singulis manibus vexillum tenet, quorum alteri inscribitur VII. alteri III.

AER. I.

Inscriptio partis anticae perquam memorabilis. Caret Philippus solito Marci praenomine. Vocatur PIVS & pontifex maximus, quos titulos dissimulant ceterae monetae, quas Philippo dedicavit Viminacium. Aversae typus aequae novus sub hoc Imperatore: sub praecedente non infrequens. Eundem repetit Hostilianus numus, de quo postea. Gemino quadrupede, numerisque VII. & III. legionem Septimam & Quartam denotari monuimus. Postremam Scotus in codice Praefecturarum Flaviam cognominat, atque in urbe Singiduno collocat, cujus de situ accurate differit Cl. Danvillius: Memoire sur les villes de Taurinum & Singidunum, 2) ubi & multus de Viminacio sermo est. Ejusdem legionis saepe fit mentio in veteribus lapidibus, potissimum iis, qui in Dacia, Moesia

---

2) Mem. des Inscr. T. XXVIII. p. 410.

fiæ contermina, aut pridem eruti sunt, aut nostris ef-
fodiuntur temporibus. Hi Claudiam, Piam, fidelem
salutant.

TABVLA
III.

* * *

IMP. IVL. PHILIPPVS. PIVS. FEL. AVG. P. M. Ca- N. 6.
put Philippi Patris radiata corona ornatum) (P. M. S.
COL. VIM. AN. V. Victoria gradiens, d. fertum gerit, s.
palmam. Hic ibi taurus leo.

AER. II.

Viminacii annus quintus legitur sub Gordiano
Pio, & Philippo. Ex quo patet, Philippum eodem
anno successisse Gordiano Pio, atque adeo annum Co-
loniæ quintum congruere primo imperii Philippi. Hoc
stante Victoria præsentis numi alia esse nequit, ac Per-
fica, quam Colonia Philippo regnum auspicianti non
tam gratulatur, quam optat, licet votis inanibus.
Nam is pro eo, ut insisteret victricibus Gordiani Pii
armis, quem per summum nefas e medio sustulit, te-
ste Zonara „ cum sapore Persarum rege pacem fecit,
Mesopotamia & Armenia concessis „ atque ita rebus
in Oriente constitutis cum filio, Romam profectus est.
Serius quidem, instante populo Romano ad arma re-

N 2

cur-

TABVLA
III.
N. 6.

cursum, provinciæque Persis iterum ademtæ; verum pax denuo cum iisdem celeriter coaluit promissione facta restituendi provincias. Ceterum - Victoriæ gradientis imago nunc primo comparet in ære Viminacii. De circumscriptione capitis ad præcedentem numum diximus.

* * *

-- PHILIPPVS. AVG. Caput ejus laureatum.)(P. M. S. . . M. AN. VI. Figura paludata inter bovem & leonem d. globum sustinet, cui Victoria insistit, s. hastam præpilatam.

AER. I.

Narrat Zosimus *a)* Philippum contra Carpos, Sarmatiæ Europæe populos, expeditionem suscepisse, qui jam Istro vicina loca depopulabantur. Prælio conferto cum impressionem barbari non sustinerent, in fugam sunt coniecti ac propulsati. Eam victoriam putat Froelichius *b)* hoc numo Viminacenses gratulari & Philippo, & sibimet, quibus infesti Carpi jam jamque imminebant. Sed hanc interpretationem exclu-

---

a) Lib. I. Cap. xx. *b)* Quat. Tent. p. 129.

cludit Coloniae ANNUS VI. quem mea moneta ingenue fatetur, exesus in Froelichiana. Respondet annus Coloniae sextus Philippi regnantis secundo, quo nondum Carpicum bellum exarsit, excitatum denique duobus annis post. Ad hæc figura paludata Philippus filius est, quia vultum imberbem ac juvenilem simulat. Ei Pater, sopito bello Persico Romam contendens, in itinere imperium communicavit. Utriusque proinde honoribus hunc numum consecravit Viminacium.

TABVLA
III.

IMP. CAES. C. MES. Q. DECIVS. P. F. AVG. Trajani Decii laureata protome.) (--- COL. VIM. AN. XI. Coloniae genius muliebris inter leonem & taurum d. protendit ramum, s. oblongum sceptrum tenet, cui Victoriola infisit cum solitis attributis.

N. 7.

AER. I.

„ Ob inertem Philippi socordiam in omnibus (verba Zofimi sunt) Scythæ Tanain transgressi, vicina Thraciæ loca prædis agendis infestabant, quos aggressus Decius, & omnibus præliis superior, præ-

N 3

TABVLA
III.
N. 7.

da quoque recepta est. „ Hac de causa Victoria Viminacii genio fertum imponit, quod essent suis auspiciis submoti per Decium barbari, partaque inde Coloniae securitas. Quamquam ea dea paulo post inconstantiae, levitatisque suae argumentum dederit Romanis nimium quantum exitiale, puta in cruenta cum iisdem barbaris pugna, qua pars maxima Romani militis, & Decius ipse cum duobus filiis cecidit. Numus ab Arigonio productus c) aut alius a nostro fuit, aut injuriis temporum male habitus.

* * *

N. 8.

IMP. TRAIANVS. DECIVS. AV. Caput ejus laureatum X P. M. S. COL. VIM. AN. XII. Genius inter solita legionum insignia stans, d. praetendit cornucopiae s. leoni imminet.

AER. I.

Cornucopiae, quod Colonia ostentat, procuratam sub Decio rerum omnium abundantiam, patriique foli pinguedinem indicat. Et laudat Moesiae glebam Virgilius: d)

-- Hi-

---

c) T. XII. n. 190. d) Georg. I. I. v. 101.

- - Hiberno lætissima pulvere farra
Lætus ager. Nullo tantum se Moesia cultu
Jactat.

TABVLA
III.
N. 8.

Ad quem locum Servius: „ constat Moesiam circa culturam esse diligentem. Sed non ei cultus suus tantum prodest, quantum hyberna serenitas, & humidum solstitium. „ Scio quosdam Virgilio codices pro Moesia legere Mysia, quod nomen est regionis in Asia. Sed hoc nihil obturbat, quia Moesia etiam Mysia latino ore dicitur. Ovidius:

Hic tenuit Myfas gentes in pace fideli.

Et inscriptiones apud Gruterum: e) IN. MVs. INFERIOR. item: NAT. MYsIA. SVPERIORI. Græcis autem Moesia passim μυσία vocatur.

* * *

- - R. ETRUSCIL. . Etruscillæ imago. X P. M. S. N. 9.
COL. . . AN. XII. Colonia adstante gemino quadrupede,
cornucopiæ d. obtendit, s. globum.

AER. I.
Nu-

e) P. 446. & 521.

 TABVLA

III.

N. 9.

Numum descripsisse sufficiat. In ære incisum priori jungimus, quia novos in averſa typos uterque proponit.

* * *

N. 10.

- MP. C. VAL. HOST. M. QVINTVS. AVG. Hostiliani laureati effigies. X P. M. S. COL. VIM. AN. XII. Coloniae genius inter leonem & taurum duo tenet vexilla, quibus inscribitur VII. & III.

AER. I.

Hostiliani monetæ Viminacenses rarioribus accensentur. Hæc inedita & singularis, ceu averſam spectes, ceu partem adverſam. Fuit Hostilianus post infelicem illam in Thracia pugnam, qua gemini ejus fratres Herennius & Trajanus Junior cum patre Decio periere, solus familiæ suæ superstes. A Senatu Augustus ac Imperator renunciatus, imperium degustavit verius, quam tenuit, mox gladio vel peste consumptus. Hinc numi omnes, etiam Romani commatis perrari, qui Augustum, præcipue qui Imperatorem salutant. E Viminacensibus hic quidem unicus est, a quo dictis titulis honoretur. Ceteri ad unum omnes
Cæ-

Cæsarem tantum profitentur, & nudo propterea capite repræsentant. Aversam eandem in Philippi anecdoto numo recensui.

TABVLA
III.
N. 10.

De variis in ære Viminacii notatis annis, quibus chronologia plurimum juvatur, nihil disputavi, ne actum agam. Has partes Norisius, Vaillantius, Froelichius egregie implevere. Admodum rari numi sint oportet, qui annum x. sub Philippis referant, cujusmodi Vaillantius vidit, si modo recte vidit. Mihi omni licet adhibita opera, nec talem obtinere, nec ullo in museo conspicerere licuit.

C A L L A T I A.

κ. Corytus arcus & clypeus, clava & spica. N. 11.
X Clypeus.

AER. III.

Crederes heri cufum, adeo elegans & nitidum est id certæ antiquitatis numismation. Inter anecdotata quidem omni jure locum obtinet. Erunt, qui primo ejus conspectu Macedoniæ inferendum putaverint, quod & nobis ab initio placuit. Provocabat eo clypei forma Macedoniæ fere peculiaris, literaque κ

O

Caf-

TABVLA
III.
N. II.

Cassandream, vel regem Cassandrum innuere videbatur. Verum re magis perpensa, atque ope aliorum numorum adjuti, mentem mutavimus, relictaque Macedonia Callatiæ, inferioris Mœsiæ urbi prope Tomos adhæsimus. Et vero pro hac stant peristases quam plurimæ. Solitaria litera κ *καλλατίας* initialis videtur, ac revera juxta Cereris protomen conspicitur in quadam ejus urbis moneta apud Pellerinium *f)* quæ in postica parte ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ integrum nomen repetit. Alia apud eundem Auctorem inter clavam & corytum inscribit ΚΑΛΛΑΤΙ. Sed omnium maxime huc conducit numus Golzianus *g)* inepte a Nonnio Galatis Asiaticis adscriptus, qui singula omnino signa, quibus noster abundat, spicam, corytum cum arcu, & clavam exhibet adjecto urbis nomine. Is ut plenam lucem nostro adfundit: sic vicissim nostro jam debet indubiæ fidei auctoritatem, de qua non immerito antea dubitabatur, ut fere suspecti habentur numi omnes, quorum præco solus Golzius est. Cl. Eckhel *h)* pariter autonomum hujus urbis citat, in cujus aversa tres spicæ germinant. Duas & vicini Tomitæ signarunt. *i)* Posticam partem clypeus Ma-

ce-

f) Rec. τ. I. pl. xxxvi. n. 6. *g)* Inf. Asiæ Tab. II. n. 1.
h) Num. vet. p. 52. *i)* Pelletin l. c. n. 10.

cedonicus contegit. Clypeum delphino insignitum Callatiani offerunt apud sæpe laudatum Pellerinium. *k)* Nec est, quod is typus offendat. Recurrunt ejusmodi clypei Macedonici etiam in numis Pœsti in Lucania, *l)* Philadelphix in Lydia, *m)* & Herodis Magni Judææ regis. *n)* Fuisse tempus, quo Macedones Callatiam frequentaverint, probabile duco, quod Mœsia Macedoniam contigerit, ejusque tractus urbes persæpe colonos dominosque mutaverint, & jam sui juris fuerint, jam obnoxix vicinis regibus. Mela *o)* Callatiam Milesiorum opus statuit, Ovidius Megarensium illo versu Tristium:

TABVLA
III.
N. II.

Et quos Alcatheæ memorant a moenibus ortos.

Strabo *p)* aliique ab Heracleotis Ponticis conditam adfirmant, regnante in Macedonia Amynta, & cum horum auctoritate faciunt ejus urbis numi, qui constanter Herculis effigiem, aut ejus arma jactant, imo ΚΤΙΣΤΗΝ quandoque prædicant, *q)* non quod

O 2

Cal-

---

k) L. c. n. 7. *l)* Magnan Lucan. Num. Tab. 31. n. xvii. & xx. *m)* Pellerin. Rec. t. II. pl. LXIV. n. 77. *n)* Frœlich ad num. Reg. Access. Nov. Tab. II. n. VIII. *o)* L. II. c. II. *p)* L. VII. p. 491. *q)* Pellerin Rec. t. I. pl. xxxvi. n. 5.

TABVLA
III.
N. II.

Callatja Herculem conditorem immediate agnosceret, sed Heracleam ab Hercule fundatam. Tradit Memnon, r) qui Heracleæ fata & tyrannos persequitur a libro v. Historiarum usque ad l. xvi. temporibus Nicomedis I. Bithyniæ regis, Callatianos Istrianosque bello cum Byzantinis fuisse collisos propter Tomos emporium, quod sibi vicinum studebant Callatiani monopolium vendicare. Sed rebus ad arma deductis Callatianorum adeo fuerunt accisæ vires, ut ab ista calamitate nunquam pristinas recipere potuerint facultates. Eorum numi autonomi rari, nec frequentes sub Imperatoribus. Desinunt cum Philippo Seniore. Unum Septimii Severi teneo nondum editum, quem subjicio:

* * *

ΑΥΤ. Κ. Α. ΣΕΠ. ΣΕΟΥΗΡΟΣ. ΠΕΡ. Septimii severi caput laureatum. Χ ΚΑ... ΤΙΑΝΩΝ. Bacchus stans d. hastam puram, s. cantharum vel botrum: ad pedes panthera.

AER. II.

Nuf.

---

r) Photii Biblioth. n. ccxxiv. p. 703.

Nuspian adnotatum inveni. Bacchus uberem vini proventum significat, ut spica mollem glebam in præcedente numo.

TABVLA
III.

MARCIANOPOLIS.

ΑΥΤ. Κ. ΟΠΕΛΛΙΟΣ. ΣΕΥΗ. . . ΝΟC. Lege ΜΑΚΡΙ-
ΝΟC. Laureatum put Macrini.)(ΠΗ. . . ΟΥ. ΜΑΡ-
ΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. Aquila fulmini insistens, sertum rō-
stro tenet.

AER. I.

Marcianopolis, inclyta urbs Mœsiæ inferioris, monetis abundat. Tamen aquilam quæ Macrini vultui conjungat, nondum observata. Magistratus nomen exesum suppleri debet ΠΟΝΤΙΑΝΟΥ. quod constanter ceteri hujus Imperatoris numi repetunt, eadem in urbe signati, cujusmodi Vaillantius atque Froelichius descripserunt.

* * *

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΣΕΥΗ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. . . ΜΜΕΑ. Se- N. 12.
veri Alexandri & Mamææ capita adversa.)(. . . ΟΥ.

Ο 3

ΓΕΤ-

TABVLA III. N. 12. ΓΕΤΟΥΤΑΙΚΣ ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛ. Hygia stans serpentem
pascit: in area E.

AER. II.

Erat Marcianopolitis solemne, jungere geminas Augustorum imagines in ære publico. Caracallæ & Juliæ Domnæ, Caracallæ & Getæ, Macrini & Diadumeniani, Elagabali & Moesæ Alexandri & Moesæ vultus obversos vel apud solum Froelichium spectare licet in eorum pecunia. Sed tamen Alexandrum qui Matri Mamææ sociatum viderit, usque modo nemo fuit. Magistratus prænomen ærugo consumpsit, illæsum reliquit in altero hujus Imperatoris numo apud Froelichium, s) qui posticæ partis aquilæ adscribit: ΠΙ. ΙΟΥΤΑΙΟΥ. ΓΕΤΟΥΤΑΙΚΣ. ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. Sub Julio Getulico Marcianopolitarum.,,

Notari meretur & pro or. Placuit hæc figla non solum Moesiæ, sed & Thraciæ monetariis. t) Ejus usum obtinuisse jam Alexandri Magni temporibus, probant numi argentei minuti, qui una parte veram ejus effigiem referunt, altera Cupidinem inequantem leoni, cum epigraphe: ΑΛΕΞΑΝΔΡΣ. u) quos eidem
Coæ

s) Append. Nov. ad Vaillant. p. 105. t) Froelich Append. ad Vaillant. p. 304. u) Liebe Gotha Num. p. 99.

coævus existimant. Redit eadem nota in æreis compluribus Alexandri numis apud Gesnerum, x) frequentius in iis, qui habent circumscriptionem: ΚΟΙΝΟΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Β. ΝΕΟΚΩΡΩΝ, Severi Alexandri demum ætate cusi. Monumentis quoque Siculis inscriptam deprehendit Exc. Princeps Torremuzza. γ). Sunt & Asiæ urbes, quarum numi ea figla utuntur, Cyme Æolidis apud Pellerinium z) & Nyssa Cariae apud Begerum. a) Herodis Magni, Judææ Ethnarchæ, monetæ inverso situ eam pingunt, nempe α

TABULA
III.
N. 12.

q pro o in vetere pecunia nondum vidi, hac demta. Contra vero ω non absimili forma effigiat Liparæ numus a Principe Torremuzza editus supplemento quinto ad Parutam. b) Invenio tamen q tam pro o, quam pro ω, insertum alphabeto Græco, cujus literas valuisse quatuor seculis ante, ac tribus post Christi adventum statuerunt Auctores præstantissimi, operis: Nouveau Traité de Diplomatique. c)

THRA-

---

x) Tab. II. n. 20. & 30. γ) Siciliæ Inscr. Nov. Coll. LVII.
z) Mel. T. II. p. 182. a) Thes. Brand. T. II. p. 719.
b) Tav. I. n. 13. c) Tom. I. pl. x.

TABVLA

IV.

N. I.

T H R A C I A .

A B D E R A .

Abderæ protome intra quadrum alte incusum.
)(Juppiter sedens d. hasta nititur, advolante ejus
 comite aquila.

ARG. III.

Grandis ævi numus. Testes sunt quadratum,
 totiusque operis austeram simplicitas. Oculi semiaper-
 ti seu nictantes, ut in duobus antiquissimis Syracusa-
 rum & Pharsali monetis argenteis mei musei. Et
 perhibet Diodorus, *d)* finxisse Dædalum sua signa
 ομμασι μεμικτοτα, conniventibus oculis, „ ut Win-
 kelmannus interpretatur. *e)* Supremam vetustatem &
 inscriptionis testatur carentia; nam sæpe illiterati sunt
 numi, qui monetariæ artis attingunt incunabula. Un-
 de cujas sit noster, ignorarem, ni Abderitam pro-
 deret adfinis Golzianus cum epigraphe: ΑΒΔΗΡΑΣ
 ΚΟΡΑΣ. *f)* Is facem prætulit simili quoque Pellerinia-
 no, *g)* qui solas literas A. K. fatetur, initiales videli-
 cet Αβδηρας Κορας. Quoad signa cum his convenit

no-

d) Hist. 1. xv. *e)* Geschichte der Kunst. S. 8. *f)* Græciæ
 Tab. xxv. n. ix. *g)* Rec. t. I. pl. xxxiii. n. 7.

noster, typis utrinque discrepat. Caput est Abderæ Diomedis sororis, quæ urbem condidit, atque a se vocavit, auctoribus Mela, *b)* & Solino. *i)* Quamquam alii ab Abdero conditam volunt, quem Diomedis equi discerpserunt. Abderæ crines vitta coerciti, quæ Latinis proprie vocatur reticulum. Juvenalis: *k)*

TABVLA
IV.
N. 4.

Reticulumque comis auratum ingentibus implet.

Ejus hodieque multus apud Italicas mulieres usus domesticus. Græci dixerunt κεκευφαλον, item κρωβυλον, si fides Servio. *l)* At κρωβυλος pressius in viris, quod in feminis κρωμβος. Ulpianus lege xxv. §. 10. d. de Aur. Arg. mundo legato adpellat „reticula crocuphantia. „ Glossæ veteres: „ Reticulum γυεγαθος και κροκυφανλος. „

* * *

Gryphus pedem dextrum elevans.)(ΕΠ...
ΜΩΝΑΚΤΟΣ. Quadrum non cavum, sed prominente
ope-

N. 2.

h) L. II. c. II. *i)* Cap. x. *k)* Sat. II. v. 96. *l)* Ad L. IV. Æneid. v. 138.

TABVLA opere, dissectum in quatuor partes cum totidem pun-
IV. ctis in areis.
N. 2.

AER. III.

Et hic numus patriam fateri negligit. Erat non Abderitis modo, sed etiam proximis Maronitis in more positum, ut dissimulato nomine, magistratus tantummodo pecuniæ suæ committerent. Nihilo minus utriusque populi monetam e symbolis facile dignoscas. Maronitæ intra quadratum identidem uvam vel vitem botris gravidam, altera parte Bacchum vel equum adoptant. Abdera grypho delectatur, quem typum a Tejis abstulit, quorum pulcra fuit colonia, ut vetus proverbium habet. Id proinde animal, tum averfæ quadratum, familiare Macedonicæ Thraciæque pecuniæ, manifesta sunt Abderæ argumenta, cujus nomen hic numus nequidquam cælat. In averfa legendum: ΕΠΙ ΔΗΜΩΝΑΚΤΟΣ. Sub Demonacte. „

Quadratum, sicut monui, non incusum est, sed formis eminent. Cum vetustatem spiret non admodum remotam numismation nostrum, subit mirari, Abderitis argumentum adeo jejunum ac sterile placuisse. Res tamen isthæc non caret exemplo. Quis
 ne-

nescit obvias tritasque Apolloniæ, Dyrrhachii; Corcyræque drachmas, quæ una parte vitulum lactentem, altera simile quadrum varie ornatum exhibent, vestigium nempe retenti, atque a principio incusi quadrati? Equidem scio Eckhelii, Auctoris gravis, conatus in renovandis Alcinoi hortis, quos Begerus in hoc monetarum genere plantavit, Barthelemyus destruxit. At vereor, ut incassum laboraverit. Quatuor illa jugera, & septum, & areolæ, quibus Alcinoi παραδεισον instruxit Homerus, & quæ Eckhelius fati clare conspiceret sibi visus est in memoratis numis Illyricis, *m*) mihi quidem speciosa vivacioris imaginationis videntur ludibria. Profecto non absimile phantasma præfens quoque Abderitarum numulus objicit. Quid enim interest inter hujus & prædictarum urbium quadratum? Si forte areolas ornatas exigis, has minutissimo in numo ob angustias spatii tantum punctis notatas dixero. Cetera fere congruunt. Magis etiam huc facit Acanthi, Macedoniae urbis, numus antiquissimus, cujus averfam restituo e Barthelemyi Palæographia numismatica. *n*)

TABVLA
IV.
N. 2.

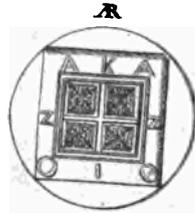
P. 2

Ne

---

m) Num. vet. p. 106. *n*) Mem. des Bel. Lettr. T. xxiv.

TABVLA
IV.
N. 2.

Nescio, an non hæc moneta nitidius adhuc præ-
tenfos Alcinoi hortos exprimat, quam Apolloniæ,
Dyrrhachii, Corcyræ pecunia. Indulge phantasiæ
lusibus, & omnia bellissime cum Homericâ descri-
ptione concordant. Vides quadratum quadrifariam
divisum. Id „ hortum quatuor jugerum „ indicat.
Comparent lineæ quadratum claudentes, apte ad „ se-
ptum utrinque circumductum. „ Ne desunt quidem
punctulis eleganter „ ornatæ areolæ „ intra dicta qua-
drata, quas pariter Homerus memorat. Habes er-
go denuo perspicuos, si superis placet, Alcinoi hor-
tos. Quid igitur? Hos item in Macedonia exqui-
res? Aut hoc age, aut illos apage.

Sed quid aliarum urbium monetis immoror?
Sunt adeo Apolloniæ Illyricæ; quæ hortos illos
evellant. Talem Eckhelius ipse suppeditat, quæ vi-
ci-

cinum Apolloniæ Nymphæum, seu collem ignes spargentem, quadrato e. formis exstanti includit. o) Id quadratum nequit alium habere sensum, ac habent tot alia in mille numis. Quis intra *παράδεισον* Alcinoi monticulū ferat ignivomum? Aut quis artificem tam ineptum sibi persuadeat, qui hunc illi imposuerit?

TABULA
IV.
N. 2.

Urit alius porro numus a Pellerinio vulgatus, p) pervetustus ac anepigraphus, quem nihil refert ad rem præsentem, seu Dyrrhachium revoces, seu potius Apolloniam Corcyramve ob vaccæ situm in Dyrrhachena pecunia plerumque contrarium. In ejus numi averfa signum, quod alias quadratum est, rotundum cernitur, astroque simillimum. Hoc per Jovem! nullo pacto cum prætensis hortis componas; nam & longissime ab eorum forma HomERICA discrepat, nec aliunde videtur ortum, quam ex arbitrio monetariorum, quorum varios, nec dissimiles ingenii lusus accurate collegit doctissimus Barthelemyus, artisque monetariæ primordiis tribuendos præclare docuit, & tamen præfatum signum valorem quadrati exæquare videtur, cujus locum tenet. Si vero idem utriusque valor, neutri commune quidquam cum

P 3

hor-

---

o) L. c. Tab. vi. n. 19. p) Rec. T. I. pl. xi. n. 8.

TABVLA
IV.
N. 2.

hortis erit. Non ignoro Græcorum, quod Eckhelius recte notat, crepandis in monumentis ardentissimum studium, præcipue si Homeri versibus nobilitata fuere. At novi etiam, & quisque novèrit monumenta maximæ famæ, quin adeo habita inter orbis miracula, de quibus tamen altum filet vetus moneta. Et dic amabo! Cur solum in argento vigeat Homericorum hortorum memoria? Cur non item in ære? An non Cnossii Cretenses labyrinthum tam in ære, quam argento centies ostentavere? Nonne vel ex eo, quod a primis artis monetariæ temporibus id genus quadrata argenteis potissimum numis incusa fuerint, vix æreis: nonne inquam, vel ex eo argumentari fas est, prætenso hortos, qui constanter & solum in argento occurrunt, non esse denique nisi vestigia retenti, argentoque incusi ab origine quadrati? Sed hæc satis de Alcinoi paradiso jam bis perditio.

A N C H I A L V S.

ΦΑΥΣΤΕΙΝΑ. ΝΕΑ. ΣΕΒΑΧΤΗ. Protome Faustinae Junioris.) (ΑΓΧΙΑΛΑΕΩΝ. Ceres sedens d. duas spicas, s. facem ardentem sustinet.

AER. II.

Quem

Quem Vaillantius describit, *q*) ab hoc diversum invenio tam averſæ typo, ſi modo recte vidit laudatus auctor, quam capitis epigraphe, in qua deſideratur *TO NEA*. Duæ ſunt ejus nominis urbes, altera Thraciæ, Ciliciæ altera. Poſteriori numos aliquos adſcripſit Vaillantius nullo certo criterio. Hos pariter in Thraciam Pellerinius *r*) & Eckhelius *s*) ablegandos cenſuerunt; quæ lex ſi univerſim obtinet, Anchialus Thracica, quantum memini, ſola eſt ex urbibus Europæ, quæ Fauſtinam, Aurelii conjugem, *NEAN* ſalutet. * Reliquæ urbes, quibus eo vocabulo filiam a matre cognomine diſcernere placuit, omnes Aſiaticæ ſunt, nempe *Æzaniſ* Phrygiæ, Pergamus Myſiæ, Temnus *Æoliæ*, Amaſtris Paphlagoniæ. Addere poſſem Nicæam Bithyniæ, in cujus geminis numis legendum contendit Vir ſummus Eckhelius: *t*) *AN. NEA. ΦΑΤCΤΕΙΝΑ ΓΕΒ. ΠΟΝ ΑΝΝΕΑ*, ut Vaillantius. At mihi nondum de hoc omnino liquet. *TO NEA* in prædictarum urbium monetis nunquam præſentat, ſed Fauſtinæ nomen conſtanter ſubſequitur, per-

TABVLA
IV.
N. 2.

---

* In Byzantii numo compellatur; *ANN. ΦΑΤC... ΟΥΡΑΘΗC*. *Annia Fauſtina Filia*, nempe Antonini Pii, & Fauſtinæ Senioris. Pellerin Mel. T. II. p. 94.

q) Num. Imp. Græc. p. 59. *r*) Mel. T. II. p. 126. *s*) Num. vet. p. 55. *t*) L. c. p. 183.

TABVLA
IV.
N. 2.

inde ac numi Romani perpetua lege dicunt: CONSTANTIVS. IVN. nunquam IVN. CONSTANTIVS. Unde Nicæenses monetarios, argumento ex analogia petito, scribere pariter oportebat: AN. ΦΑΤΤΕΙΝΑ. ΝΕΑ. minime vero AN. ΝΕΑ. ΦΑΤΤΕΙΝΑ. Ad hæc simillimus numus apud Gessnerum *u)* perspicue habet ANNIA. Itaque mallem & ANNEA unam vocem, nimirum Faustinae Junioris prænomen habere, quæ Annia vocabatur. Nihil obest ANNEA pro ANNIA poni. Literarum hujus generis permutationes quot numi offerunt? VENVS GENETRIX quem fallit? Et quis numerabit errores, quos Coloniæ, urbiumque Græcarum pecuniæ inscripsit artificum vel imperitia vel oscitantia?

Vaillantius Anchiali sex numos cum capite Gordiani Pii, quatuor cum ejusdem & Tranquillinae *περτοίμας* vulgavit. Hi nescio quo pacto, in operis indice omitti sunt. Hunc defectum notare visum est, ne quis eo delusus, ut nuper non nemo, securius adferat: „ Postremum Anchiali numum Vaillantius in Geta commemorat. „

BI-

---

u) Inter Imp. Rom. T. CLX. n. 50.

B I Z Y E.

TABVLA

IV.

N. 3.

Neptuni caput.)(BIZYHNQN. Jupiter nudus
adstitit aræ luculentæ, d. pateram tenens, s. hastam
puram.

AER. III.

Primus atque unicus autonomus, in quem cer-
tum Bizyenis jus fit. Duos Auctor Musei Theu-
poli x) eisdem adscripsit cum vultu & nomine By-
zantis, quem Stephani epitomator Neptuni & Croëlsæ
filium, alii classis Byzæ Thraciæ regis ducem, Eu-
stathius Megarensium classi præfectum perhibent. Sed
illos Byzantium spectare in confesso est. Nolim ve-
ro aliquis suspicetur turpis Sycophantæ subesse frau-
dem, a quo nomen BYZANTIQN mutatum sit in BI-
ZYHNQN. Numus integerrimus est, omnisque doli
nescius.

Bizyen in Astica, regione Thraciæ, collocat
Stephanus: Cænenfi, quæ Asticæ contermina fuit,
Solinus inserit. Plinius y) memorabile quid de ea
narrat: „ intus Bizya, arx regum Thraciæ, a Terei
ne-

---

x) P. 1254. y) L. IV. Sect. XVIII.

TABVLA
IV.
N. 3.

nefasto crimine invisa hirundinibus; „ non quod illic facinus perpetratum, sed quod Terei patria fuerit. Theatrum fabulæ, quam canit Ovidius, Daulis Phocidis oppidum a Pausania constituitur, atque inde esse, „ quod intra hujus terræ fines hirundines neque pariunt, neque ex ovis pullos excludunt, nec omnino tectorum laquearibus ullos adfigunt nidos. „ z)

Neptunum coluit Bizye, quem oris ductus, & capillorum ratio manifestant, licet esset a mari reductior. Enimvero murorum urbis cujuscunque fundamenta deus ille tuetur. Servius: „ Neptunum muros; ipsi enim fundamenta sunt consecrata, cujus & moventur arbitrio, unde *ἐνοσιχθων* dicitur, hoc est, terram movens aquæ concussione. „ a) Eam ob rem Strabone teste b) fuit Apamenis Phrygiæ, ut ut mediterraneis, in honore, qui vehementibus terræ motibus frequenter laborabant. Pars altera Jovem Neptuni fratrem exhibet. Insolens, Jovem sacrificare, qui Pater Rectorque hominumque deumque. Attamen sacris faciundis intentum etiam alii numi sistunt, e. g. Cyrenaici aurei apud Pellerinium. c) Communes

---

z) L. X. p. 807. a) Ad II. Æneid. v. 610. b) L. XII. p. 868. c) Rec. T. III. pl. LXXXVI. n. 5.

nes quoque Vespasiani Imperatoris denarii, in quibus IOVIS CVSTOS super aram libat. Phænomenon Lactantius explicat. Is postquam dixisset Cæsarem ex Aglaosthene referre, Jovem in insula Naxo priusquam adversus Titanas bellum moliretur, sacrificium fecisse prope littus, confestim subjungit: „ cui ergo sacrificare Juppiter potuit, nisi Cœlo avo? „ *d)* Huius sacrificii, ab Jove peracti, meminit æque Fulgentius. *e)*

TABVLA
IV.
N. 3.

Apud Arigonium *f)* Bizyenus numus exstat cum protome Sept. Severi, cujus a versam Juppiter implet eodem habitu, sed ara deficit. Circumscriptio BIZYNON obtruditur pro BIZYHNON. Joanni Cantacuzeno *g)* oppidani vocantur Βιζυιοι. In actis conciliorum Ephesini & Chalcedonensis passim Βυζην scribitur, corrupte videlicet, ut sunt urbium nomina in Notitiis Ecclesiasticis pessime depravata. Fuit ea urbs nobilitata Eustathii Antiocheni exilio.

Q 2

BI-

---

d) De falsis relig. L. I. C. II. *e)* Mythol. L. I. C. XXV.
f) T. XIX. n. 241. *g)* L. III. C. 78.

 TABVLA

IV.

N. 4.

B I S A N T H E.

Caput Bacchi.)(BI. Racemus.

AER. III.

Bisanthe Samiorum colonia, dicta & Rhædetus. Ejus numi paucis abhinc annis reperti, adeoque rari sunt, ut non nisi tres hoc ætatis comparuerint, a Pellerinio & Eckhelio vulgati. Totidem nostra supellex recondit. Sed is anecdotus, qui Bacchum & racemum jactat. Univerſa Thræcia vini ferax; sed & incolæ viniſi audiunt, ac *οινοπλυγαι* a Poetis paſſim carpuntur. De Byzantio (atque hæc Bacchum pariter & racemum ſignavit cum epigraphe BY) lepide mercator aliquis ita ludit apud Menandrum: *h)*

Πάντας συ μεθύσας, Βυζαντίον,
 Τρες εμπόρους ποιεῖς ὅλην ἐπινομεν
 Τὴν νύκτα δια σε· καὶ σφοδρῶς ἀκρατὸν μοι δοκῶ
 Ἀνίσταμαι γὰρ τεσσαρὰς κεφαλὰς ἐχών.

Omnes tu ebrios, o Byzantium,
 Mercatores facis. Totam bibimus

No-

---

h) Men. & Philemonis Reliquiæ. Amst. p. 22.

Noctem propter te, & plane merum, ut mihi quidem
videtur.

TABVLA
IV.

Surgo igitur habens quatuor capita.

CONSTANTINOPOLIS.

CONSTANTINOPOLIS literis fugientibus. Caput
galeatum urbis genii: a tergo sceptrum.)(vot. xx.
MVLT. xxx. intra coronam lauream.

AER. III.

Vota xx soluta, xxx suscepta sunt pro salu-
te ac incolumitate Constantini Magni anno v. c.
MLXXVIII. Christi cccxxv. Tum igitur signatus nu-
mus, quem nec Bandurius vidit, nec post eum alius.

M E S E M B R I A.

ΑΥΤ. Δ. (sic.) Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟC. ... ΤΡΑΝ-
ΚΥΛΛΙΝ. Gordiani & Tranquillinae obversa capita.)(
ΜΕCΑΜΒΡΙΑΝΟΝ. Æsculapius more Pæonio amictus
baculum tenet, cui serpens implicitus.

AER. II.

Mesembriae, dorice Mesambriae numi oppido
rari, qui nomine vultuque Imperatorum Romanorum

Q. 3

glo-

 TABVLA
 IV.

gloriantur. Cl. Eckhel unum deprehendit in præstanti museo Ill. Comitis Vitzai cum icone Caracalæ, cujus pretium augeri ait, quod præter Severum, Gordianum & Philippos nullus adhuc in hujus urbis numis conspectus est Imperator. *i*) Verum reclamat Hadrianus, quem vidit, aliisque videndum dedit Froelichius Appendicula ad Vaillantium. *k*) Itaque Mesembriæ pecuniæ agmen (de nostris temporibus loquor) Hadrianus ducit, Philippi claudunt. Æsculapius novus hujus urbis typus. Deus idem a proximis Maronitis cultus, ac in numis effigiatus est, cujusmodi apud Pellerinium *l*) existit, hic ejus statuam repræsentans, illic Maronem urbis conditorem, ni potius Aristæus sit, quem ferunt „ primum omnium in eadem gente mel miscuisse vino, suavitate præcipua utriusque naturæ sponte proveniente. „ *m*)

Gordiani titulus ΑΥΤ. Δ. monstrum offert. Crederem Δ scalptoris errore cælatum pro κ, nisi ænigma non absimile proponeret mox citatus Hadrianus, cujus hæc inscriptio : ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΤΡΑ. ΑΔΡΙΑΝΟC. ΔΙC. CΕΒ. Froelichius interpretatur ΔΙC. CΕΒ. iterum

---

i) Num. vet. p. 58. *k*) P. 184. *l*) Rec. T. I. pl. xxxv. n. 32.
m) Plinius Hist. Nat. L. XIV. Sect. VI.

rum Augustus, „ & coniectat græculos Thraces, quod passim in aliis Latinorum juxta ac Græcorum numis & monumentis observarent numerum quemdam Imperatorio aut Consulari titulo, vel Tribunitiæ Potestati adjungi, five annos imperii adsignari, hunc imitatos fuisse morem, censuisseque ad Augusti quoque titulum annorum posse notam adscribi. Quid si nostro pariter in numo litera Δ initialis foret ΤΧ ΔΙC, adeoque legendum: ΑΥΤ. ΔΙC. Μ. ΑΝΤ. &C. hoc est: Imperator Bis M. Antonius &c.?

TABVLA
IV.

Aliquantisper adhuc moratur litera Σ, quam præfens numus & rotundæ & quadratæ formæ ostendat. Præbet alterum ejus rei exemplum Anchialus Thraciæ, cujus moneta in auctoris museo, Gordiani pariter & Tranquillinæ vultibus conspicua, scribit: ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. CEB. Prætereo alias non paucas Europæ Asiæque urbes, quibus eam literam eodem in numo variare placuit, imo vero in eodem vocabulo, ut Aphrodisias in Caria *n*) Soæmiæ Aug. nomen expressit COAIMIAC. Vel unius Thraciæ civitates luculenter docent, lunatum quadratumque sigma eadem
va-

n) Pellerin Mel. II, pl. XXX. n. 2.

TABVLA
IV.

valuisse ætate, fuisseque promiscue adhibitum, prout artificum ferebat libido. Ex quo Illius iudicium ne-
tquam adridet, qui Automalæ Cyrenaicæ urbis nu-
mismâ, a Gorio productum, eo quoque nomine frau-
dis insinuat, quod stigma triplici forma, nempe Σ . C .
atque Γ effigiat. Eam monetam facile *αγμισιοιτης*
absolverem, nisi graviora latentis doli obstarent indi-
cia. Generatim Virorum doctissimorum complures
de ætate quoque $\tau\alpha\epsilon$ minus recte sentire video. Au-
gusto vix antiquius plerique putant, præcinente ma-
gno Spanhemio. *o*) Ast fuit jam adhibitum in litera-
to, Archidami clypeo, quem Amyclis Laconicis ce-
leberrimus Fourmontius inter Apollinis templi rude-
ra detexit. *p*) Floruit autem Archidamus, Spartano-
rum rex & filius Agefilai, trecentis & amplius an-
nis ante Augusti tempora. Nec minus occurrit in
urbium monetis remotissimæ vetustatis, Siridis in Lu-
cania, *q*) Agrigenti, *r*) & Messanæ *s*) in Sicilia. Id
verum, ab Augusti ævo, præcipue post Antoninos,
frequentius atque ante fuisse usurpatum in numis,
marmoribusque; verum hoc falsissimum, cœpisse tum
de-

---

o) De Præst. Num. Dis. II. p. 102. *p*) Mem. de Bell. Lettr.
T. XVI. *q*) Pellerin III. Suppl. Pl. III. n. 9. *r*) Apud eun-
dem Rec. T. III, pl. CVIII. n. 7. *s*) Scriptores Hist. Rom.
Lat. Heidelb. T. I. p. 320. Tab. XLII.

demum adhiberi. Usus ejus familiarior tamen Asiæ populis, quam Europæ fuit. Ut taceam reges Comagenes, Armeniæ, Parthiæ, Ponti, Judææ, notavi plurimas Galatiæ, Phrygiæ, Mysiæ, Lydiæ, Bithyniæ, Ciliciæ, Syriæ, Phænicæ, & Palæstinæ urbes in adversariis meis, quarum numi autonomi quadratum exhibent sigma. Contra vero Europæ monetis inscriptum non deprehendi extra Italiam & Thraciam late sumtam, insulasque Cretam, Melum, & Siphnum; & quamvis lunata figura, nempe c, generatim loquendo, communius adrisit ob facilitatem scribendi, quoniam uno styli ductu formatur, quadrata nihilo secius multo tempore vigeat. Gallieni quidem ætate passim adhuc in ære vetere legitur.

TABVLA
IV.

Hæc quæ de usu & antiquitate literæ c potissimum e numis disputavi, cave minuta existimes, aut inutilia. Hallucinati sunt in definienda numorum, gemmarum, lapidumque ætate sæpe ac multum, qui sinistra hac in parte ducebantur opinione. Possent exempla facile congerere, si numerarem in deliciis aliorum sphalmata venari.

 TABVLA
 IV.

V L P I A P A Y T A L I A.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Caput laureatum Elagabali.)(ΟΥΛΗΙΑC. ΠΑΤΤΑΛΙΑC. Duo signa militaria, inter quæ ara encarpis ornata, cui aquila insidet coronam rostro tenens.

AER. II.

Facies imberbis ac elegans Elagabalo præ Caracalla convenit. Sub neutro invenias præsentem numum descriptum. Hæc ejus unica laus est. Averfæ typus commentario non eget.

S E R D I C A.

N. 5.

Α. . Κ' Α' CΕ' C. . ΗΡΟC. Septimii Severi protome.)(ΗΓΕ. ΚΑΙΚΙΝΑ. Α. . . Tropæum inter duos captivos: infra CΕΡΔΩΝ.

AER. II.

Erat Septimius Severus, ut Herodiani *t*) verbis utar, „ clarissimus omnium Imperatorum bellicis operibus. Neque enim aut civiles quisquam adverfus

---

t) Hist. Lib. III.

· fus inimicos , aut externas adversus barbaros totidem alius victorias reportavit. „ Civilem an externam Severi victoriam Serdicensis celebrent in hoc numo , definiri satis tuto potest ; siquidem captivorum habitus is est , qui hominibus barbaris , non Romanis congruat. Hinc tropæum nihil ad Pescennium vel Albinum pertinet , imperii æmulos superatos , sed ad Parthos Britannosque devictos. Magistratum , cujus primæ tantum literæ tempus edax pepercit , nobis alter servavit Pautaliæ numus a Froelichio editus , u) qui una parte Severi caput , altera ejusdem stantis simulacrum exhibet cum circumscriptione : ΗΓΕ. ΚΑΙ- KINA. ΛΑΡΓΟΤ.

TABULA
IV.
N. 5.

Sunt , qui Serdicam seu Sardicam inferiori Mœsiæ potius , quam Thraciæ adnumerent , a qua immensis Hæmi montibus disjungitur. Urbs olim potens , a Trajano Ulpia nomen sortita , concilio memorabilis , hodie , ut putant , Triaditza.

P H I L I P P O P O L I S.

... ANTONIN.. M. Aurelii caput laureatum. X
ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ. Aquila expansis alis.

AER. III.
Apud

R 2

u) Cimel. Austr. T. I. Tab. XVII. n. 3:

 TABVLA
 IV.

Apud Vaillantium duæ aquilæ volant, rostris coronam stringentes. Ex hoc numo avolavit altera, & quæ remansit, fertum amisit.

L Y S I M A C H V S.

N. 6.

Caput imberbe galeatum. Χ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΥΣΙ-
 ΜΑΧΟΥ. Dimidius leo, subtus ferrum hastæ, in area
 caduceus & ΑΟ.

AER. III.

In museo Theupoli talis numus indicatur, x) sed attributis per aream destitutus. Huic Cl. Cary, auctor elegantissimi operis: Histoire des Rois de Thracæ & de ceux du Bosphore Cimmerien, dedisset locum in tabulis æreis, quemadmodum adfirmat, si ejus eçtypi potiundi facultas sibi ulla fuisset. Mihi, cui fortuna non eçtypon, sed ipsum obtulit numum, pergratum ac volupe accidit illud exequi, quod Viro erudito non licuit. Caput galeatum Lyfimachi credo, aut verius Martis. Palladis quidem certe non est, quam solent antiquarii cum Marte confundere. Leonis signati causas recenset laudatus Cary. y)

RHOE-

---

 x) T. II. p. 1218. y) L. c. p. 41.

RHOEMETALCES I

TABVLA

IV.

N. 7.

Sella curulis, seu throni genus, cui monogramma inscriptum. Superne caput, in area sceptrum, epigraphe deleta.) (ΣΕΒ. . ΟΥ. lege ΣΕΒΑΣΤΟΥ. Capricornus cum globo, cornucopiæ, & hasta pura.

AER, III.

ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ, Rhoemetalcis I nomen ex antica penitus oblitteratum. Id suppleant numi duo, quos e museo Regis Galliarum produxit Cl. Cary, 2) ab hoc tamen discrepantes. Quæ throno imminet effigies, videtur esse Cotyos Rhoemetalcis filii. Et vero apud laudatum auctorem 1) monetam video, quæ sociatos dicti regis conjugisque vultus, atque in area literas BA. & simile caput parvum ostentat, quod Sequinus & Patinus Veneris existimant, Cary vero propius Cotyos eorum filii. Cetera per utramque aream dispersa symbola nihil negotii faciunt. Eorum sensum, uti Rhoemetalcis I fortunam pridem executus est eruditissimus Cary in historia regum Thraciæ.

R 3

BA-

1) L. c. p. 68. 2) Pl. II, n. 6.

TABVΛA

IV.

* * *

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ. Capita jugata Rhœ-
metalcis I. ejusque uxoris, aut filii Cotyos. Χ ΑΥ-
ΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. Augusti Caput
nudum.

AER. II.

Sola epigraphe circum Augusti protomen ab
editis differt.

THASVS INS. AD. THRACIAM.

N. 8.

Faunus vetulus genu flectens phialam tenet. Χ
ΘΑΣΙΩΝ. antiquissimæ formæ literis. Diota intra qua-
dratum.

ARG. III.

Is numus e solo Golzio *b)* cognitus, cujus au-
toritas plus æquo laboravit hætenus. Quapropter
ad vindicandum egregii Viri fidem, non abs re pu-
tabam, pervetustum ac elegans *νομισματικόν* restituere.
In hoc tamen peccat Golzianum *ετύπον*, quod Her-
culem Scypho armatum effigiat. Ego Faunum be-
ne

---

b) In Græcia T. XIII. D. 7.

ne caudatum dilucide agnosco. Is pariter in Naxi Siculæ argento frequenter confidet, lætusque phialam ori admovet, quasi strenue potaturus. Et fuit eadem Fauni signandi causa Thafis, quæ Naxiis, nobilitas vitium, quæque inde consequitur, Bacchi religio. Thafium vinum multis laudibus celebrant Comici Græci passim, & Athenæus & Plinius.

TABVLA
IV.
N. 8.

P A E O N I A.

A V D O L E O N.

Caput Jovis laureatum. Χ ΑΥΔΩΛΕΟΝΤΟΣ. Eques N. 9.
galeatus: in area signum incusum triquetrae simile.

ARG. I.

Pæoniæ reges numerantur Deon, Befantis regina, Dropion, Agis, Audoleon a Philippo II. victus, & Ariston ejus filius, a Lyfimacho paterno regno restitutus, moxque per fraudem exutus. Horum solus est Audoleon, cujus nomen in vetere pecunia vivit. Froelichius c) ejus tetradrachmum vulgavit
no-

---

c) Ad. Num. Reg. Access. Nov. p. 45.

TABVLA
IV.
N. IO.

nostro plane geminum, si notam incusam excipis, accurateque observat, barbaram ejus numi fabricam plurimum accedere ad speciem eorum numismatum argenteorum rudis etiam operis, quæ similes utrinque typos, sæpe caput mire ornatum, & pro equitate varia animantia & monstra, vel sine vel cum epigraphe plerumque barbara exhibent, cujusmodi frequenti numero e Pannoniis Daciaque ad nos deferuntur; ex quo porro conjicit, hujus generis tetradrachma vicinis Pæoniæ Macedoniæque regionibus, præfertim qua Thraciam & Mœsiam contingunt, eorumque Principibus esse tribuenda. Ea Viri doctissimi conjectura magnopere firmatur, evehiturque ad certitudinis gradum præsentem numo Audoleontis, cui signum impressum est ad formam triquetrae. Nam eandem prorsus notam ea referunt tetradrachma, de quibus negotium agitur. En tale mei musei cum literis III Tabula IV. expressum. Tanta ejus cum Audoleonte conformitas, qua major esse nequit. Communia argumenta. Eadem moles, pondus, metallum, artificium; sed quod rei summa, vel ipsa triquetra supra equitem adest, solo discrimine, quod hæc Audoleontis numo incusa sit, in altero formis emineat, redeatque secundo. Num fas erit dubitare amplius, quin uterque numus sin minus ad eandem,

dem, certe confinem patriam pertineat. Et nonne ex his manifeste fequitur, cetera quoque talia tetradrachma partim literata, partim anepigrapha, aut in ipfa Pæonia, aut in conterminis Pæoniæ terris lumen vidiffe tanto certius, quod ibi tam prodigiofa, ut audivimus, fere indies multitudine eruantur*? Per Daciam quidem obvia, & pro Decabali numis communiter ab indigenis haberi, femel atque iterum coram teftatus eft Exc. Baro Bruckenthal,

TABVLA
IV.
N. 9. & 10.

---

* Druantillæ Aug. monetæ fatis cognitæ Eruditis e Supplemento Rhellii ad Vaillantii Imperatores Rom. fed ubinam illa gentium, & cujus uxor tyranni fuerit, hoc quidem incognitum, tacentibus veterum commentariis. Si quis meam exquirat ſententiam, audacter Druantillæ quoque ſedem in Pannonia, Mœſia, vel Dacia ſigo, propterea quod ejus denarii nuſpam alibi, quam hoc terrarum tractu obveniant. Et quid, ſi Sponſiani thalamo jungenda foret, cujus ignoti pariter tyranni aureos quinque numos in Dacia ſupra recensui? Profecto utriusque ætas, ſpectata numorum fabrica, non admodum differre poteſt, videturque in Galieni tempora incidere. Uſque modo Druantillæ quatuor numos, omnes argenteos, contrectare mihi licuit in Theſauro Cæſareo, Comitumque Arioſti & Nadaschdy Vindobonæ. Quartum ego detexi, intulique præſtanti muſeo. Exc. & Reverendiſſimi Dom. Georgii Klimo, Epifcopi Quinque - Eccleſienſis in Hungaria *πνευματικός*, cujus erga Rempublicam Literariam merita, ac erga me beneficia majora ſunt, ac ut dicendo adſequi poſſim.

S

TABVLA
IV.
N. 9. & 10.

thall, Magni Transylvaniæ Principatus Gubernii Præses, quem recte meritoque Bono Patriæ, ac Reipublicæ Literariæ natum dixeris. Ad hæc tam copiosi tantæ molis numi argentei supponunt patriam argento plurimo divitem. Quis autem Daciæ, Mœsiæ, Pæoniæque montes argento fuisse antiquitus, esseque hodiedum gravidos ignorat?

His ita confirmatis, sit mihi fas nonnullos hujuscemodi numos barbaros hoc loco depromere e mea penu necdum vulgatos. Neque enim aut opportunior alius de iisdem differendi locus & occasio erit, aut eorum examen utilitate carebit.

* * *

N. II.

BIA. Duo capita juncta, aliud laureatum, aliud galeatum. X BIATEC. Eques decurrens læva manu ramum portans.

ARG. I.

Singularis hæc est moneta, quæ anticæ BIA inscribit. Ceteræ, notatæ solo nomine BIATEC sub equite, nullo pretio sunt, atque in Austriæ Hungariæque museis, vel tenuissimis redundant. De Wilde,
Har-

Harduinus, Begerus, Morellius, Havercampus varie de iis sentiunt, male omnes. Neque felicior hac in parte Pellerinius optimus, qui ad veteris Hispaniæ regulos & principes animum adjecit. *d)* Florezius, qui omnem antiquam patriæ suæ pecuniam summo studio collegit, nitidisque commentariis illustravit, hoc genus monetarum alto premit silentio, parte quoque tertia, cui tamen supplementi loco Hispanicæ omnes e Pellerinii gaza intulit. Unde patet, ejusmodi neque copiosius occurrere per Hispanias, neque patriam fuisse habitam pecuniam a præfato auctore.

TABVLA
IV.
N. II.

Supra in Dacia Gordiani III. Philippi, & Sponfiani numos aureos memoravi, cufos ad exemplar Romanæ monetæ a barbaris, servo pecore, quibus imitari solemne. Illustre servilis imitationis exemplum denuo vides in numis BIATEC. Quis enim est, quin flatos intelligat ad normam denariorum Familiæ Fufiæ, qui eadem jugata capita præferunt, adscriptis insuper nominibus HO. VIRT. id est: HONOS VIRTUS, ut Morellio *e)* dudum suboluit? Hæc observatio multi momenti est. Namque simul elucescit,

S 2

æta-

---

d) Rec. T. I. p. II. *e)* Epist. ad Perizonium p. 211.

TABVLA
IV.
N. II.

ætatem numismatum BIATEC non posse removeri ultra annum v. c. DCLXIV. quo ex mente Havercampi, citatos denarios Triumviri Monetales Calenus & Cordus feriri iusserunt.

Superant ex auro quoque numi barbari, qui nomen BIAT. fatentur, initiale fortassis τϞ BIATEC, quemadmodum τo BIA nostri tetradrachmi abbreviatum nomen est, quod plenum legitur ex altera parte, nimirum BIATEC. Talem gazæ Cæsareæ jam septem ante annos in ære incidi curavi præfigendum dissertationi, quam tum animo parabam de hoc incognito aureorum numorum genere. Ut puto, ejus exemplar neque hic intempestivo erit loco.

Equidem attentionè semper dignissimum habui, quod forma, pondere, mole, aurique puritate ad
amuf-

amissim exæquet aureos illos, qui anno MDCCLXXI. ad octoginta circiter pondo Austriaca inventa sunt juxta pagum Podmocl in Bohemia. Ejus omnimodæ similitudinis vadem eo confidentius agere ausim, quod ipse indulgentia Celsissimi Caroli Egonis, s. R. t. Principis ab FÜRSTENBERG, Regii Bohemiæ Gubernii Præsidis, Dominique prædii Pyrglitz, quo spectat prædictus pagus, haud exiguam numerorum illorum vim diligenter contenderim cum citato aureo musei Cæsarei, cujus inscriptio BIAT. Novi sane, quid Rev. ac doctissimus P. Adauctus Voigt, f) quid alii de hoc aureorum numerorum genere senserint. At mihi semper scrupulus adhæsit, debeantne fortasse in Pæoniam, Mœsiam, terrasve revocari conterminas, facem præferente Cæsareo omnibus partibus æquali, quem epigraphe BIAT ejusdem tractus partum proderi videtur, cujus argentei sunt cum nomine BIA. & BIATEC. Suspicionem nuper auxit paulo ante laudatus Cels. Princeps, Musarum eorumque, qui Musis vacant, cultor fautorque multo maximus, transmissio ad me sub finem elapsi anni barbaro tetradrachmo ex eorum genere, quibus jam suam constituimus pa-

S 3

tri-

---

f) Schreiben an einen Freund &c. Prag. 1771. item Beschreibung der Böhmischen Münzen. I. B. S. 235.

TABULA
IV.
N. II.

TABVLA
IV.
N. II.

triam, adjectaque epistola, in qua pro ea, qua erga me est, benevolentia summa significat, eum numum fuisse in prædiis suis erutum una cum pluribus aureis ejusdem indolis, cujus ii, qui ad locum Podmocl detecti sunt. Ex eo, inquam, vetus mea suspicio magnopere crevit. E præcedentibus extra controversiam arbitror, rudis operis tetradrachmum illud, sicut reliqua hujus generis, spectare Pæoniam, Moesiam, vel unam e finitimis provinciis. Si hoc est in eo tractu domesticum, ut certo est, licet e Bohemiæ visceribus extractum, quid prohibet idem conjicere de aureis ibidem, ac simul cum argenteo effossis, invitante præterea in Pæoniæ viciniam Cæsarea simili moneta cum epigraphe ΒΙΑΤ? Sed hæc quamvis a veritate non omnino aliena videantur, tamen non dicta sunt, nisi solum per conjecturam. Forte

- - - - - felicibus inde
Ingeniis aperitur iter.

Utinam essent, qui solícite indagarent, num ejusmodi numi aurei & in prædicto terrarum tractu frequentius eruantur! Tum enim vero delatos exinde in Bohemiam fuisse, luculentius emergeret.

COV-

* * *

TABVLA
IV.
N. 12.

COVNO. Caput imberbe.)(Eques.

ARG. I.

Quæ Principum aut Dynastarum nomina crassæ Minervæ tetradrachmis argenteis (de his tantummodo mihi res est) impressa deprehendi, in unum collecta subjicio. Postremum non ipse vidi numum, sed e Pellerinio mutuavi. Ceteros omnes hisce manibus versabar per Austriam atque Hungariam.

AA. TI. ADNA. Numus Pellerinii, g) & auctoris. Alter Ill. Domini Ferd. Freisleben, Consilarii Aulici, & archivo Cæsareo præfeti Vindobonæ, clare:
ADNAA. AI.

AI. AI. XIR.

ATTA.

AVSCRO.

BIATEC. In meo redit BIA.

BVSV. & BVSSV.

COBLOB.

ECCAIO. item RICCAIO.

& HCCAIO.

EVOIV. XIR.

FAPIEQ.

AEMT.

AIONNOS.

COV-

g) 1. Suppl. Pl. I. n. 3.

TABVLA IV. N. 12.	COVNOS. DONNVS. DVBN0. MONNOC. & retrograde DONNOM.	NENET vel AENET. contra- ctis prioribus duabus literis: SVICCA - - NGE.
--	---	--

Huc item spectant numismata copiosa, tetradrachmis Philippi II. ejusque filii Alexandri Magni similia, plus minus rudia, sed quæ regum illorum nomina characteribus turbatis ac pessime ductis miserum in modum torquent: sæpe lingua loquuntur ignota. Hæc longo post Philippum & Alexandrum denique annorum intervallo a Macedonia, Thraciæ, Mœsiæ &c. barbaris fabricata videntur. Nonnullis incusæ notæ. Talia nostræ suppellectilis eruditus

N. 13. & 14. Lector intuebitur Tabula IV.

Mentione vix habeo dignos innumeros hujus generis numos, sed nulla insignes epigraphe, quibus accensendus & ille videtur, quem Celeberrimus Dutenis e suo thesauro produxit, Ætolisque adjudicavit. *b)* Ad fabros aurarios hæc insipida barbarorum pin-

---

b) Expl. de Méd. Gr. & Phén. Pl. I. 2. 2.

pinguis ingenii monumenta, unde nihil didiceris! Sequens tamen numus illiteratus nequam erat dissimulandus.

TABVLA
IV.

* * *

Protome incognita, pone quam arbusculæ genus. X Avis facie humana. N. 15.

Similem possedit Pellerinius *i*) cum inscriptione $\Phi\text{A}\Pi\text{E}\Omega$, qua ductus Vir summus, rei que numariæ Parens, eam monetam Phariæ seu Pharo, Adriatici maris insulæ, tribuit. Verum hoc privanda honore est, certissimeque rejicienda in classem barbaræ pecuniæ, de qua mox egimus. Quod typos attinet, Terentianum illud recte pronunties: „ incerta hæc, si tu postules ratione certa facere, nihilo plus agas, quam si des operam, ut cum ratione insanias.„ De monstro pennato multum sibi complacuisse videntur monetarii barbari; nam istud sæpius deprehendas in hisce numis. Quidam $\tau\omega\ \Phi\text{A}\Pi\text{E}\Omega$ substituunt nomen $\text{A}\text{I}\text{A}\text{I}\text{O}$. XII. cujusmodi plures vidi, & habuit etiam
Ari-

---

i) Rec. T. III. pl. CXIV.

TABVLA
IV.
N. 15.

Arigonius. *k)* Meus illiteratus. Sed piget diutius inter monstra versari. Macedoniam peto.

M A C E D O N I A.

N E A P O L I S.

TABVLA
V.
N. 1.

Larva exerta lingua. χ Quadrum incusum.

ARG. II.

Numis numi quam optime illustrantur. Eiusdem prorsus formæ larva, cujus

- - - - - hiatum
In gremio matris formidat rusticus infans

ii numi horrent, quorum pars antica muliebri capiti adscribit ΝΕΟΠ. hoc est: ΝΕΟΠΟΛΙΩΝ Unde nequit dubitari, quin ad hos Neopolitanos & præfens pertineat. Consentit Cl. Eckhel, qui similem, sed minutæ formæ, eodem nixus argumento, eandem ad urbem revocavit. *l)* De Personis, seu larvis prolixè tractarunt Boindinus Discours sur les Masques des
An-

k) Inter incert. T. IX. n. 13. *l)* Num. vet. p. 65.

Anciens, *m*) & Ficoronius opere Romæ vulgato: Maschere sceniche &c. * Personam in ære Neapolis conspicuam, referri ad Bacchi sacra, quæ per Thraciam & Macedoniam multo furore peragebantur, observatum pariter jam fuit.

TABVLA
V.
N. I.

A R C H E L A V S II.

Galea intra quadrum e formis eminens.)(Equus gradiens.

N. 2.

ARG. III.

* * *

Caput regis diadematum.)(APX.A.O. lege APXE-
ΛΑΟ. Equus gradiens freno ad terram defluente.

N. 3.

ARG. I.

Archelai numi raritatis tam exquisitæ, ut ægre reperiantur in museis etiam laudatissimis. Quidam regis nomen, ut ejus fratris Alexandri II., aut si mavis, Alexandri I. reticent, dignoscendi e symbolis,

T 2

qui-

---

* Verus ejus operis auctor a Winkelmanno proditur R. P. Con-
tucci. Monum. Ant. vol. II. p. 59.

m) Mem. de Bell. Lettr. T. IV. p. 132.

TABVLA
V.
N. 2. & 3.

quibus alii similes ΑΡΧΕΛΑΟ nomen addunt. Eo usus criterio priorem e nostris, alterumque musei Pelle-
riniani n) huic regi adstruo, quia simillimus apud eun-
dem Auctorem exstat cum luculenta epigraphe: ΑΡ-
ΧΕΛΑΟ. o)

Posterior nonnihil differt ab eis, qui Thesau-
rum Brandeburgicum & Pembrokianum exornant. Ad
hæc quadratum sive impressum, sive prominens, ha-
ctenus in omnibus Archelai numis observavi alteru-
tra ex parte. Id omnino jam abest e nostra moneta,
ex quo artis monetariæ progressum non sine volupta-
te sub eo rege intuemur.

Caput Archelai diademate victum. Velim er-
go libenter edoceri, quo demum pacto cum istorum
numorum fide certa consistere possit Jac. de Wilde,
Spanhemii, eorumque sententia, qui Alexandrum Ma-
gnum e Macedonia regibus primum diadema gestas-
se, atque in Græciam introduxisse defendunt, ex imi-
tatione videlicet Darii Persarum regis, quem Ale-
xander debellavit. Erroris causa videtur, quod in-
ter diadema Persicum & Macedonicum discernere

Vi-

---

n) Rec. T. I. pl. xxix. n. 8. o) Méd. des Rois. pl. I.

Viri eruditi neglexerint. Hujus dudum ante Alexandri tempora in Macedonia obtinuit usus: * illius ab ætate demum Persiæ devictæ. Hoc Diodorus Siculus p) & Curtius q) haud obscure docent. Prior το περσικον διαδημα, alter „ purpureum diadema albo distinctum, quale Darius habuerat, „ capiti circumdedisse Alexandrum perhibet. Fuit igitur Persicum, quod Alexander adoptavit, addiditque Macedonico; ac ipso adeo colore diversum a communi, quod candidi erat coloris.

TABVLA
V.
N. 2. & 3.

Fuerunt, qui hujus generis numos omnes Archelao primo adjudicaverint: secundo, nempe Amyntæ III. e Gygæa filio, & fratri Philippi II. tribuendos putat Froelichius. r) Hujus si vera est opinio, mallet & argenteos ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ, qui Macedonem una manu equi frena, altera duas lanceas tenentem, atque in averfa quadratum incusum exhibent, aut hic Jovis effigiem, illic equum gradientem, ab Alexandro primo ad secundum transferre. Sane equus eodem

T 3

dem

*. Quod mirere, Spanhemius ipse Archelai caput diadematum profitetur de Præst. Num. Dis. VII. p. 376.

p) Hist. I. XVII. q) L. VI. C. XIV. r) Ad. Num. Reg. Access. nov. p. 49.

TABVLA
V.
N. 2. & 3.

dem modo graditur in tetradrachmis Amyntæ III. & Perdicæ III. quorum prior parens, posterior frater Alexandri II. & Archelai II. erat.

ALEXANDER III. MAGNVS.

N. 4.

Caput imberbe Herculis, leonis exuviis tectum.
 X ΒΑΣΙΛΕΩ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Juppiter sedens d. tenet aquilam, s. hastam puram. In area Pallas dextra fulmen vel hastam intorquet, læva clypeum obtendit.

Nescio, quo pacto contingat, ut inter tot numos Alexandri Magni, qui caput Herculis, sedentemque Jovem ostentant cum nomine ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, jam addito, jam neglecto ΒΑΣΙΛΕΩΣ titulo, nec unus innotuerit hætenus, quem certo constet in Macedonia cūsum; & tamen esse, qui lucem ibi conspexerint, vix & ne vix quidem dubitari potest. Cl. Eckhel quos hujus generis deprehendit variis in urbibus flatos, operose collegit, atque uno sub conspectu propositos recensuit; s) non reperit tamen, Golzianis demtis, quorum patriam in Macedonia, quin imo
 Eu-

---

s) Num. vet. p. 70.

Europæa in Græcia tuto figeret. Dubii omnes, aut finistre explicati, quos Amphipoli, Afsæ, aliisque Macedoniae urbibus tribuebant varii auctores, fallacibus ducti criteriis. Haud equidem scio, num hac in parte sim felicior antecessoribus meis futurus. Interim istud, cujus eſtypon vides, Alexandri Μ. *τετραδραχμων* potiore ſaltem jure Macedoniae concedendum opinor, aut uni ex adhærentibus regionibus, Theſſaliae vel Epiro; quod ne invita Minerva ſtauiſſe videar, ipſam viæ ducem ſequar.

TABVLA
V.
N. 4.

Hæc dea pone Jovem ſedentem conſiſtit in area ſimillimo prorfus habitu, quo ſolet in ære Demetrii Poliorcætiſ, Antigonæ Gonatæ aut Doſontis, & Pyrrhi Macedoniae regum aſſe. Quidni ex eo prorum ſit argumentari, ad eandem regionem ſpectare noſtram quoque monetam? Hac deæ imagine feliciter uſus eſt pari modo Cl. Eckhel, ut argenteum Alexandri Pyrrhi filii numum, per diverſas antea regiones vagatum, in Epirum reduceret. *t)* Fuit nempe Minerva Itonia ſumma religione culta Theſſalis, finitimisque Epirotis & Macedonibus, quorum
in

---

t) L. C. p. 104.

 TABVLA

V.

N. 4.

in numis propterea frequens visitur eadem forma, eodemque cultu, quo comparet in meo, nempe hastam aut fulmen dextra vibrans, pendentibusque utroque de brachio alis. Et vero illæ alæ Palladi Thessalæ peculiare fuisse videntur & characteristicae, quapropter Suidæ *πλευγες θεσσαλικαι* alæ Thessalicæ vocabantur. Itaque si prædictam deam viæ ducem & eligam, & sequar, quo alio deferar, quam recta via in Thessaliam & Macedoniam? Non nego, tali habitu, qualem præ se fert in hoc tetradrachmo, extra Thessaliam, Epirum & Macedoniam videri Palladem. Id negarem contra fidem numorum, quos Syracusæ Siciliae, u) Side Pamphyliae, x) regesque Syriae procuderunt, Seleucus I. vel II. apud Haymum, y) atque Antiochus II. apud eundem, z) aut quemadmodum Pellerinius censet, a) Antiochus IV. rex Commagenes. Sed istud parum angit. Cum enim Thessala Pallas areæ inhæreat veluti tessera & symbolum regionis, quæ numum signaverit, nonne par est, rectæque rationi consentaneum, ut potius pro ea regione stemus, quæ eam deam tutelarem coluit,

---

u) Paruta in Sic. Num. T. LXIX. & sqq. x) Pellerin Rec. T. II. pl. LXXI. n. 18. y) Thes. Brit. T. I. Tab. I. n. 1. & 2. z) T. II. Tab. III. n. 3. a) Méd. des Rois. pl. XIV.

luit, ob eamque rem perpetuo in publica moneta, tanquam sibi peculiarem jactavit, quam pro alia, quæ vix una vel altera vice eodem usâ est typo? Alioqui persuasum habeo, Itoniam Minervam in ære Syriæ regum, stirpem designare Macedonicam; neque alienum a veritate videtur, citatos ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΝ numos, qui cum eadem dea Herculis imaginem constanti lege maritant, fuisse Syracusis flatos, quo tempore Pyrrhus in Sicilia bellavit, & Syracusanos, a quibus in auxilium arcessitus est, Pœnorum obsidione liberavit; siquidem uterque numorum istorum typus prorsus ex ingenio Macedonum est.

TABVLA
V.
N. 4.

Regionem, ni fallor, præsentis numi tenemus: urbem genitalem quis ausit decernere, nisi cui Jupiter in aurem susurraverit? Pellæ tamen non vana suspicio incessit. Patet opulentam, potentemque fuisse urbem, cui licuerit tantæ magnitudinis argenteos fabricare numos. At enim fuit Pella Macedoniae, ut Melæ vocatur,, & maxima & illustris,, imo vero regum sedes a Philippo Amyntæ ad Perfen usque. Conjecturæ mirifice subvenit autonomus Pellæ numus apud Pellerinium *b)* cujus averfam Itonia Minerva

OC-

b) Rec. T. I. pl. XXXII. n. 49.

TAEVLA occupat eodem habitu, quo pugnat in meo tetra-
V. drachmo.
N. 4.

* * *

Caput Herculis leonis ricu ornatum.)(ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Juppiter sedens, ut supra: per aream equus marinus, & duo monogrammata.

ARG. I.

Hoc numisma Lampfacus Mysiæ sibi vendicat. Vadem se præstat equus marinus, cujus typo Lampfacus delectatur. Drachmale non multum ab simile & Pellerinianum *c)* & nostrum recondit museum. Ea urbs porro aliis se manifestavit criteriis in illo monetarum genere, quas Alexandri memoriæ dedicavit. Exstat perelegans in cimeliarchio Ill. Dom. Ferdinandi Freisleben, Consilarii Aulici Vindobonæ, cujus per aream litera Λ, atque ardens lampas, & pisciculus occurrunt, manifesta Lampfaci argumenta. Sic Methymna Lesbi alias lyram præter initiale nomen ME, alias Ariona delphino vectum signavit in numis, *d)* quos ejusdem regis honoribus feriri jussit.

Ca-

---

c) Mel. T. I. pl. III. n. 14. *d)* Pellerin l. c. pl. II. n. 6. & 7.

Caput Herculis, ut supra.)(..ΕΞΑΝΔΡΟ. Juppiter more solito: in area literæ ΑΣ, & sub his triangulum, in cujus centro punctum est.

ARG. I.

Afcalonis, antiquæ Palæstinae urbis, initiales sunt literæ ΑΣ. De simili numo Alexandri, sed annis epochæ ΚΡ (23) notato, Pellerinius nitide agit, e) corrigitque Pançium, qui tales Assam Macedoniae urbem traduxit.

Prætereò plures Alexandri M. numos argenteos hujus musei, variis per aream notis & siglis insignes, sed unde nihil certi eruas. Nam parvi æstimantur, nisi perspicuos urbium, a quibus cusi sunt, characteres in fronte gerant. Maximus iis honos, qui addunt vel epocham, vel nomen magistratus. Præstanter de hoc genere monetarum, communi characterere, probabili usu, consignatis epochis doctissimi Duumviri tractarunt Pellerinius f) atque Eckhelius,

V 2

quo-

---

e) L. c. p. 115. f) Méd. des Rois p. 12. & Mélanges T. I. p. 109. 199.

TABVLA
V.
N. 5.

g) quorum si perlegeris commentationes, vix supererit, quod desideres. A priore in eo solum dissentio, quod caput leonina pelle formidandum non Alexandri, sed Herculis existimem, nihil obstantibus iis, quæ Vir maximus pro sententia sua tuenda differit ad nummum Seleuci I. Syriæ regis. b) Mihi quidem contrarium plane persuadent numi regum Macedoniæ, qui Alexandrum M. præivere, Amyntæ III. Perdiccæ III. & Philippi II. nam horum tetradrachma eandem protomen exhibent, nempe quod genus ab Hercule ducerent. Explicatius hunc deum loquuntur ipsius Alexandri M. communes ex ære monetæ, quæ simillimum caput leonis pelle tectum, in averfa clavam, corytum & arcum subministrant. Ea arma Herculi propria satis liquido produnt, cujus sit alterius partis imago. Quippe averfa, ut moris est, adversæ parti cohæret. Quod si Hercules, non regis, vultus in ære adest, cur quæso, dispar sit argenti ratio? Veram & genuinam Alexandri effigiem ii tantum numi indulgent, quorum ex averfa, præter nomen regis, aut leo graditur, sive Cupido leone vehitur: aut legitur ΚΟΙΝΟΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΟΝ. Β. ΝΕΩΚΟΡΟΝ. Priores ar-

---

g) Num. vet. p. 70. b) Méd des Rois p. 59.

argentei sunt, regique videntur coævi. Posteriores ærei, flati demum sub Imperatore Severo Alexandro, Magni cultore ac imitatore studiosissimo. Fingitur plerumque ore sublimi, comisque eleganter undarum in morem sinuat. Non defuerunt, qui Alexandri vultum adeo in aureis ejus monetis intuebantur, quæ galeatum caput (Palladis nimirum, aliquando etiam inauribus ornata) & stantem Victoriam offerunt. Sed hæc jam veterum est opinio.

TABVLA
V.
N. 5.

* * *

Caput Apollinis laureatum: monogramma & literæ EA)(ΑΑΕΕΥΝΑ (sic) clava, arcus & pharetra.

N. 6.

ARG. IIL

Monstrum vides, barbarorum indubium foetum, uti clamant peristases omnes, fabrica rudis, epigraphæ ΑΑΕΕΥΝ pro ΑΑΕΕΑΝΔΡΟΤ, compositio duorum typariorum, quæ tam belle connectuntur, ac si delphinum filvis adpingas, & fluctibus aprum. Posticam partem liquet Alexandro Magno fuisse ablatam, cujus ærei numi communes iisdem armis horrent medio nomine ΑΑΕΕΑΝΔΡΟΤ. Effigies Apollinis ex

V 3

alia

TABVLA
V.
N. 6.

alia parte simillima forma, eodemque capillorum cultu spectatur in mille denariis Familiae Calpurniae, qui decursorem equitem averfa repraesentant. Servilis inepti artificis usque adeo processit imitatio, ut vel ipsam numi oram ferratam fecerit, nempe ad exemplum pecuniae Reipublicae Romanae. In Pannonia inferiore, ubi erutus est, domesticum arbitror, ut ceteros tantum non omnes, qui Familiarum Romanarum aemulantur denarios, sed crasso artificio, contortisque characteribus partim Latinis, partim Graecis, cujusmodi frequentes Vindobonam ex Hungaria mittunt. Horum aliqui Eruditos male torquebant. Sic Froelichius non reperit, quid consilii caperet de numo a se vulgato, *i*) cujus una pars ei Ptolemæum objiciebat, Jubæ II. Mauretaniae regis filium, alia recte videbatur spectare ad gentem Mamiliam, quae Ulysses comite cane signavit. Quid multis opus erat? Numus, & a me visus, barbarus est, ac nullatenus Ptolemæi vultum nomenque, ut Froelichius putabat, sed caput misere fictum exhibet cum inconcinna epigraphe: ΤΟΥ ΙΥΥΙΛ, unde nulla vi Ptolemæi nomen elicias. Si petas, quid hæc sibi velit inscriptio,

i) Reg. vet. Num. Anecd. T. III. n. II. p. 85.

ptio, aut cujus viri caput fit, cum Horatio respon-
debo:

TABVLA
V.
N. 6.

Define . . . ; . . . sectarier, unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.

T H E S S A L I A.

O E T A.

ΟΙΤΑΙΟΝ. Hercules nudus, capite radiis cir- N. 7.
cumdato, ambabus manibus clavam attinet.)(Ca-
put leonis ore spiculum tenentis.

ARG. III.

Geographi veteres Othryn, Oetam, Callidro-
mum, Coracemque ita conjungere, ut nominibus di-
versi, re unius ejusdemque montis partes videantur.
Othryos incolæ, dissimulati veteribus omnibus, æter-
na forent oblivione sepulti, nisi eorum memoriam
servasset unicus in hanc diem musei Cæsarei numus,
quem CL. Eckhelii debemus industriæ. *k*) Meliore for-
tuna usi Oetæi, monti cognomines, dudum cogniti &
numorum & scriptorum auctoritate. Antonius Libe-
ralis etiam urbis conditorem nominat; *l*) Amphissum
Apol-

---

k) Num. vet. p. 89. *l*) Metam. c. xxxii.

 TABVLA

 V.
 N. 7.

Apollinis Dryopesque filium. Et præclare consentit ejus urbis moneta Pembrokixæ Comitum, *m*) ac Pellerinii, *n*) quæ laureatum Apollinem antica exhibet, nempe generis auctorem. Hæcatque alia diversa musei Pelleriniani, utraque ærea, Oetæorum solæ sunt monetæ, quæ ad nostra tempora in apurum protulit ætas. Jis tertiam nunc addo, spectato metallo unicam, artificio, cujus veneres nec verbis, nec scalpulo digne exprimas, nitore atque elegantiâ insignem. Nec argumentum ejus ignobile. Oetæus Hercules quem fugit? Stat heros ille adverso corpore, nudus totus, jam hominem flammis exutus rogi, jamque indutus semideum, ambabus manibus clavam sustinens, quam nec in deorum adlectus coetum dimisit unquam, atque Ἀερόχρωον. Fere simili specie comparet in Sarda musei Florentini, *o*) caput pariter stellis & radiis circumdatus. A Nonno etiam tunica stellis distincta ornatur, atque ab Orpheo proditur capite auroram noctemque gerere. Pluribus non indigemus. Si plura nosse cupis, Poetas adi, cum primis Senecæ tragediam, cui titulus: „Hercules Oetæus“, & Nicandri Oetiaca. Nos Ovidii tantum elegantem locum subi-

ji-

---

m) P. 2. T. 23. *n*) Rec. T. I. pl. XXVIII. n. 34. *o*) T. I. Tab. XXXIX. n. 8.

jicimus, quo herois nostri in Oeta apotheosin magnifice describit. *p*)

TABVLA
V.
N. 7.

Interea quodcunque fuit populabile flammæ,
 Mulciber abstulerat; nec cognoscenda remansit
 Herculis effigies, nec quidquam ab imagine ductum
 Matris habet, tantumque Jovis vestigia servat.
 Utque novus serpens, posita cum pelle senecta,
 Luxuriare solet, squammaque nitere recenti:
 Sic ubi mortales Tirynthius exiit artus,
 Parte sui meliore viget, majorque videri
 Coepit, & augusta fieri gravitate verendus.
 Quem Pater omnipotens inter cava nubila raptum
 Quadrijugo curru radiantibus intulit astris.

I L L Y R I C V M.

A P O L L O N I A.

ΑΠΟΛ. ΧΑΙΡΗΝΟΣ, Quadrum, intra quod collis
 ardens, & pedum. Χ ΑΙΒΑΤΙΟΣ. Vacca vitulum la-
 ctans: infra spica:

ARG. III.

Præ-

---

p) Metam. L. IX.

X

 TABVLA

V.

Præstantem drachmam e gaza Cæsarea prævertit Cl. Eckhel, eruditoque ut solet, commentario illustravit. *q*) Quapropter ignivomo colli Apolloniæ vicino, quem incolæ dixere Nymphæum, ac præsens numus nitide exprimit, immorari non lubet, eo minus, quod hoc argumentum & a Palmerio videam non minus accurate, quam fuscè pertractatum in Græciæ antiquæ descriptione. Arista, qua Cæsareus destituitur numus, levioris quidem momenti. Sed neque leviora negligenda sunt in hujus generis cimeliis.

* * *

N. 8.

Dianæ protome cum luna crescente in fronte: a tergo pharetra & arcus.)(ΑΠΟΛΛΟΝΙΑΤΑΝ. Tripus intra coronam lauream.

AER. II.

Extorserunt quòdammodo numi eἰtypon eximia operis præstantia, nitor conservationis longe maximus, & luna in fronte Dianæ crescens, qua differt a cognitis Apolloniæ monetis. Dianæ cultum valuisse apud oppidanos, non est, quod mirere. Fuit enim

---

q) Num. vet. p. 92.

enim foror Apollinis, quem spreta Gylacis memoria, *Ἀρχαγέλαν* venerabantur, auctoremque nominis jactabant.

TABVLA
V.
N. 8.

D Y R R H A C H I V M.

Caput Jovis. X ΔΥΡ. ΣΚΤΡΘΑΝΑ. Tripus intra coronam lauream : in area, si recte video, arista.

AER. III.

* * *

Caput Jovis. X ΔΥΡ. ΦΙΛΩΤΑ. Typus idem.

AER. III.

Musellius priori similem *r*) adjudicavit Scyro, Ægæi maris insulæ, delusus epigraphe ΣΚΤΡ. Noster luculentum urbis nomen ΔΥΡ sub tripode profitetur. Ad finem errorem erravit auctor musei Pembrok, *s*) qui circa tripodem legens ΑΓΑΘΟΚΛΕ, ab Agathocle Siciliæ rege talem numum proculsum censuit. Vix numeres eorum lapsus, quibus magistratuum nomina

X 2

im-

---

r) In Addendis T. VII, n. 4. *s*) P. 2. T. 79, n. 63.

TABVLA
V.

imposuere. Ita fuit, qui pariter in Philotam, secundo numo inscriptum, graviter peccaverit; qua de re, si lubet, consulendus Cl. Eckhel. *t*)

Vulgares, tritæque sunt, ut vulgo notum, Dyrrhachiorum drachmæ, quæ hic vitulum lactentem, illic quadratum ornatum exhibent, cujusmodi plus minus octoginta Thesaurus Cæsareus Vindob. recondit, variis magistratibus insignes. Earum una apud Golzium supra vaccam inscribit ΜΟΝΟΥΝΙΟΣ, usque modo dubiæ fidei habita ob dubiam editoris fidem. Sed eandem integerrimam deprehendi occupatus in ordinando præstanti museo Exc. & Reverendissimi Domini Georgii Klimo, Episcopi Quinque-Ecclesiensis in Hungaria, quem fatis functum & Musæ & boni omnes lugent. Id monendum duxi ad confirmandam Golzii auctoritatem. Monunium illum opinor ab rege cognomine alium, cujus quædam Dyrrhachii tetradrachma exstant oppido rara cum epigraphe: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΟΝΟΥΝΙΟΥ. Nam hæc, spectata mole & fabrica, longe vetustiora videntur memoratis duabus drachmis, quibus ΜΟΝΟΥΝΙΟΣ inscribitur. Nec dicas, recentioris ætatis indicium esse „ lunata effictum testudine

---

t) Num. vet. p. 96.

dine sigma, in voce ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Ut Gelenfis populi decretum u) taceam indubie factum, priusquam Siciliam occupaverint Romani, quod c & z promiscue usurpat, lunatum sigma occurrit jam in lapide a Fourmontio Amyclis detecto, cujus ætas dcc aut dccc annis Christianam æram prævertit. x) A vero non abhorret, Golzianum Monunium fuisse unum e posteris τϞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΟΝΟΥΝΙΟΥ, quem Dardanorum principem ingeniose conjectat Exc. Comes Franc. Ant. Khevenhüller, y) Honunum Livio, Menunum Athenæo vocatum.

TABVLA
V.

I S S A.

Caput Palladis galeatum.)(ιϚ. Hircus stans N. 9.
AER. II.

* * *

Caput idem.)(ιϚ literis retrogradis. N. 10.
AER. III.

X 3

Ca-

---

u) Torremuzza Ant. Iscriz, di Palermo p. 239. x) Nouv. Traité de Dipl. t. I. p. 632. y) Reg. vet. Num. anecd. p. 46.

 TABVLA

V.

N. II.

* * *

Caput ejusdem deæ.)(ις literis retrogradis.
Cerva stans dextrum pedem elevat, cui volucris im-
minet.

AER. III.

* * *

N. 12.

Protome virilis, imberbis, nuda.)(ις. Diota.

AER. III.

Adriatici maris insulæ inter incognitas Geogra-
phiæ numismaticæ terras spectabant ante Froelichium.
Hic primus Corcyram Nigram detexit, nuper Iffam
Eckhelius, mox Pharum eruemus nos, alias alii de-
tegent. * Non ingratum Eruditis fore putabam, si
Iffenses hujus musei numos conjunctim referrem, ta-
metfi tres priores ab editis parum abludant. Dubi-
tari nequit, hoc genus monetæ pertinere Iffam. Id
nuper, ut diximus, ab Eckhelio probatum solide. 2) Nec
habeo, quod addam argumentis ab eodem prolatis,
præ-

---

* Promissum est mihi numi ΣΚΟΔΡΙΝΩΝ exemplar. Erat Scodra no-
bilis Dalmatiæ urbs, Gentii regia, cujus hactenus nulla visa moneta.

2) Num. vet. p. 97.

præterquam testimonium Rev. Dom. Alberti Fortis, qui conceptis verbis testatur, a) in ea insula reperiri numos, hic Palladis capite, illic capra vel amphora notatos. Hujus autem Viri auctoritas summa est; non enim alius Adriatici sinus insulas aut diligentius perscrutatus est, aut elegantius descripsit. Fuisse non solum Issam, sed proximas etiam insulas caprarum, ovium, cervorumque numero vel præstantia celebres, tam numi docent, quam veterum commentaria. Vicinam Brattiam a capris diserte commendat Plinius: b) „Nec pauciores, inquit, Liburnicæ, Celaduffæ. Contra Tragurium Bavo: & capris laudata Brattia.*„ In tertio numo supra cervam avicula volat, argumento evidenti, neque pennatum Issensibus defuisse populum. Insulanis quippe usitatum, domesticas aves, quibus adfluebant, agitabantque commercia, pecuniæ suæ committere. Ab earum multitudine haud dubie nomen abstulit Pullaria, quam Plinius in eo sinu recenset.

TABULA
V.
N. 9. & 12.

Ad

---

* Locus vexatus. Cl. Fortis retenta vetere lectione, sed mutata interpunctione ita legit: „Nec pauciores Trucones Liburnicæ. Celaduffæ contra Surium. (hodie Zuri) Bubus, & capris laudata Brattia.„ T. I. p. 170.

a) Viaggio in Dalmazia T. II. p. 164. b) Hist. Nat. L. III. Sect. xxx.

TABVLA
V.
N. 9. & 12.

Ad numum propero, postremum loco, præstantia facile principem. Anecdota quidem certo est. Caput rei, nos eo discere magistro, quo numi pertineant cum iisdem utrinque typis, ac epigraphæ ΦΑ, nunc usque patria extorres, de quibus mox copiosius agemus. Inde summa ejus commendatio, pretiumque minime vulgare. Ab Issensibus vero flatum, nemo ibit inficias. Suadent literæ ΙΣ, quibus dicti insularum pecuniam suam de more notabant, tum vero auctoritas Rev. Dom. Fortis, qui amphoras ipse vidit in eorum monetis. Et erat omnino, cur diotam in ære fingerent Adriatici maris monetarii. Plinius c) quo loco varia & præstantiora vasorum genera enumerat, expresse commendat Adriatica. „Adrianis firmitas. „ Horum magnam vim in Issa fabricatam fuisse, uti jam ex eo verosimile fit, quod hæc omnium Adriaticæ oræ insularum primas tenuerit: ita certam fidem facit Cl. Fortis d) quo teste hodieum antiqua ibidem vasa eruuntur, similia iis, quæ vulgo Etrusca dicimus. Erat nimirum vasorum figlinorum maximus apud veteres usus in sacris æque, ac in profanis; unde frequentes eorum officinæ,

---

c) L. xxxv. Sect. xlvi. d) L. c. p. 165.

bone, atque Ephoro apud Stephanum, apud quem pro κτισμα φαριων indubitato legendum κτισμα παριων.

TABVLA
VI:
N. I. & 2.

Fuit hæc insula non obscuri nominis, memorata plerisque Græcis Latinisque auctoribus, nonnullis Pharia dicta, uti Ptolemæo & Plinio. Urbem habuit cognominem, patriam celebris illius Demetrii, qui Pharii cognomen ab ea cepit. Polybius benè munitam, magnoque virorum fortium numero frequentem laudat, insuper com meatibus ac reliquis belli adparatibus instructam. A Romanis tamen capta & diruta est fugato, quem prædiximus, Demetrio. Nostra ætate & urbs & insula Lesina vocatur, paretque imperio Serenissimæ Reipublicæ Venetæ, ut fere omnes Adriatici maris insulæ. Hodiernam ejus faciem, quæque ad historiam naturalem attinent, egregie profecutus est R. D. Fortis.

C O R C Y R A N I G R A.

ΚΟΡ. Faunus, vel Silenus e diota vinum in aliud vas effundit. Χ Bacchus thyrsum intorquens tigride vel pantherisco vehitur.

AER. III.

Z

ΚΟΡ.

ΚΟΡ. Victoria stans d. ramum tenet. X Avis
 retrospiciens, in area botrus.

AER. III.

Hos numos Froelichius Corcyrae Nigrae tribuit.
 s) Pro Corcyra Jonia serius edixit Pellerinius, suam-
 que sententiam iterato defendit t) adversus Khellium,
 qui Froelichii partes tuetur. u) Nos non istud agi-
 mus, ut argumenta in utramque partem prolata ven-
 tilemus. Alioqui totius rei cardo, consentiente quo-
 que Pellerinio, in eo vertitur, an hujusmodi numi
 saepe ac frequenter eruantur ea ipsa in insula, qua
 olim Corcyra Nigra, modo Curzola vocatur. De
 hoc simul ac constiterit, constabit etiam, quis re-
 ctius senserit. Quare huic solum insistentes perista-
 si, audiamus Viros, quibus nemo facile fidem negave-
 rit. Prior in medium prodeat Ill. Comes Santoni-
 ni, antiquitatis eruditae cultor egregius. Is coram
 saepius atque iterum adfirmavit, a Curzolano mer-
 catore oblatum sibi sacculum bene capacem fuisse Go-
 ri-

---

s) Animadv. in num. urb. p. I. t) Rec. T. III. p. 58. &
 Suppl. p. 62. u) Adp. alt. ad Gelsn. p. 162.

ritiæ, refertum talibus monetis, quales nunc inquiremus, quæ quidem omnes in ipsa insula Curzola reperi-
tæ fuerint. En unum testem, gravem sane! Luculentissimus alter, ad quem provoco, est sæpe laudatus Rev. Dom. Fortis. Hic per prædictum amicum Tergestinum super eodem negotio rogatus respondit, fuisse ad se magnum ejusmodi monetarum numerum ex eadem insula deportatum; & quod amplius, adjecit, etiam Nobilem quemdam Venetum, nuper e Curzola redeuntem, plurimos id genus numos secum retulisse, cujus rei vadem citat Ill. D. Hieronymum Zanetti, scientiæ numariæ peritissimum. Num quid præterea petimus? Aut tantorum Virorum diffidemus oraculis? Istud quidem nefas. Si vero acquiescendum est eorum auctoritati, nonne jam liquida res? Et cedo! quid est, cur numismaticos honores Corcyræ Nigræ deneges? Vidimus Issæ Pharique numos. Cur nullos signaverit Corcyra Nigra, parum aut nihil eis insulis inferior, ideoque plurimis tam Græcis quam Latinis geographis celebrata? Instar omnium fit nobis Agathemerus, x) qui adposite ad rem præsentem scribit: ΕΙΣΙΝ ΕΝ ΤΩ ΑΔΡΙΑΙΝΩ ΠΑΡΕΑ ΤΗΝ ΙΛΛΥΡΕΙΔΑ,

Z 2

ών

---

x) L. I. C. V.

ΤΑΒΥΛΑ
VI.

ὧν ἐπισημότεραι ἰσση, καὶ ἡ μελαινα κορκυρα, καὶ φαρος, καὶ μελιτη „ Sunt in Adriatico mari insulæ prope oram Illyridis, quarum insigniores Issa, & Corcyra Nigra, & Pharus, & Melite. „ Audis cum Issa & Pharo Corcyram Nigram insignioribus Adriaticis insulis connumerari ?

Itaque de patria numorum jam liquet. De typis, quos explicuit Froelichius, liqueret non minus, ni pæne novam contentionem moliretur rusticus ille deus, qui diotam in aliud vas subjectum exonerat. Is jam olim cum Khellio Pellerinium commisit. Res agebatur de cauda, quam Pellerinius, ac ante Froelichius femideo abstulit, mira que metamorphosi mutavit in pisciculum. Mihi neque lubet in tali causa arbitrum agere, neque vacat immorari ejusmodi argumento. Id tamen ausim jurare per Jovis barbam, crepidamque Junonis, caudatam figuram manifesto cerni non solum in meo, sed in omnibus hujus generis numis bene servatis, quos per varia musea conspexi. Unde Faunum credo. Satyrus, qui Froelichio, Khellioque probatur, non adridet; nam Satyri capripedes pro more ficti.

..EPI..

E P I R V S.

TABVLA

VI.

N. 3.

P Y R R H V S R E X.

Dianæ protome: a tergo pharetra clausa, in area fax ardens.)(ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΥΡΡΟΥ. Victoria gradientis, d. coronam, s. tropæum gestans: per aream fulmen & astrum.

AVR. III.

Defunt verba, quibus artis commendem illecebras. Pretium ex se magnum augetur vel maxime, quod a similibus jam editis numis differt, quamvis in paucis tantum. Sed hujusmodi cimelia postulant, ut etiam minimorum ratio habeatur. Fulmen juxta Victoriam gradientem in aliis regum Epiri monetis, ut Alexandri Neoptolemi filii, quandoque solum rutilat ex averfa parte, atque ad Jovis Dodonæi cultum adludit in Epiro percelebrem.

De Pyrrho ipso tacere præstat, quam parum loqui. Ejus vitam e Plutarcho, animi celsitudinem e colloquio cum Fabricio consule disces, quod apud Dionysium Halicarnasseum nunquam sine nova ac incredibili voluptate lego.

Z 3

COR-

 TABVLA

VI.

N. 4.

CORCYRA PHAËACIA.

Facies Bacchi.)(Pegasus, sub quo Λ/R .

ARG. II.

Varii ejus generis numi argentei variam etiam fortunam experti sunt. Juvat omnes eodem sub conspectu proponere, quo me illud consecuturum spero, ut comparatione facta, eorum patriam sin minus certo, saltem pæne certo eliciam. Eccos itaque!

Caput Bacchi.)(Pegasus posterioribus pedibus navi insistens. Supra ΛR : infra R . Pellerin Rec. t. III. pl. cxv. n. 13.

Caput idem.)(Pegasus, supra quem ΛR : subtus litera v, cujus inter crura p. Pembrok t. I. p. 2. Tab. 3.

Bacchi vultus.)(Pegasus: supra ΛK , infra p. Patet genuinam epigraphen restituendam esse $\Lambda R. R$. Spanhemius Diss. VIII. p. 553.

Eadem facies.)(sub pegaso $\& R$. Begerus Thef. Brand. t. I. p. 435.

Ca-

Caput laureatum. X OE R. Pegasus. Begerus
Thef. Brand. T. I. p. 442.

TABVLA
VI.
N. 4.

Suum Pellerinius inter ignotos exhibet, Corcy-
ræ tamen flatum suspicatur. Alter ab auctore musei
Pembrok Agrigento in Sicilia tribuitur. Tertius vi-
detur Spanhemio Theronis honori dedicatus ab Agri-
gentinis. Begerus quartum Paro insulæ, postremum
Theæ Corinthiorum coloniæ adscribit.

Me quod attinet, Corcyram Jonii maris (hodie
Corfou,) spectare omnes judico. Et suffragantur
utriusque partis symbola. Bacchi honores per eam
insulam summi fuere, ut omnibus notum; & pegasus
in argento Corcyræo volantem conspicatus est pari-
ter Eckhelius. γ) Sed argumentum firmissimum ex in-
scriptionibus peto. Si nempe monogrammata, hisce
numis consignata, paulo attentius considerare, atque
inter se componere libet, duo in quolibet numo de-
prehendimus, quorum variat unum, aliud perpetua
lege adest. Itaque ex solenni, cunctisque Eruditis
probato canone pronum est deducere, illud magistrat-
us, hoc urbis nomen indicare. Quod si non fallit,
ne-

γ) Num. vet. T. VII. n. 14.

TABVLA
VI.
N. 4.

nescio an de Corcyra dubium ullum remanere possit, cui familiare, monogrammate $\mathcal{R}$ in ære publico uti. Reclamat quidem Khellius, qui dictam siglam opinatur Cretæ potius, quam Corcyræ adplicandam, ideoque numos ea notatos, quos Pellerinius edidit, 2) in Cretam navigare jubet. a) Sed audiendus non est, neque ita coniecisset Vir doctus, si geminos in scriniis nostris vidisset numos, quorum alter una parte caput Herculis, alia navem offert, & $\mathcal{R}$ ΦΙΛΩΝ, cujusmodi existant plene perscripti ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ ΦΙΛΩΝΙΔΑ: alter circa navis aplustre loco τ $\mathcal{R}$, quod in uno e citatis Pellerinianis eidem typo adscribitur, perinde plenum nomen ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ fatetur; qui citra controversiam Corcyræ signati liquido evincunt, ex eadem officina etiam Pellerinianos prodivisse; unde firmus in proposita sententia persisto.

Notari adhuc meretur litera ω pro Ω in meo numo. Eandem repetit ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ autonomus æreus hujus musei, qui Corcyram Nympham, & Jovem Casium exhibet.

Ca-

---

2) Rec. T. III. pl. xcvi. n. 16. & 18. a) Adp. alt. ad Gesn. p. 160.

* * *

Caput velatum Cereris.)(Aplustre inter monogramma R, & literam o.

AER. III.

* * *

Idem caput.)(Tauri caput adversum intra coronam; hic κ, illic o fere detritum.

AER. III.

* * *

Neptuni protome cum tridente a tergo.)(Adversum tauri caput inter R & o: supra monogramma M, omnia intra coronam.

AER. III.

Nihil est in antiquitatum scientia antiquius, quam monumenta monumentis componere. Id si fecissent, qui talium, quales nunc descripsimus, numorum patriam operose indagabant, non utique abiissent in partes adeo contrarias. Jucundum erit, quos apud auctores varios vulgatos reperi hujus generis,

A a

cun-

TABVLA
VI.

cunctos rursus ordine recensere, & quid quisque in eos animadverterit, paucis referre.

Golzius in uno cum Neptuni taurique capite legit $\text{M}\mathcal{R}\text{o}$: in alio simillimo $\text{M}\mathcal{R}\text{O}\text{K}\text{E}\text{F}\text{A}\text{A}$. ac utrumque Macrocephalis barbaræ Ponticæ genti adscripsit. *b)* Et Harduinus quidem ei adstipulatur. *c)* Hos falli Pellerinius adfirmat, & hujusmodi numos Crotonæ tribuit. *d)* Postea mutata mente, tam suum, quam Golzianos in classem ignotorum rejecit. *e)* A Khelio editus alter effigiem Herculis, taurique obversum caput præfert inter monogramma $\mathcal{R}$, & literam ϕ . Ejus iudicio, seu conjectura potius, *f)* hæc Phæstum, illud Cretam designat, cujus urbs Phæstum erat. In quodam Comitibus Pembrok *g)* Jovis, aut verius Neptuni protome cernitur, aversam partem bovis caput implet, medium inter literas KO : supra AP , omnia intra coronam. Alter ejusdem musei cum Neptuni vultu, ac epigraphe $\text{H}\mathcal{P}\mathcal{O}\Delta\text{H}\mathcal{C}$. $\mathcal{R}$. circum aplustre, Herodi Judææ Tetrarchæ immani errore adjudicatur. *h)* Habes & quos reperi numos meis ad-

b) Nom. Asiæ T. I. n. III. & IV. p. 298. *c)* Num. Pop. p. 99. *d)* Rec. T. I. p. 46. *e)* Suppl. p. 66. *f)* Adp. alt. ad Gesn. p. 159. *g)* P. 2. T. 19. n. 10. *h)* Tab. 86.

adfines, & simul varias interpretum opiniones, quas qui legerit, nonne Terentianum illud merito inclamabit?

TABVLA
VI.

Fecistis probe. Incertior sum multo, quam dudum.

Faciamus periculum, an meliora de nostra penu depromere valeamus, ne quis cum Horatio & nobis occinat:

Quod mecum ignorat, solus vult scire videri.

Si tres nostros, ceterosque ex alienis museis relatos numos ea, qua par est, accuratione consideres, tantum inter eos similitudinis deprehendes, five typos spectes, five inscriptiones, ut unam omnibus esse genitricem regionem continuo adpareat. Regionem illam esse didici Corcyram Phæaciam, adjutus eo subsidio, quo semper utor in dubiis numismaticis, videlicet numorum cum numis comparatione.

Et vero prior hujus musei numus ad Corcyræorum ærarium indubitato pertinet. Adsertum supra, insularibus iis consuetum fuisse monogrammate *R* suum in ære nomen exprimere. Citatus ibidem numus cum

A a 2

ty-

TABVLA
VI.

typis eisdem, qui τω *R* substituit integrum ΚΟΡΚΥ-
ΡΑΙΟΝ nomen. De primo igitur res liquida. Sed
enim plenam inde lucem mutant illi duo, quos a
Khellio & Pembrokio vulgatos memoravimus. In
priore pone bovis caput epigraphē *R*. φ. ut in nostro.
Posterior eandem siglam, & quod amplius, eundem
quoque typum exhibet, nimirum *aplustre*. Ob tan-
tam adfinitatem quis neget communem his & nostro
patriam? Insuper Herculis & Neptuni vultus, quos
antica parte repræsentant, in aliis manifestis Corcy-
ræ numis sæpe conspicitur. Ergo apage Herodem
Judæum! Apage Cretam cum urbe Phæsto, ac utram-
que monetam Corcyræis redde! ΗΡΩΔΗΣ non regis
nomen est, sed magistratus, quorum frequens mentio
in eorum pecunia.

Qui restant ceteri numi, fere velatam Cererem,
aut Neptunum offerunt, ac in averſa bovis caput
obverſum cum literis κο, vel nota *R*, adjectis porro
variis solitariis characteribus vel syllabis, initialibus
forte magistratum. Hos pari celeritate expediam.
Neptuni Cererisque velatæ protomen modo vidimus
in duabus certis Phæacum monetis. Literæ κο, κορ-
κυστων primæ, inscribuntur eorum mille numis, cujus-
mo-

modi vel ignobiles catalogi & musea passim subministrant. Reliquum est, ut ostendam, bovis adversum caput, ferto circumdatum, non modo non repugnare sententiæ meæ, sed etiam favere; & hoc nullo negotio probabo. Omitto vulgares Corcyræ numos, in quibus aut integri, aut dimidii boves habitant. Ad alium musei Theupoli provoco, qui Tom. II. ita describitur: „ Caput bovis adversum.)(Monogramma R intra Coronam. „ Hunc esse Corcyræum nemo negabit, qui meminerit duplicem ei insulæ placuisse notam, qua nomen suum innueret, nempe R & R , exemplo Panormi Siciliae, quæ pariter monogramma variabat. Tenemus ergo indubiam Corcyræam monetam, quæ pari modo, ut præcedentes, adversum tauri caput coronæ includit.

TABVLA
VI.

Hæc satis esse possint. Quo plus tamen dictis fidei ac luminis accrescat, aliquamdiu adhuc circa typos versabor, quos numi mei præ se ferunt. Primus & secundus Cereris imaginem habet. Huic deæ Corcyra sacra fuit ab antiquissima memoria.

Διὼ γὰρ κείνη ἐνὶ δήπote νασσατο γαίῃ.
τίτῃσι δ' ἔδαιεν σαχὺν ὀμπνιον ἀμυσσάται

TABVLA
VI.

Ceres enim aliquando eam terram inhabitavit,
Titanasque docuit segetem fertilem metere.

ut auctor est Apollonius, *i)* *cujus Fabulae origo haud dubie soli felicitas erat. Homero quidem jam εριβωλος vocatur, ad quem locum Eustathius: ότι δε εριβωλος και αλλως και ευδαιμων, των φαιακων αι ις ορειαι λεγουσιν* Quod autem fertilis sit & felix, Phæacum historiae dicunt., Aplustre alterius partis incolarum ingenium belle adumbrat.

Ου γαρ φαηκεστι μελει βιος, κδε φαρετην,
αλλ' ιςοι και ερειμα νεων, και νηες εισαι,
η σιν αγαλλομενοι πολων περωσι θαλασσαν

Non enim Phæacibus curæ est arcus, neque pharetra,
Sed mali & remi navium, & naves æquales,
Quibus læti trajiciunt spumofum mare. *k)*

Atque hæc sola suffecisset ratio, cur Neptunum coluerint impressum tertio numo, etiamsi haud aliam, & magis peculiarem fabulosa suggereret antiquitas. Fuit nempe communis ac vetus traditio, Neptunum
Cor-

i) Argon. l. iv. v. 988. *k)* Odyss. l. vi. v. 270.

Corcyram Asopi filiam in hanc insulam devexisse, Phæacemque ex ea genuisse, a quo postea Phæaces indigenæ dicti. Neptuno taurinum caput ex averſa persæpe jungitur. Ejus animantis symbolo denotari armenta opima, & gramina læta, quibus priscis temporibus Corcyra inclaruit, piget repetere. Neque hoc ignorare quemquam puto, fuisse taurum Neptuno gratissimam victimam. Sed quid, si alia porro subesset ratio, & speciale quoddam factum, cujus memoriam ii insulares, consignatis toties Neptuno & bove, ad posteros transmittere voluerint? Ita sane videtur. Narrat Pausanias, *D* inter Apollinis Delphici munera fuisse taurum ex ære, Theopropi Æginetæ opus, Corcyræorum donum oblatum sequentis prodigii causa. Contigit apud eos aliquando, ut aliis bubus relictis unus e pastu abiens contra pelagus vehementer mugitaret; quod cum singulis diebus faceret, tandem bubulcus ad mare descendit, quid rei esset, exploraturus. Et mirum! tantus thunnorum numerus aderat, quem vix mare caperet. Indicato protinus miraculo, Corcyræi quod pisces capere conati operam luserant, sciscitatum Delphos mittunt.

Ju-

 TABVLA
VI.

D) Phoc. p. 818.

TABULA
VI.

Jubet Apollo taurum Neptuno maſtari, confeſtoque mox ſacro præda potiuntur. Quidni ex hac Pausaniæ narratione, velut e tripode, explicantur illi numi, qui Neptuno taurum ſociant? Hæc itaque tam mira typorum conſenſio cum Phæacum mythologia, ceteraque ſuperius adducta momenta ſatis probant, quam recte congeſtos ſupra numos iisdem fuerimus largiti.

* * *

N. 5.

Caput Bacchi pampinis coronatum. Χ ΚΟΡ. Vas.

AER. III.

Variaæ formæ vaſa Corcyrææ pecuniæ inſiſtunt. Eorum magna vis in hac inſula confeſta fuerit, quemadmodum in vicina Corcyra Nigra, ceterisque Adriatici maris inſulis. Bacchici cultus teſtes & numi ſunt, & Tabula celebris in Diario Italico Montfauconii edita, atque ab Emin. Cardinali Quirino *m*) reſtituta, quæ Ariſtomenen quemdam tradit argenti Corinthis minas ſexaginta, & Pſyllam totidem donaffe Corcyræis pro mercede hiſtrionum Bacchi ad Dionyſiaca

---

m) Primord. Corc. p. 177.

ca celebranda. Templo etiam ab iis honoratum fuisse, Thucydides refert. Neque Bacchus vicissim officio suo defuit, sed hominibus adeo sibi devotis generosi vini munere amplas divitias reddidit. Athenæo dicitur *χαρυσιατος δ' οινος εις παλαιωσιν ο κερκυραιος*, seu Corcyræum vinum vetus jucundissimum. „ Et Xenophon eorum *οιωναίς*, seu cellas vinarias commendat.

TABVLA
VI.
N. 5.

* * *

σω. Diota, cui botrus imminet. Χ ΑΛΛΑΣ aut ΑΜΑΣ supra dimidiam navem.

AER. III.

Non aliam novi insulam vel urbem, quæ monetas suas tam varie inscripserit, quemadmodum Corcyra Jonia. Legeris ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. ΚΟΡΚΥΡΑ. ΚΟΡΚΥΡ. ΚΟΡΚ. ΚΟΡ. ΚΟ. denique solam literam κ. Sæpe monogrammate usa tantum, sed neque in hoc sibi constat, nam *κ* & *κ* promiscue adhibuit. Posterius quandoque bis recurrit eodem in numo, quin etiam in eadem numi facie, *n*) quod citra exemplum est. Vagan-

n) Pellerin Rec. T. III, pl. xcvi.

 TABVLA
VI.

gantur non raro per aream solitariae literae, uti N. O. Φ. &c. aut plures simul, nec non monogrammata diversa. Interdum certa magistratuum adduntur nomina, ΗΡΩΔΗΣ, ΝΙΚΑΝΩΡ, ΦΙΛΩΝΙΔΑ &c. Nec desunt adeo numi, qui nomen insulae penitus reticeant, notati solummodo deorum tutelarium vocabulis, ΖΕΥΣ ΚΑΚΙΟΣ, ΑΓΡΕΥΣ: aut una pluribusve syllabis, magistratuum forte initialibus; atque horum e numero is est, quem in praesentia sistimus. Corcyraeum prodit fabrica, vas, botrus, & navis, symbola Corcyrae usitata, quibus frequenter ceu plenum ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ nomen, ceu decurtatum sociatur. Quare Ill. Pellerinio nequaquam adsentior, qui similem numum Solis in Cypro adjudicat, dubie tamen, quia ut est accuratissimus, nomen ΣΟΛΕΩΝ constanter *ομικρω* scribi praecclare observat. *o*) Minime latet, Virum summum conceptam de Solis Cypriis opinionem non nihil tenacius tueri *p*) adversus Eckhelium, occasione alterius numismatii, quod ei pariter Solis, *q*) Eckhelio in Phaeacia Corcyra *r*) signatum videtur. Verum frustra laborat. Non equidem nego, potuisse ΣΟΛΕΩΝ
&c

---

o) Rec. T. III. p. 128. *p*) Additions aux neuf vol. p. 72.
q) Rec. T. III. pl. CII. n. 8. *r*) Num. vet. p. 107.

& ΣΩΛΕΩΝ scribi, quemadmodum in ære Coorum ΚΟΙΩΝ & ΚΩΙΩΝ legitur. Id nego, reapse utrumque scribendi modum a monetariis Solorum fuisse usurpatum, idque tamdiu negabo, quoad una saltem certæ fidei proferatur moneta, quæ contrarium evincat. το σω familiare Corcyræ numis, ac verosimiliter magistratum notat, quem significatum & ΑΛΛΑΣ, seu ΑΜΑΣ alterius partis habere puto. Pellerinius legit ΑΜΑ, eoque vocabulo suspicatur Amathunta, aliam Cypri urbem latere, cui cum Solis societas sive foedus coa-luerit. Sed hæc conjectura tametsi fœcundum Aucto-ris ingenium commendet, vel ex eo ruit penitus, quod meus numus perelegans, viridique involutus vernici, luculentam epigraphen ΑΛΛΑΣ, sive ΑΜΑΣ profite-tur.

TABVLA
VI.

A C A R N A N I A.

A N A C T O R I V M.

Caput galeatum Palladis: in area facies imber-bis & cornuta, subtus E. X Pegasus volans, sub quo A.

N. 6.

ARG. II.

Bb 2

Fre-

TABULA
VI.
N. 6.

Frequentes numi argentei, qui Palladis caput & pegasum offerunt. Non pauci tamen urbis nomen denegant. Attributa ambigua, literæ per aream solitariae, monogrammata dubia, hæc fere sunt, quæ cupidis antiquariis hoc invidum numorum genus indulget, unde parum opis. Paruta negotium cito confecit, cunctosque nullo delectu Syracusis intulit*, etiam qui patriam liquido denunciant, ut inscripti ΑΑΥ, ΑΜΦΙ, ΑΡΓΕΙ &c. Quorundam patriam rite stabilivit Pellerinius. Sed optime de iis meritus Cl. Eckhel, s) qui undequaque conquisitos severo examini subiecit, in ordinem digessit, & catalogum texuit omnium Corinthi coloniarum, quæ istiusmodi monetas fabricarunt. Cuinam ex istis coloniis præsens numus competat, dubitari posset, ni criterium satis certum sufficeret Acheloi vultus unius partis, & monogramma alterius. Ex illo regionis, ex hoc urbis augurium capio. Acheloum, regem aquarum, ut se ipse apud Ovidium vocat, e geographia & fabulis nemo ignorat. Tenuit ejus summa reverentia cunctos populos, qui ei circumfusi erant; quæ res non insolens videbitur

---

* Spectatis iis, quibus impressum P , & mecum facit, & Jove judicat æquo, ut supra ostensum.

s) Num. vet. p. 121.

tur iis, quibus cognita est insana veterum erga fluvios religio. Et Acheloo quidem ingens fama nominis fuit, cultusque longe maximus ex infausta illa, sed celebri cum Hercule pugna, quam ipse adeo eleganter decantat ore Ovidii. *t*) Aliis aliæ divinitatis causæ, quas paucis comprehendit Maximus Tyrius, *u*) cujus verba neminem legisse poenitebit. „ Est suus, inquit, fluviis honor aut ob utilitatem, quomodo Ægyptii colunt Nilum; aut ob pulcritudinem, ut Peneum Thessali; aut ob magnitudinem, ut Istrum Scythæ; aut ex fabula, ut Ætoli Acheloum; aut ex lege, ut Spartiatæ Eurotam; aut ex sacro instituto, ut Ilissum Athenienses. „ Atque huic tribuendum est veteris orbis erga fluvios pietati, quod eorum effigies in numis toties niteant. Acheloo nihil frequentius in Acarnanum, Æniadarum, Thyrei, atque extra Acarnaniam in ære Ambraciæ, unde proclivis illatio, per eum tractum etiam nostri numi patriam oportere constitui. Superest igitur, ut ejus tractus urbem requiramus, quæ præsentem numum signaverit; & hanc videor mihi expiscari e nota sub pegaso, quæ literis colligatis AN vel ANA constat. Quid enim prohibet, ne has literas *ΑΝΑΚΤΟΡΕΙΩΝ* primas existimem,

TABVLA

VI.

N. 6.

B b 3

quo-

---

t) Metam. L. IX. *u*) Serm. XXXVIII.

TABVLA
VI.
N. 6.

quorum nomen plene adscribitur in eleganti moneta apud Pellerinium *x*) iisdem Palladis & pegasi typis? Ut hoc sentiam, movet porro alter Anaetorii numus ab Eckhelio *y*) productus, cujus antica parte æque Acheloi caput, & quod minime negligendum, imberbe cernitur, quemadmodum in meo numo, quod rarius observatur. Fuit autem Anaetorium & portio Acarnaniæ, & urbs cognominis a Corinthiis habitata, ut omnis ille tractus, quapropter Stephano *κορινθίων αποικος* adpellatur, Thucydidi *κορινθίων πολις*. Existunt similes numi, sed absque vultu Acheloi, qui notam *A* utrinque repetunt. Talem edidit Ill. Comes Winchilsea, *z*) & injuste Anaphlysto tribuit ignobili oppido haud procul Athenis, seductus Goltziana moneta *a*) quæ caput Apollinis cum epigraphe *ΑΝΑΦΛΑΣ*. & pegasum præfert, sed hætenus a nemine visa, ideoque suspectæ *γνησιότητος*. Fuit, qui adfinem cum gemino *A* Naupaetum Ætoliæ revocavit ob adscriptum Palladi *ΝΑΥ*. Verum & hunc Anaetorii cusum non immerito conjecit Cl. Eckhel. *b*) το *ΝΑΥ* incertæ significationis est, cujus loco substituit
fi-

---

x) Rec. T. I. pl. XIII. n. 6. *y*) Num. vet. T. VII. n. 16.
z) Haym. Thef. Brit. T. I. p. 218. *a*) In Græcia T. XV. n. I.
b) L. c. p. 127.

similis numus musei Cæsarei ΝΡΣ. alter Conf. Pfau ΚΑΕ. Posteriorem Corinthiæ pecuniæ male miscuit Gessnerus. c)

TABVLA
VI.
N. 6.

L E V C A S.

-ΕΥΚΑ. Chimæra, cujus cauda in anguem finit: supra diota. Χ Bellerophon pegaso vectus telum intorquet.

N. 7.

AER. III.

Corinthus multarum urbium mater. Earum tamen nulla fuit, quæ modo tam peculiari Corinthios natales professa fuerit, quemadmodum Leucas. Hæc enim pegasum, & Bellerophontem cum Chimæra pugnantem conjunxit, signa Corinthiæ pecuniæ propria. Si Gessnerum d) audis, iisdem typis usa quoque Seleucia, sed fallitur. Numus, quem e museo Conf. Pfau depromit, in segmento habet ΛΕΥΚ. & pone Chimæram ΣΡ. Ratus Vir eruditus deberi ambo vocabula componi, legit ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. Inde error. Seleuciæ, imo totius Syriæ nullam offenderis monetam, quæ Chimæram exhibeat; ac vel ipsa inscriptionis ratio

c) T. XXXII. n. 37. d) T. LX. n. 24.

TABVLA
VI.
N. 7.

tio duas innuit diversas voces. Quare το ΛΕΥΚ. ΛΕΥ-
καδιων interpretor, το ΣΕ magistratum, quorum varia
nomina æs Leucadium laudat. Diota, supra mon-
strum conspicua, tam deficit in numo Gessneriano,
quam in altero non absimili, quem Pellerinius publici
juris fecit. e)

I T H A C A.

E Leucadia, quæ ante peninsula, postmodum
facta est insula, provehimur Ithacam „ Laertia re-
gna, & terram altricem sævi Ulyffis., ut cum Virgi-
lio loquar. Ejus insulæ antequam numum describam,
quem præcipuum mei musei ornamentum, ac veluti
gemma quantivis pretii æstimo, juvat nonnulla præ-
mittere, quæ ad geographicam atque historicam ejus
notitiam pertinent.

Ithaca super æthera nota ex Ulyffis & Pene-
lopes fati: ceteroquin tenuis fuit & scopulis horrens,
quo non obstante tantum ejus repetendæ desiderium
Ulyffem tenuit, ut mori cuperet, si modo vel fu-
mum

---

e) IV. Suppl. III. pl. n. 3.

mum exilientem videret hujus terræ suæ. Elegans Ciceronis *f)* locus, & aptus ad rem præsentem, ubi ait: „Ac nos, quod maxime debet, patria nostra delectat, cujus rei tanta est vis, tanta natura, ut Ithacam illam in asperrimis saxulis, tanquam nidum adfixam, sapientissimus vir immortalitati anteponeret. „ Celebratur ea insula Homero pluribus locis una cum Nerito, cujus nomine alii diversam ab Ithaca insulam, alii vero propius Ithacæ montem intelligunt. Ejus nomen ex Hebræo fonte, ut solet, derivat Bochartus, *g)* quod „durum & intractabile,„ significet, nempe ob soli difficultatem. Aliter Eustathius ad Homeri catalogum: *Ιθάκη δε εκληθη απο Ιθακῆ ἡρώος, ἔ και Ὀμηρος μνησται* hoc est: Ithaca dicta est ab Ithaco heroe, cujus & Homerus meminit. Exstat is Homeri locus, quem Eustathius dissimulat, Odysseæ libro XVII. versu 207. ubi de splendido urbis fonte loquitur:

την ποιησ' Ιθακος, και Νηριτος, ηδε Πολυκλος

Quem fecit Ithacus, & Neritus, & Polyctor.

In-

---

f) 1. de Orat. c. 44. *g)* L. I. c. 23.

TABVLA
VI.

Ingenium insulae Menelao nitidis coloribus ita pingit Telemachus: *b)*

Εν δ' Ἰθάκῃ εἴ' αἶθροιοι εὐρεῖς, εἴτε τι λειμῶν
 ἀγροῖος· καὶ μάλλον ἐπηρατος ἵπποβοτοιο.
 οὐ γὰρ τις νησῶν ἵππηλατος, εἴδ' εὐλειμῶν,
 αἱ δ' ἄλλ' κεκλιαται· Ἰθάκῃ δὲ τε καὶ περὶ πασῶν

In Ithaca vero neque sane curricula lata, neque ulla prata: Capris pascendis apta est, & optabilior equorum pascuis. Nulla enim insularum equis vel pratis accommodata, quæ mari circumdatae sunt; Ithaca vero & supra omnes.

Quem locum Venusinus Poeta præ oculis habuit, dum cecinit: *i)*

Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis Porrectus spatiis, neque multæ prodigus herbæ.

Non adeo tamen ingrati Ithacenses coluisse tellurem, comperimus e præstanti marmore, quod ex hac insula nobilissimus classi Venetæ Præfectus
 Ja-

---

h) Odyss. δ. v. 605. *i)* Epist. I. VII. v. 41.

Jacobus Narius anno MDCCLVIII. Venetias transmisit, doctusque Paciaudius eleganter explicuit. *k)* Is lapis non modo nos instruit, Dianam Ithacæ Sospitam fuisse, sed augustum præterea templum ibidem habuisse, prædiaque & agros sibi consecratos, ut esset in perpetuum, unde annui sumtus reparando templo, sacrisque faciendis necessarii suppeterent.

TABVLA
VL

In quatuor partes divisam Heracleo Glauci filius memoriæ prodidit; urbem autem cognominem habuisse a Ptolemæo traditum. Plutarchus porro aliud urbis nomen perhibet ita quæritans: ποθεν ἡ τῶν Ἰσηκησιῶν πόλις ἀλαλκομενῶν προσηγορεύθη; „ Quare Ithacensium urbs Alalcomenæ adpellata est? „ Et mox subdit, a temporibus Laertis & Anticliæ jam ita vocatam, eo quod Anticlia Ulysses Alalcomenis Bœotiae peperisset. *l)* Fuerunt igitur Alalcomenæ, aut secundum Stephanum, Alcomenæ vel diversæ ab urbe Ithaca, vel hujus forte solum epitheton. Hodiernam insulæ faciem describit Sponius in Itinerario, adferitque consimili nomine Jathaco vocari. Græcis Theachi, Turcis Phiachi dicitur, teste Leunclavio.

Cc 2

Ejus

k) Mon. Pelop. t. I. p. 140. *l)* In Quæst. Gr. Q. 34.

 TABVLA
 VI.

Ejus insulæ, adeo priscis temporibus celebris, quæque hodièdum Literatis tam cara esse debet, ac fuit quondam Ulyssi, ob hunc tanti nominis virum, argumentum Odyssæ nobile, ejus inquam insulæ monetam iniquo fato ad hæc usque tempora nobis ætas invidit, adeo ut numorum pæne tam sterilis fuisse, quam equorum herbarumque videretur. Quidam Apollini, Musisque omnibus Hecatomben gratus sacrificem, quarum indulgentia omnium mihi primo primam Ithacæ monetam & nancisci licuit, & erudito orbi communicare? En itaque integerrimam, ac multo senio gravem!

N. 8. Caput Ulyssis barbatum, & pileo coopertum.
 X ΙΘΑΚΩΝ. Gallus gallinaceus: in area figla.

AER. III.

Primus hic est, ut prædiximus, atque unicus Ithacæ numus, qui ad hoc temporis prodivit. Præstantiam auget Ulyssis imago, nondum visa, si recte memini, in Græca pecunia, tametsi præsto essent gemmæ, anaglypha marmora, veteresque picturæ, quæ vultum & varia ejus fata liberaliter offerrent. Signum Ulyssis characteristicum pileus est hemisphæricus,

---

 TABVLA

VI.

N. 8.

tem, numenque tutelare attribuit. Occurrit & istud. Auctore Pausania *p*) Idomeneus Cretenfis gallum in clypeo gestabat, quod is a Solis filia Pasiphae fuerit oriundus. Quid si praesente in numo gallus Circen, aequae Solis filiam, respiceret?

Εκ γὰρ τῆς κίρκης Ὀδυσσεύς, τῆς πασι θρυλλομένης, αὐτοῖα καὶ Τηλεγονοῦ γέννα καὶ Κασίφωνα

E Circe enim, quæ omnium monumentis celebrata est,

Ulysses Ausonem, & Telegonum & Casiphonem procreavit.

ut habet Tzetzes in Chiliadibus, conspirante Eustathio ad Homerum & Dionysium. At hæc longius petita videri possint. Illud vero proximum arbitror, gallinaceum Ithacæ indolem notare, quæ hoc avium genere aut redundaverit, aut excelluerit. Pari modo, eademque de causa & in numis vicinæ Cephallenæ arietes & aves crebro vagantur. Capris quidem dilectam ex Homero audivimus. Invisam leporibus Plinius *q*) adstruit his verbis: „In Ithaca lepores illati moriuntur.„

Nunc

---

p) In Eliac. p. 444. *q*) L. VIII. Sect. LXXXIII.

Nunc relicta tandem Ithaca magnanimos, ut
Homerus vocat, adeamus Cephallenios, qui & ipsi
quondam Ulyffis atque Telemachi parebant imperio.

TABULA
VI.
N. 8.

CEPHALLENIA. INS.

C R A N I V M.

Aries.)(Arcus.

N. 9.

AER. III.

* * *

Aries.)(Arcus intra quadratum incusum.

N. 10.

ARG. III.

Utramque monetam jungo, quod alterius altera
poscit opem, & conjurat amice. Ærea nondum edi-
ta. Argentæ pervetustæ duas adfines reperio in Ci-
melio Austriaco, r) & Froelichii Notitia elementari s)
cum epigraphe ΚΡΑΝ. quæ meis aut nunquam inscri-
pta fuit, aut nunc adeo exesâ, ut penitus nullum li-
terarum vestigium adpareat. Dum ovem, aut si ma-
vis,

---

r) T. IX. N. 7. s) T. III. N. XVII. p. 25.

TABVLA
VI.
N. 9. & 10.

vis, arietem anticæ partis intueor, subit illius pastoris memoria, qui apud Virgilium *t*) sic opes suas magnifice crepat:

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ.

Quippe hoc ipsum est, quod Craniorum monetarii arietis typo prædicare volebant. Et vero frequentes arietum oviumque greges habitasse in „Saxis Cephalenum,, uti Silius vocat, lubens crediderim, quod animal istud saxosi atque asperi ingenii locis multum delectatur. Mira sunt, quæ de capris Cephaleniis Aristoteles narrat. *u*) Si ei fides, non bibunt, ut reliquæ quadrupedes quolibet die, sed capita oraque adversum ventos obvertunt, hiantesque ventum excipiunt. Et quod amplius mirere, alibi *x*) tradit, sex mensibus ab omni potu abstinere; id quod Ælianus suo quoque calculo probat. *y*)

Alterius faciei typus in meis numis arcus videtur, in aliis pæne literam Δ mentitur. Froelichius putat Cephalenen *τετραπολις*, aut ipsam Cranon, quartam ejus insulæ urbem, designari. Sed hoc in-
ge

---

t) Bucol. Eclog. II. v. 21. *u*) Admir. L. I. *x*) De Animal. L. XVI. *y*) De nat. anim. L. III. c. 32.

geniosus, quam verius. Arcus non minus venationi, quam bellicis usibus aptus.

TABVLA
VI.

* * *

Caput tænia revinctum : in area - γ. Χ ΚΡΑΝ. N. II.
Ξ. Lyra intra coronam lauream.

AER. II.

Golzii Græcia ζ) similem complectitur, ea diversitate, quod ΚΡΑΝΙΩΝ plenum nomen suggerat. Suspectus videri poterat, ut omnes suspecti sunt numi, qui uni illi auctori memorantur. At noster genuinus, si quis alius, Golzium absolvit. Ita laborantem eruditi Viri fidem, quæ inexhausta terræ viscera quotidie suppeditant probatæ antiquitatis monumenta, magis magisque corroborant. Stephano Byz. gentile formatur κρᾶναις. Rectius κρᾶνιοι Thucydidi & Straboni, quibuscum facit numorum auctoritas. Antica parte heroem potius aliquem agnosco, quam Apollinem. Neque oris lineamenta deorum omnium elegantissimo addicunt, neque lauro crines coerciti sunt, sed

---

ζ) T. XV. n. 3.

TABVLA
VI.
N. II.

fed tænia. Quid si caput esset Cranii urbis conditoris, aut patris ejus Cephali, a quo nomen insulæ factum? Hunc sane, tænia pariter redimitum, videre mihi videor & in alio musei hujus numo Sames, (erat Same una e quatuor Cephallenes urbibus) in cujus averfa canis a Procride ei donatus, nomine Lælaps, arrectis auribus coram arbore sedet, pedem dextrum elevans, quasi domino suo feram in silva latentem eo gestu indicaturus. Si quis tamen e lyra alterius partis Apollinem arguere malit, per me licet. Ejus numinis cultus ad Cephallenos e proxima peninsula Leucadia profluxerit, ubi tanta religione colebatur, ut inde Leucadius Apollo cognominaretur.

P A L E S.

N. 12. II. & granum frumenti.)(Delphinus adfiliens super undas marinas,

AER. III.

* * *

N. 13. Caput Cereris.)(ΠΑ specie monogrammaticis.

AER. III.

Pri-

Primo fere geminum possedit Cl. Khellius, ac inter ignotos cœlatum proposuit. *a)* Panormo dedit Burmannus, quem edidit Dorvillius cum vultu Cereris, atque uva intra literam Π. *b)* Ego quod delphinem eodem prorsus impetu super undas ferri vidissem in ære Liparæ, cœpi vicinas insulas, earumque urbes diligenter perscrutari, num reperirem, cui liceret id genus numos inferre. Huc illuc fluctuanti tempestive succurrit doctissimus Eckhel, de hac re a me compellatus, e quo didici, cum citatos numos, tum subsequentem cum epigraphè ΠΑ, qui a Pellerinii temporibus Panormi in Sicilia exulabat, *c)* spectare Palen Cephalleniaë urbem. Ratio est, quod sæpius ibidem eruantur, ut ex erudito quodam amico intellexit Cl. Eckhel. Huic proinde, non mihi, debetur revelatæ numorum istorum patriæ honos, quod ingenuè fateor. „ Est enim benignum & plenum ingenui pudoris, fateri per quos profeceris, „ ut eleganter a Plinio dictum.

TABVLA
VI.
N. 12. & 13.

Enimvero si alterius gloria est inventæ patriæ, mihi saltem e signorum interpretatione aliquid erit,

D d 2

ut

---

a) Adp. alt. ad Geisn. *b)* In sicul. T. XVII. n. IX. *c)* Rec. T. III. Tab. CXI. n. 59.

TABVLA
VI.
N. 12. & 13.

ut puto, laudis. Delphini ratio nota. Secus de uncis sub delphino conspicuis; nam horum sensum neque Burmannus est adsecutus, neque Khellius. Hic vitiatam adeptus monetam, literarum vestigia delphino subesse putabat: ille piscatoriam machinam insidiantem piscibus. *d)* Sed enim maris undas ea specie fuisse a veteribus adumbratas, persuasum habeo. Id probant evidenter Tarentinorum numi triti, qui simillimos uncas sæpenumero exhibent, verum semper ea tantum parte, qua vir nudus delphino vehitur. Testantur hoc etiam Reipublicæ Romanæ asses, assumque partes, quæ naves figuratis eundem in modum fluctibus innatantes præferunt. Vide gentis Cæciliæ semissem in Thesauro Morellii Familiarum Romanarum, *e)* neque ultra dubitabis. Nec prætereundus nobilis Camarinæ tetradrachmus apud Dorvillium, *f)* qui cornutam fluvii Hipparis effigiem similibus includit uncis. Quid his facias? De nihilo putabis adesse? Id tantum abest, ut potius ab artifice ingenioso credam adpietos, quo & cornutæ figuræ sensus nitidius exprimeretur, & facilius ab intuentibus dignosceretur.

Fru-

---

d) L. c. p. 450. *e)* Tab. 2. n. 14. *f)* L. c. Tab. XIV.

Frumenti granum ex averſa parte, vultusque Cereris * alterius numi, nescio an plus lucis adfundat, an debeat Polybio. Narrat auctor gravissimus, ubi de Philippi expeditione in Aetolos agit, g) eum regem ad Palen exercitum admovisse, *συνιδων δε ταυτην την χωραν γεμισσαν σιτη, και δυναμεντην τρεφειν στρατοπεδον* „ cum videret eam regionem segetibus abundantem, atque ad exercitum alendum sufficientem. „ Num quid aptius dici potuit ad explicandum hordei granum, quod intra praegrandem literam π tantum non pinguedine rumpitur? Quidni jucundum cernere oculis, quam belle nitideque scriptores veteres cum veterum monumentorum fide consentiant?

TABVLA
VI.
N. 12. & 13.

Fuit Cephallene, ut Ithaca, *τετραπολις*, seu quatuor continens urbes, Palenses, Cranios, Samæos, Pronæos. Ex iis soli Palenses, quorum desiderabantur numi ad hæc tempora. Pronæorum hodieque unicus censebatur, quem Pellerinio debemus. b) Sed iisdem adjudico alterum item æreum tertii ordi-

D d 3

nis,

* Cereris simillimum caput ejusdem insulæ Pronæi signarunt apud Pellerinium, novo argumento, ad hanc insulam spectare numum secundo loco descriptum.

g) Hist. L. v. h) Rec. T. III. pl. xc. n. 10.

TABVLA
VI.
N. 12. & 13.

nis, inter Panormitanos commorantem in Parutæ Sicilia, i) qui hic Jovis verendum caput exhibet, illic monogramma literis ΠΡ compositum, in cujus medio botrus turget. Sentiet omnino mecum, quisquis eum numum accuratius cum nostris contulerit.

Palensium nomen magnopere variat. Thucydidi urbs *παλλης*: (dialecto communi *παλλεις*) oppidani Herodoto *παλλεις* dicuntur, nempe Jonica dialecto. Pausanias & Strabo *παλλεις*. Polybius vocat *παλαιων πολιν*, unde *παλαια* deduci possit. Sed mox infra *παληνια* diserte nominat. Livius Palenses, ut editio Drakenborchiana, vel Pallenses, ut Gronoviana & Creveriana scribit. Marmorea basis, e Cephalenia in museum Nobilissimi doctissimique Bernardi Nanii Veneti advecta, habet: Η. ΒΟΥΛΗ. ΚΑΙ Ο. ΔΗΜΟΣ. ΠΑΛΕΙΩΝ. k) & alter lapis apud Cyriacum Anconitanum l) Η. ΠΟΛΙΣ. ΠΑΛΕΩΝ. Sed juvat plenam inscriptionem hoc loco proponere, quandoquidem nos erudit, qua sint fortuna usi Palenses Hadriani Aug. ætate. Fuit Cephalenia in potestatem Populi Romani redacta A. V. C. DLXV. Ab eo tempore vi-

i) T. 19. n. 189. k) Pacciaudi Mon. Pelop. T. 1. p. 94.
l) Inscript. p. XII.

toris juga tulit usque ad Hadrianum, qui eam insulam Atheniensibus sibi tam caris donavit. Tum Palenses, everfa Same totius insulæ πρώτοι, Athenis Hadriano sequens monumentum posuere, quo sese „liberos, & suis utentes legibus „gloriantur:

TABULA
VI.
N. 12 & 13.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΤΡΑΙΑΝΟΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΟΛΥΜΠΙΟΝ. Η. ΠΟΛΙΣ. ΠΑΛΕΩΝ. ΤΗΣ
ΚΕΦΑΛΗΝΙΑΣ. ΕΛΕΥΘΕΡΑ. ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ
ΔΙΑ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΟΤ. ΦΙΛΟΤ. ΑΤΙΟΤ.

B O E O T I A.

LARYMNA. SALGANEVVS.

Caput muliebre.)(ΛΑ. ΣΑ. Scutum Bœoticum.
AER. III.

TABULA
VII.
N. I.

Pellerinius quod legeret in consimili numo ΛΑ. ad Lacedæmonem animum convertit; *m*) qua in re sectatorem habebit neminem, tametsi auctoritas illustris Viri ceteroquin ea sit, ut a quo tempore coepit numismaticos suos thesauros effundere, ac illustrare de-

---

m). Rec. T. I. pl. XIX. n. 4.

TABVLA
VII.
N. I.

decem voluminibus, æternis ingenii sui monumentis, restitutæ scientiæ Numariæ epocham deducere fas sit. Bœotiam liquido manifestat scutum, quod a forma huic regioni peculiari, passim scutum Bœoticum audit, numisque Bœoticis inhæret velut signum *διακριτικόν*, suppresso etiam gentis nomine. Totus labor est in expiscanda prædictæ regionis urbe, quæ hos numos procuderit. Pellerinianus non nisi literas ΛΑ eloquitur, ΣΑ reticet. Illæ igitur certum urbis nomen truncatum continent, utpote quæ ambobus in numis æque occurrunt. Hoc stante Larymnam tenemus; neque enim aliam Bœotiæ urbem cognovi, cui το ΛΑ congruere possit. At quid erit literis ΣΑ, quas adjicit auctoris numus? Magistratus initiales si dixeris, citius quam verius expedita erit quæstio. Mihi quidem altera Bœotiæ urbs latitare videtur, cui nomen *σαλγανεύς*. Hæc Larymnæ proxima fuit, atque ex eo facile inducor, ut credam, eas urbes societatem iniisse, aut feriisse foedus, cujus testes sint hi numi, utriusque urbis nomine signati. Longus sim, id genus exempla si e numis recenseam. Sic & Thessali propinqui suam adeo cum Romanis ΟΜΟΝΙΑΝ in numis prædicaverunt. Accedit recepta Bœoticis urbibus consuetudo, ut in publica moneta rarius totum adderent nomen, sæpius innuerent una tantum syllaba.

ba. Ita ΘΕ. ΘΕΣ. ΜΥ. ΟΡΧ. ΤΑ. Thebæ, Thespiæ, Mycaleffus, Orchomenus, Tanagræ scripsere. Ad hunc morem uti Larymna ΛΑ, ita etiam Salganeus unice ΣΑ præsentī numo inscripserit. Sed ut ut sit de postrema urbe, illud certum, neutrius antehac fuisse monetam cognitam.

TABVLA
VII.
N. I.

Larymnæ duæ Straboni explicite memorantur, una „Locridis, quæ superior dicitur, & alia Bœotica ad mare sita, cui superiorem Romani adjunxerunt, „ quæ verba ipsius Strabonis sunt. *n*) Pausanias non agnoscit, nisi unam, *o*) cujus locum latine versum expedit huc transcribere : „ superato Ptoomonte, est ad mare Bœotorum urbs Larymna. Nomen inditum ferunt a Larymna Cyni filia. . . . Cum Opunte olim censebatur Larymna; sed auctis Thebanorum opibus ultro se ad Bœotos adjunxerunt. „ Ambos geographos Palmerius conciliare studet, quem qui volet, consulat. *p*) A vero non abhorret, femineam protomen, quam Pellerinianus & noster numus ostentat, esse Larymnæ Cyni filia: Alteram urbem Salganea Strabo collocat in edito loco, Stepha-

n) L. IX. p. 623. *o*) Bœot. p. 756. *p*) Græciæ ant. p. 583.

TABVLA
VII.
N. I.

phanus insuper Euripo adhærentem. Nominis auctor Salganeus vir Bœotius perhibetur. Is Persis a Maliaco sinu in hoc mare delatis ductor cum fuisset, a Megabate Persicæ classi præfecto interfectus est, priusquam ad Euripum pervenissent, quod mala fide hominem Græcum fecisse putaret, qui classem in eas maris angustias conjecisset. Cognito errore, quem infontem Megabates occidit, magnifico sepulcro cohonestavit, a quo urbi nomen remansit. Hæc Strabo.

A T T I C A.

A T H E N A E.

Caput Palladis, cujus galea pegaso ornata.)(
 ΑΘΕ. ΚΑΡΑΙΧ. ΕΡΓΟΚΛΕ. ΔΙΟΦ. Noctua super amphoram notatam litera ι. subtus ΣΦ. a sinistris in area navis: omnia intra coronam oleagineam.

ARG. I.

De Attica moneta plus ceteris, præter Meursium ac Oudinetum, egregie meriti sunt Ill. comes Winchilsea in erudito tractatu de numis Atheniensium Haymio inserto, & doctus Eduardus Corfinus in Fastis Atticis. Posterior e museo Stofchiano recenset
 si-

simile tetradrachmum, sed ΔΙΟ pro ΔΙΟΦ, & ΕΦ pro ΣΦ legit, literamque Ι. diotæ inscriptam conticet. Ad hæc navis (in Stofchiano tridens est) habenda ratio videtur; vix quippe dubito, quin maritimas Atheniensium vires indigitet. Adeo vero nauticæ rei vacabant Athenienses, ut propterea quod remis continuo adsiderent, per convitium dicerentur *απογλαστοι*. Quo tendit etiam festivus Aristophanes in Equitibus, qui eos *ὕπολισπα πυγίδια* vocitat. Quamquam alii hujus dicterii causam a Theseo repetant, qui ab Hercule ex inferis eductus eam corporis partem, qua saxo infelix adhæsit, reliquit.

TABVLA
VII.

* * *

Minervæ galeatum caput. Χ ΑΘΗ. Mars galeatus navi vehitur, d. coronam lauream, s. tropæum gerens: in prora noctua & serpens habitant.

N. 2.

AER. II.

Præstans numus, & forte geminus ei, quem e gaza Regis Galliarum in lucem misit Oudinetus. q)

Delineatum restituo, Parisino cætypo non uno nomi-

E e 2

ne.

---

q) Hist. des Inscr. T. I.

TABVLA
VII.
N. 2.

ne peccante, forsitan quod numus non satis integer erat. Sertum, quod Mars sustinet, & serpentem, qui cum noctua vigilias in prora agit, omnino desiderabis in Oudineti exemplari. Occurrit, Pausaniam tradere sub eo serpente, qui ad Minervæ in Parthenone statuam jacebat, delitescere Erichtonium, hac nempe specie educatum a dea. Si ita est, possis Erichtonium & eum serpentem existimare, qui toties Atheniensium in ære ante pedes Minervæ reptat. Alias prudentiæ symbolum communiter habetur, uti noctua vigilantiae; quapropter utraque animalia Minervæ sacra sunt, comitesque individui. Hinc Demosthenis acerbum illud in Athenienses dictum: „ O domina urbis custos! Cur tribus infestissimis bestiis delectaris, noctua, serpente, & populo! „

Literam $\odot$ solitæ formæ Parisinus exhibet numus: noster quadrifariam sectam, qualem celebres inscriptiones Sigæa & Deliaca fingunt, cujus formæ, quantum memini, necdum visa est in Atheniensi pecunia. Grandem inde numi vetustatem nolim aliquis incautus laudet. Quippe cetera non congruunt. $\tau\theta$ H pro E, & fabrica solito elegantior recentius ævum dilucide produnt. In universum anceps, dubium, & fallax est ætatis criterium e characterum figuris expecti-

titum, ni ceteræ quoque peristases addicunt, præsertim fabrica, atque artis ratio. Non omnes populi eodem tempore adoptavere literas aut recenter inventas, aut mutatas quoad formam. Speciatim novimus Athenienses tenaciter Cadmeis inhæsisse formis, multoque tempore literas ζ. Η. Ψ. Ω. alphabeto Græco a Simonide junctas fastidivisse, etiam tum, cum jam per universam Græciam obtinuissent. Sæpe characteres ad primigeniam speciem refecti, nunc monetariorum libidine, nunc amore antiquitatis imitandæ. Dyrrhachenorum binæ drachmæ apud Begerum *r*) cum obviis typis scribunt: ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΙΣ, litera Ω antiquissimam quadrati figuram simulante. Seleuciæ urbis Syriæ autonomus, Augusti ævo signatus, quadratum ο parvum quinquies repetit. *s*) Numerum istorum ætatem si quis ad hos exigere characteres, quam immane hallucinaretur! Accidit non raro, ut iidem numi, imo eadem vocabula unam eandemque literam variant. Ita Cyzicenus apud Haymium, *t*) cum Hadriani protome, jam rotundum, jam quadratum ο effigiat. Ita γαμμα in Segestano Siciliae *u*) & ρ

E e 3

&

---

r) Thes. Brand. T. I. p. 457. *s*) Pellerin Rec. T. II. pl. LXXX. n. 71. *t*) Thes. Brit. T. II. Tab. XXXIII. n. 7. *u*) Catalogue raison. de Méd. p. 55.

TABVLA
VII.
N. 2.

& c: *στυμα* uti *σ* & c in numo ΣΤΡΑΚΟΚΙΩΝ * ducitur. x) Fallit etiam male cautos persæpe retrogradus literarum ordo, quem plures numi usurpant parum vetusti. E turba satis esto citasse unum Siphniorum Ægæi maris: y) alterum Meliorum itidem Ægæi maris. z) Ambo retrorsum scribunt, etsi de reliquo habeant omnes recentioris ætatis numeros. Postremus eo memorabilior, quod insulæ nomen una parte retrogrado, alia recto profiteatur ordine. Ipsum adeo scripturæ genus *βασεοφιδου* quibusdam recentioribus, quin etiam imperatoriis monetis placuit. Unde jam isthæc, nisi ex artificum arbitrio, ingenio vario, studioque remotam adfectandi vetustatem, quod apud Græculos homines profecto summum erat, cunctisque abunde patet vel Herodis Attici factò, qui antiquitatis ac illustris quondam patriæ cultor eximius, quas posuit columnas malebat literis pervetustis Atticis inscribi, quam qui suo valebant ævo, nempe sub initium seculi secundi post Christum natum. Itaque ma-

* Hujus si copia numi fuisset celeberrimo Winkelmanno, non utique gemmam aliquam doli arguisset eo capite, quod inscriptionis sigma *x* & c figuratur. *Geschichte der Kunst. Wien. II. Th. S. 702.*

x) L. c. p. 51. y) Pellerin Rec. T. III. pl. cxii. n. 6.
z) L. c. pl. civ. n. 1.

maxima opus est circumspectione in definienda e characterum figuris numerum ætate, neque temere hac in parte statuendum est aliquid, nisi etiam ceteræ, ut prædiximus, conspirent peristases, cum primis fabricæ ratio.

TABVLA
VII.

* * *

AΘE. Pallas galeata gradiens pugnantis habitu, læva ægidem, ut videtur, obtendit, dextra hastam projicit. Χ Medusæ vultus horrentibus capillis.

N. 3.

AER. III.

Aut alius est ab eo, quem Winchilsea habuit, a) aut fefellit oculus eruditissimum Comitem, qui caput leonis exuviis contectum vidit, ex quo Thesei vel Herculis definit imaginem. Ego manifestum Medusæ vultum intueor rigentibus ad terrorem capillis, venustum cetera, uti venustum sæpe finxerunt artifices græci, præcipue gemmarum scalptores præeunte Solone, quem tot veteres ac recentiores æmulati sunt, consecutus nemo. Et vero Medusa bene sociatur Minervæ alterius partis. Norunt omnes, hujus

---

a) Haym. Th. Brit. T. XVII. n. 10.

TABVLA
V II.
N. 3.

jus deæ scutum pectusque sæpenumero Medusæ vultu horrere; & Pausanias expresse notat, *b)* Athenis Minervæ της παρθενῆς simulacrum, Phidiæ opus illud celebratissimum; Medusæ caput pectore gestasse. Sed & aliæ urbes, e. g. Syracusæ Siciliae apud Parutam, hic Palladis effigiem, illic Gorgonis os repræsentarunt. Quare Theseum, Herculemque ab hoc numo procul esse jubeo, ni velit uterque in saxum obri-gescere.

M E G A R A.

N. 4. Apollinis laureatum caput. Χ ΜΕΓΑΡΕΩΝ. Ceres fuccincta & cothurnis induta properat, singulis manibus tædam gerens.

AER. III.

Pocockius refert, complures erui numos in Attica Megara, ibidem cufos. Quam vellem enarrasset eorum typos! Forte minus laborarent Eruditi in discernendis Atticæ Siculæque Megaræ numis. Eam difficultatem alibi notavimus, & fuimus ipsi experti. Præsens moneta negotii minus faceffit. A Me-
ga-

---

b) In Attica p. 58.

garenfibus Atticis fabricatam, dubitare non finunt utriusque partis argumenta. De Apollinis apud eos magna religione & alias diximus, & multa tradit Pausanias, variaque ejus delubra & statuas recenset. Si quis tamen oris ductus ab Apolline discrepare, ac potius Megarum ejus filium, a quo secundum aliquos urbi nomen impositum, exhiberi censeat, nihil impedio. Id enim ad præsens institutum perinde facit. Aversa pars majoris momenti, cujus typus, uti sæpe alias, apud Arigonium peccat, qui similem proposuit numum. c) In eo Diana fingitur jaculum dextra, læva tenens arcum. Meus nulla parte vitiatus indubitato Cererem sistit, singulis manibus luculentas ferentem tædas, quæ oculo non satis attento, aut jam jam fugientes, facili lapsu venatoria arma videri poterant. Seduxerint porro cothurni, fuccinctaque vestis, quibus alias Diana gaudet, quo expeditior ad insequendum feras esset; tametsi habitus ille non minus Cereri competit, quæ raptam a Plutone filiam Proserpinam per montes, per agrosque saltusque perquirebat tam indefesse, ut

TABVLA
VII.
N. 4.

II-

c) Tab. xv.

TABVLA
VII.
N. 4.

Illam non rutilus veniens Aurōra capillis
Cessantem vidit, non Hesperus.

Erat autem Cereris cultus Megarenfibus Atticis & antiquiffimus, & religiofiffimus, quod liquet Pausaniae testimoniis, qui Megaridis in rebus locuples est. Is postquam dixiffet, *d*) Megaram nonnullis videri fic nominatam a Care Phoronei filio, fubdit: „ Tunc enim primum Cereris templa apud fe erecta, eaque Megara adpellata, Megarenfes ipfi commemorant in iis, quos de rebus fuis habent fermionibus. „ Et mox: „ A Jovis luco cum in arcem afcenderis .... Cereris nobile templum eft, Megaron vocant, quod aedificaffe Cara, dum regnaret, memorant. „ At locus multo praefantiffimus, qui fubfequitur: *e*) *ες δε το επινειον, καλεμενον και ες ημας επι νισαιαν, ες τειο κατελθουσιν, ιερον δημητρος εσι μαλοφορον λεγεται δε και αλλα εσ την επικλησιν, και τες προτες προβατα εν τη γη θρεψαντας, δημητρα ονομασαι μαλοφορον.* „ Ad navale autem, quod mea etiam aetate Nisæam vocant, si descendas, Cereris Oviferæ templum videas. Cognomen vero deæ praeter alia multa,

d) Attic. p. 95. *e*) L. c. p. 106.

ta, quæ ea de re prodita sunt, ab iis inditum censent, qui primi oves in ea regione aluerunt., Atque hujus quidem Oviferæ, seu Laniferæ Cereris imaginem præfens numus certo certius repræsentat; id quod aperte conficio Pegarum numo quodam rarissimo. Erant Pegæ, seu Dorice Pagæ, Megaridis oppidum, a Megarensibus conditum Pausania teste, *f*) adeoque iisdem, ut fieri amat, devotum Numinibus. Ejus numus omnino singularis a Froelichio promulgatus est. *g*) Una parte Septimii Severi protome: altera Ceres succincta & tædifera præcedente ariete, circumscriptio ΠΑΓΑΙΩΝ. Hæc moneta ut postremis Pausaniæ verbis mirifice illustratur, Oviferamque Cererem evidenter proponit ab ariete proditam: ita nullum dubio locum relinquit, quin pariter in ære ΜΕΓΑΡΕΩΝ eadem dea adsit; nam eodem prorsus gestu habituque & ab his, & ab illis efficta cernitur. Nec turbat, arietem Megarenses amovisse monetarios. Non omnia omnibus numis inserta deorum dearumque symbola & attributa. Quis nescit Dianam Ephesiam nunc comparere solam, nunc cervis stipatam? Neque ipsi Pagæi semper arietem suæ deæ copulabant. Solam deprehenderis in duobus eorundem numis, quos

F f 2

M.

 TABVLA
 VII.
 N. 4.

---

f) L. c. *g*) Append. ad Vaillant. p. 243.

TABVLA
VII.
N. 4.

M. Aurelii, *h)* & Commodi *i)* nominibus consecra-
runt, quorum prior Froelichii & Pellerinii solertes ef-
fugit oculos.

Causam Cereris, *μαλοφορεα* cognomine cultæ,
jam e Pausania intelleximus. Et alias pervulgatum,
oves Atticas æque ac Tarentinas excelluisse lanæ præ-
stantia, usque adeo, ut earum corpora pellibus obte-
gerentur, ne lana inquinetur, quo minus vel infici re-
cte possit, vel lavari ac parari, ut habet Varro. *k)*
Qua de causa fertur Diogenes conspectis Megarensium
intectis gregibus, pueris vero nudis dixisse, malle se
Megarensium hircum, quam filium esse.

Megaræ nomen etiam his temporibus durat.
Ejus reliquias ac hodiernam conditionem descripsit
nuper eruditissimus Anglus Richardus Chandler in Græ-
ciæ itinerario.

PE-

---

h) Arigonius τ. xv. n. 174. *i)* Pellerin Rec. τ. III. pl.
cxxxvi. n. 3. *k)* De re rust. l. II. c. 2.

P E L O P O N N E S V S.

 TABULA
 VII.

A C H A I A.

Vetustate magis, quam raritate præstant majoris formæ numi argentei, quorum una ex parte tessudo reptat, nota Peloponnesi tessera: ex alia quadrum alte incusum est sine vel cum inscriptione ΑΙΓΙ. Utriusque generis mihi præsto sunt. Sed inter anepigraphos unus eminet vel ipso minuto volumine, & exiguo pondere; quippe grana tantum XLVIII. adpendit, cujus propterea mentio ingerendâ videbatur. Ejusdem fere ponderis alterum Vindobonæ conspexi cum literis ΑΦ quadrato insertis. Hæ tam parum urbis initiales censendæ, quam literæ ΙΝ simili, sed solitæ magnitudinis numo inscriptæ, quem e museo Ill. March. Savorgnan Eckhelius edidit. *l)* Cusi omnes totius Peloponnesi nomine sunt indubitato Αἰγί, nobilissima Achajæ urbe, quo non Achæi solum, sed universi Peloponnesii conveniebant, publicis de rebus consultaturi.

E f 3

CO-

---

l) Num. vet. T. VIII. n. 8.

C O R I N T H V S.

Neptuni protome cum tridente : circumscriptio fere detrita.)(L. CAN. AG. . . . COR. Duæ dextræ junctæ papaver & geminas spicas tenent.

AER. II.

Ætatem numi ex alio tenemus, quem idem L. CANINIUS. AGRIPPA. II. VIR. CORINTHIORUM dedicavit Imperatori Galbæ cum eodem aversæ partis typo. Pellerinius, qui ejus ectypon attulit, *m)* signum militare duabus manibus tenendum dedit. Sed numum attritum pictura linearis arguit; ex quo verosimile, in eo etiam spicas cum papavere adesse. Similis argumenti autonomum reperio apud eundem Auctorem, *n)* in quo tamen e manibus una, & tridens, & omnis circa Neptunum inscriptio deficit. Hanc in nostro quoque numo tam indigne habuit ætas, ut ille futurus sit mihi magnus Apollo, qui eam legerit. Papaver & spicæ cum Livio faciunt, qui agrum inter Sicyonem & Corinthum „nobilissimæ fertilitatis „ pronunciat. *o)* Neptuno anticæ partis non est, quod immerer. Fuit universus Isthmus Briarei iudicio ei sacer,
in

m) Mel. I. pl. XVI. n. 14. *n)* Rec. T. I. pl. XVII. n. 24.

o) L. XXVII. c XXXI.

in specie Corinthus bimaris, uti Poetis a situ vocatur. * Tristissimum ejus urbis fatum nemo est, qui ignoret. A Romanis capta, direpta, prostrata, quæ antea totius Græciæ lumen fuit, postea suis sepulta ruinis tamdiu delituit, donec simul cum Carthagine, quæ eodem, quo Corinthus, concidit anno, a Julio Cæsare instaurata, & Colonia Romana facta est. Ab eo tempore numorum tam dives est, quam pauper, dum adhuc incolūnis stetit, quod prodigio non absimile videtur. Golziani numi suspecti. Argenteos cum Pallade, pegaso & Φ, ex Isthmo in Siciliam traduximus. Quinam ergo Corinthiis remanent? Nimirum sex ii, quos Pellerinius iisdem addixit. Verum & hi, uno demto, necdum evasere censoriam virgam. Ad primum Pallade, pegaso, ac epigraphe κορ insignem quin jus sit Corintho, negare non ausim. Hoc tamen jus non omnino liquidum est reclamante Corcyra Phæacia, quæ & ipsa το κορ, prædictaque signa sibi vendicat. Fuerint licet inter hanc ejusque metropolim Corinthum simultates & bella. Poterant utique

TABVLA
VII.
N. 5.

---

* Hanc inter duo maria positionem revera Corinthus in numis aliquoties indicavit emblemate figuræ nudæ, nempe urbis genii, quæ singulis manibus remum sustinet. Pellerin Rec. T. I. pl. XVII. n. 18.

TABVLA
VII.
N. 5.

que id genus monetæ signari a Corcyræis in metropolis honorem, ceterarum Corinthi coloniarum exemplo, quo tempore nondum eo potentiae atque audaciae progressi sunt, ut cum Corinthiis, a quibus orti, gravissimis diffidiis colliderentur, apertoque demum Marte contenderent. Atque hanc opinionem quodammodo juvat ipsa numorum istorum raritas. Nam crescentibus postea discordiis & odio, ab ipsis Corcyræis sollicite conquisiti conflatique videntur, ut nempe hos originis suæ testes invisos penitus tollerent; eo magis, quod ex concepto in Corinthum odio a Phæacibus mallent genus suum repetere. Secundus numus iisdem typis notatus est, sed anepigraphus, ideoque dubium creat, uti quarto loco propositus, sitne revera Corinthum, an ad unam ex ejus coloniis revocandus, quibus similes placuere typi. Tertium Syracusanum esse alias demonstravimus. Italiae certo restitui debet sextus, cui duos adfines Panormo tribuit Parutà, *p*) licet immerito. Talem & mihi contrectare licuit bene servatum, litera *q*, geminisque in area globulis insignem, Italiae manifestis argumentis. Quapropter e sex Pelle-
ri-

---

p) Sic. Num. T. V. n. 46. & 50.

rinianis solus quintus superest, quem tuto Corintho vindices. Cur tanta urbis adeo potentis ac opulentæ numerorum raritas sit, nullo pacto intelligo. Id scio, alias quoque primi ordinis exstare urbes & insulas, quæ pariter numerorum steriles sint, quibus abundant aliæ vix nomine cognitæ. Cui non dicta Delus, Cycladum ut media, ita longe clarissima, referta divitiis, utpote „mercatus in Delo concelebrante toto orbe,„ quemadmodum Plinius ait. Quantam insula tam dives, tamque frequenti nobilitata commercio proderit pecuniæ vim? Tamen ad hæc usque tempora vix una vel altera innotuit ejus certa moneta, (Golzianis nondum fides est) hodieque Pelleriniana *q*) tantum non unica habetur. Quid contra pauperius Mycono, Delo adsita, cujus egestas tenuisque fortuna adeo in proverbium apud Græcos abiit? Hujus tamen numos Spanhemius, Wheler, Pellerinius, Eckhelius referunt. Superfedeo pluribus exemplis. Res contestata experientia. Causa latet. Et latere quasdam remotissimi ævi peristases quid mirum? Id potius mirum videri debet esse tam multa, quamvis densissima duorum triumve millium annorum involuta caligine,

TABVLA
VII.
N. 5.

---

q) Rec. T. III. pl. xci. n. 3.

TABVLA
VII.
N. 5.

ne, quorum nihilo minus causas rationesque hodie
nitide ac eleganter Numismatologi expediunt

Z A C Y N T H V S.

Caput Apollinis laureatum.)(ZA. Tripus.

ARG. III.

* * *

ZA. Δ- Tripus.)(Lyra.

AER. III.

* * *

Dianæ protome cum pharetra a tērgo.)(ZA.
Pharetra intra coronam lauream.

AER. III.

Omnis primo a parvitate gratia; vix namque
lentis magnitudinem superat. Similes comperti, sed
mole differunt, tripodemque corona laurea cingunt,
quam hujus numuli angustiae non ferebant.

Se-

Secundus præter initiale Zacynthi nomen offert literam Δ aliamque fugientem; quoad reliqua ei convenit cum altero Arigoniano. r) Forte legendum ΔΙΩΝΟΣ, cujus nomen perscribitur in alio, ut arbitror, hujus insulæ numo argenteo majoris formæ, quem editor Musei Pembrok Dionis Siciliae regis esse putabat. s)

TABVLA
VII.

Tertius qui memoretur, non indignus videbatur ob pharetram a tergo Dianæ, quæ characteristica deæ nota in eçtypo Pelleriniano t) extrita fuerit. Et jure montium custos, nemorumque virgo in hac insula colebatur, quam silvosam perhibent. Homerus: u)

Δελιχιοντε, Σαμητε, και ὕλησσαι Ζακυνθος

Dulichiumque, Sameque, & nemorosa Zacynthus. & Virgilius: x)

Jam medio adparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Ea insula prisco & nostro ævo celebris. Nunc Venetis obnoxia est nomine Zante. Inter varios ejus proventus præcipue bitumen laudant Dioscorides,

G g 2

Vi-

---

r) T. 23. n. 229. s) P. 2. T. 78. t) Rec. T. III. pl. xciii. n. 4. u) Odyss. L. IX. v. 24. x) Æneid. L. III. v. 270.

TABVLA
VII.

Vitruvius, & Plinius. Ejus colligendi modum descripsit Herodotus.

M E S S E N E

R E G I O E T V R B S.

Caput laureatum Jovis. X Literæ ME inter-
medio tripode.

AER. III.

Methones, urbis Messeniæ, incessit suspicio. At terruit, in ejus pecunia constanter legi ΜΟΘΩΝΑΙΩΝ, nunquam ΜΕΘΩΝΑΙΩΝ. Quare posthabita Methone Messeniam prætuli, quamquam alias ejus regionis & urbis cognominis monetæ literas ME monogrammate colligent. Similes argenteos, variis magistratibus inscriptos, Pellerinii thesaurus continet. γ) Antica parte Juppiter Ithomata cernitur, ad quem averfæ quoque tripus referri debet, de qua re Pausanias in Messenicis.

LA-

γ) Rec. T. I. pl. XVIII. n. 5. & 6.

L A C O N I A.

 TABVLA
 VII.
 N. 6.

L A C E D A E M O N.

ΛΙΧΑΣ. Caput imberbe. Χ ΛΑ. & duæ figlæ.
 Caput muliebri detritum : omnia intra coronam.

AER. II.

Haud exiguam inde laudem Spartiatæ merentur, quod civium de patria bene meritorum memoriam in publica moneta renovaverint. Lycurgi nomen vultumque centies in Spartana pecunia videris. Nunc & Licham tenemus Pausaniæ *z*) ac Herodoto *a*) celebratum, qui magnò suo periculo & mira sagacitate Orestis ossa in patriam retulit, e quibus Lacedæmonis Tegeæque Arcadiæ fatum pependit. Rem omnem Herodoti verbis narrabo sed latinis tantum, quia locus prolixior. „ Cum semper in bello a Tegeatis superarentur, (Lacedæmonii) missis Delphos consultoribus oraculum sunt sciscitati, quemnam deorum placarent, ut Tegeatarum victores existerent. His Pythia respondit, id fore, si ossa Orestis filii Agamem-

G g 3

mem-

---

z) Lacon. p. 210. *a*) Lib. I. p. 26. Ed. Gronov.

TABVLA
VII.
N. 6.

memnonis referrent. Ejus cum loculum invenire nequirent, rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum, in quo situs Orestes esset. Hæc nunciis interrogantibus ita Pythia inquit:

Est quædam Arcadiæ Tegea in regione patente.
Hic duo flant venti vi pervehemente coacti,
Forma hostis formæ, & noxæ superindita noxa.
Hic Agamemnonides terra omniparente tenetur,
Quo tu sublato Tegeæ sperabere victor.

Ubi hæc quoque audierunt Lacedæmonii, nihilo minus inventione frustrati sunt omnia disquirentes, donec Liches unus Spartiatarum eorum, qui bene meriti vocantur, comperit fortuna pariter atque solertia usus. Nam cum hoc tempore cum Tegeatis jus commercii esset, & iste in ærariam officinam venisset, intuebatur mirabundus ferrum dum procudebatur. Quo in spectaculo admirari eum animadvertens faber ærarius, intermisso opere, certe magis o Lacon hospes, inquit, admirarere, si idem, quod ego, tu nosses, qui tantopere admiraris ferri opificium. In hac enim corte puteum facere cum vellem, fodiens incidi in locum septem cubitorum; & quia incredulus eram

eram omnino fuisse majores, quam nunc sunt homines, aperui eum, & vidi cadaver ejusdem cum loculo longitudinis, quam ubi mensus sum, iterum obrui. Hæc illo referente quæ viderat, Liches considerans conjectabat hunc ex oraculo esse Orestem, hac utens conjectura: duos quidem quos cernebat fabri ærarii folles, totidem comperit esse ventos; incudem vero & malleum, formam & formæ repercussionem; ferrum vero quod cuderetur, noxam superinditam noxæ, hac ratione id conjiciens quod in noxam hominis ferrum inventum sit. Hæc itaque cum conjectavisset, Spartam regressus rem omnem Lacedæmoniis refert. Illi ex composito & ficto sermone hominem judicio adredientes exilio damnant. Qui Tegeam profectus, & calamitatem suam referens fabro ærario, conducebat ab eo detrectante elocare cortem. Verum aliquanto post ubi persuasit, ibi domum habuit. Sic effosso sepulcro ossa collegit, eaque portans Spartam rediit. Quo ex tempore quoties se invicem experti sunt, longe superiores bello exstiterè Lacedæmonii. „

TABVLA
VII.
N. 6.

De averſæ partis imagine decidere quidquam vereor, quod maximam partem extrita fit.

...ΝΑΡΟC

 TABULA

VII.

N. 7.

* * *

...ΝΑΡΟC literis fugientibus. Caput laureatum.
)(ΑΑ. Mulier succincta s. hastæ innititur: ad pedes
 canis, in area monogramma; omnia intra coronam
 lauream.

AER. II.

Hujus numismatis exemplum dedit Cl. Eckhel, b) sed petium e moneta Ill. Marchionis Savorgnani, quam edax tempus vehementer adrosit. Hinc illæ conjecturæ parum firmæ de argumento partis averfæ. Viro erudito mulier objicitur induta veste ad talos deflua, lugentisque more manum attollens, quam Philonoen potius, Timandræ ac Helenæ famosæ sororem suspicatur, quam Dianam. Enimvero in hoc numo dea manifeste succingitur, & sinistra sublata tenet hastam. Quid igitur? Dianam nempe præ Philonoe adopto? Imo neutram, sed Britomartin, de qua sic fere Mythologi.

Erat Britomartis Jovis & Charmes filia, tota currendi venandique studio dedita, ideoque Dianæ tam cara, ut suo contubernio dignam reputaret. Minois Cre-

---

 b) Num. vet. T. VIII. n. 25.

Cretenfium regis amores fugiens narratur in mare præcipitem se dediffe. Verum incidens in retia, captandis piscibus extenta, fervatur a piscatoribus. Mox a Diana immortalis facta, atque a Cretenfibus Diætynnæ nomine culta est, nam *διχλυα* retia vocant. Conferat, qui volet, Callymachum, c) Antonium Liberalem d) & Diodorum Siculum, e) qui fabulam aliquantum variant, ut solent mythologi variare. Sunt, qui Diætynnæ cum Diana confundant; sed hi reprehensi a Diodoro Siculo, f) nec injuria. In foedere, quod Latii ac Oluntii Cretæ populi percusserunt, g) utrique jurant *και των λατων, η αρτεμιν, η αρεα, και των Αφροδιταν, και των ελευσιναι, και των βριτομαετιν* ubi geminæ deæ perspicue discernuntur. Fuisse Diætynnæ summis in Creta honoribus adfectam, in vulgus notum. Polyrrhenii præter fanum etiam numos argenteos ei consecrarunt, qui una parte ejus protomen, altera piscatorem exhibent instructum virga piscatoria. b) His præmissis jam propius ad rem. Pellerinius eximium Cydoniatarum in Creta numum argenteum primæ magnitudinis edidit, i) qui averfæ typo a nostro nihil dif-

TABVLA
VII.
N. 7.

c) Hymno in Dianam. d) Metam. c. XL. e) Hist. L. v. f) L. c. g) Chishull Ant. Asiat. p. 134. h) Khell. Adp. alt. ad Gelsn. p. 113. i) Rec. T. I. pl. xcix. n. 35.

TABVLA
VII.
N. 7.

differt, præterquam urbis nomine. Nullatenus Dianam, sed Dictynnâ in illo repræsentari, tanto minus dubito, quod Dictynnæ fabula peracta fertur in terra Cydoniate. Inde vero ejus cultum ad vicinos Lacedæmonios commigrasse, proclivis est argumentatio. Ait Strabo: *κ) της μεν τοι κυδωνιας ορος εστι, εν ω ιερον εστιν, ου δικλαιον, αλλα δικλυναιον κυδωνια δ' επι θαλαττη μεν ιδρυται, βλεπασα προς την λακωνικην*, „ Apud Cydoniam est mons Tityrus, in quo templum, non Dictæum sed Dictynnæum. Cydonia vero ad mare sita est, Laconiam respiciens., „ Erat ergo Dictynnæ maxima reverentia, & templum apud Cydoniatas. Erant Cydoniatæ prope mare e regione Laconum. Quid intellectu facilius? Quid veritati conformius, quam ad hos ab illis Nymphæ cultum transfretasse, haud multo mari inter utrosque interjecto? At inquires, non illud agitur, qua forte via, sed utrum revera fuerit Britomartis religio apud Spartanos recepta. Id nempe demonstrandum, ni denuo Nympham periclitari velim. Id vero tam facile conficiam, quam vulpes pirum comest. Pausanias descriptione Spartæ *δ)* sic habet: *επανελθουσι δε οπισω προς*

κ) L. X. p. 734. *δ)* Lacon. p. 240.

προς την λεσχην εστιν αστεμιδος ισωρας ιερον, επονομαζουσι
 δε αυτην και λιμνιασιν, εσαν εν αστεμιν, βριτομαστιν δε
 την κρητων. „ Leschen autem redeuntibus occurrit
 Dianæ Iforæ templum, quam vero & Limnæam vo-
 cant. Non est illa quidem Diana, sed Britomartis
 Cretensium., En locum tam idoneum rei nostræ, ut
 nihil magis. Tenemus Britomartin Spartæ cultam,
 imo templo honoratam; & cum disertis verbis a Dia-
 na alia dicitur, nonne patet ad similitudinem Dianæ
 in eo templo exhibitam fuisse, adeoque talem, qua-
 lem Spartæ numi præferunt? Ecquid enim opus erat
 tam sollicitè monere, non Dianam illam esse, sed
 Cretensium Britomartin, ni Dianam simulasset, nimi-
 rum veste succincta, & cane ad pedes adblandiente?
 Et fortassis eo habitu jam Dædalus eam expresserit
 in ligneo illo simulacro, quod Olunte in Creta serva-
 tum Pausanias refert. *m*) Norunt Eruditi, deorum
 dearumque imagines a monetariis plerumque e statuis
 fuisse mutuatas. His proinde ductus rationibus ne-
 que Philonoes, neque Dianæ iras pertimesco, si re-
 pudata utraque cum Britomarte seu Dictynna dexte-
 ram jungam.

TABVLA
 VII.
 N. 7.

H h 2

Ex

---

m) Bœot. p. 793.

TABULA
VII.
N. 7.

Ex altera numi parte Timandræ, cujus supra meminimus, agnoscit vultum & nomen Eckhelius. In meo numo quamvis nomen laboret, tamen penultima litera potius o, quam a videtur.

M A L E A ?

N. 8.

Litera prægrandis m, intra cujus crura fertum.
) (Avicula volitans.

AER. III.

Argentei tales cum variis magistratibus e Begero & Pellerinio noti. Æreus nondum cuiquam visus. Erat Malea Laconiae promontorium, formidatum nautis, quod esset naufragiis infame. Crediderim & antiquarios fecisse naufragium, qui periculoso huic loco incautius accedere, prædictosque numos inferre sunt ausi. Non immorabor tamen recensendis argumentis, quæ hos numos suadent alio traducendos, nec quo pertineant, præfiniam; has enim partes mox, ut arbitror, exequetur Rev. Dom. Eckhel, quo monente inhospita Maleæ saxa fugi.

CRE-

E V R O P A E A.
C R E T A.
L Y T T V S.

245

TABVLA
VII.
N. 9.

Α . . . ΤΙ antiquissimis literis. Caput apri. Χ Avis
volans.

AER. III.

Lyttus urbs potens, quæ adversus omnem populum Cretensem aliquamdiu bellum sustinuit. Postea inopinato a Cnossis deleta, hominumque oculis est erepta. Polybius *n*) ejus laudes paucis comprehendit. „Lyttus, inquit, colonia Lacedæmoniorum erat & cognatione illi juncta, omnium Cretæ urbium antiquissima, civium educatrix, qui sine controversia ceteris Cretensibus semper præstabant. „Ejus numi rari: hic anecdotus, nec spectatis literarum formis & fabrica, recentior vetustis illis ejusdem urbis argenteis, in quibus aper & aquila conversantur. Eorum interpretem Begerus agit Thesauro Brandenburgico. *o*)

H h 3

PO.

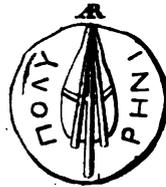
n) Hist. L. IV. C. 54. *o*) Tom. III. p. 43.

POLYRRHENIVM.

ΠΟΛΥ. Typus incognitus.)(Caput bovis.

AER. III.

Polyrrheniorum numis laus est a raritate, æreis maxime. Præfens vetustissimus, nec usquam editus. De signo anticæ partis, quod alias taurino capiti plerumque subjicitur, non liquet. Jac. de Wilde sacrum cultrum existimat, Begerus sagittam. Causa dissidii formæ varietas. Crederes in meo numo frumenti granum exhiberi. Sed diversa rursus figura, nitidius tamen quam alias, effingitur apud Pellerinium *p*) in argentea moneta, cujus aversam non sine causa Lectorum oculis propono.

Video filamenta & quosdam veluti funiculos nescio cui machinæ illigatos, qui cultro Wildiano, Beger-

p) Rec. T. III. pl. c. n. 49.

gerianæque sagittæ, aut hastæ ferro parum apte conveniunt. Quid si foret piscatorium instrumentum, firmandis adligandisque retibus idoneum? Quippe retium aliquam speciem funiculi illi objicere videntur. Jam nota est Dictynnæ retibus servatæ fabula ex iis, quæ supra disseruimus ad numum Spartæ, ubi simul animadversum, eam fabulam a Polyrrheniis reapse in ære publico fuisse consecratam. Sed nolim diutius insistere conjecturæ, cui parum ipse tribuo. Vittas, quibus alii numi Polyrrhenium bovem exornant, noster excussit. Literæ punctis finiuntur, ut in ære Syriæ Parthiæque regum.

TABVLA
· VII.
N. IO.

R H I T H Y M N A.

Galeatum Palladis caput, cui nescio quid reti simile imminet.)(Duo delphini, quos inter vestigium literæ P.

N. II.

AER. III.

Cretense ingenium adeo manifeste prodidit hoc nomismation, ut ejus natale solum primo conspectu tenerem. Artificium, galeatum Palladis caput, gemini delphini, omnia Cretam olebant. Majoris molis erat statuere, cuinam e centum urbibus, quibus an-

TABVLA
VII.
N. II.

antiquitus ea insula habitabatur, is numus competeret. Pallas & delphines nihil opis ferebant; nam hi typi compluribus Cretæ oppidis communes. Omnis proinde spes in solitaria litera ρ nitebatur, quam inter delphines mediam hic numus fere penitus extinctam, contra vero illæsam ostendit similis alter, quem Khellius ignotorum in classem redegit. *q*) Occurrebant Cretenses urbes a Rho auspicantes: Rhaucus, Rhamnus, Rhytium, mediterraneæ omnes; e maritimis Rhithymna, quo delphines pellicere videbantur, testes maritimi situs. Et substitissem hac in urbe quietus, nisi molesti Rhaucii fuissent iisdem usi piscibus in ære suo, *r*) quamvis auctore Stephano in mediterraneis positi. Tandem feliciter evenit, ut in alterum ex utraque parte similem numum inciderem ab Arigonio pariter inter dubios ablegatum, *s*) qui non jam primam urbis literam ρ , sed primas syllabas $\rho\omicron\iota\tau$, nempe retrorsum scriptas, delphinis interponit. Mox omnis difficultas evanuit. $\rho\iota\theta\upsilon$, non $\rho\iota\omicron\upsilon$ legendum, confestim patuit, quod Rhithymnæ memoria, ut prædixi, alioquin animo jam alte infedit. Præterea experientia doctus probe noveram, sæpe $\omicron$ ab θ in ære vetere difficulter discerni, sive puncto illo medio non
ex-

q) Adp. alt. ad Gesn. T. IV. n. 2. *r*) Rec. T. III. pl. c. n. 54.
s) Tab. VIII. n. 7.

expresso fallente typario, sive detricto injuriis temporum. Juvabat ipse retrogradus scribendi ordo Cretensibus perquam familiaris, uti Gortyniis, Eleuthernæis, Lyttiis, Priansiiis, Rhauciis, Sybritiis, Phæstiiis. Itaque de trium simul numorum patria reperta magnopere delectabar, eo magis quod primus Rhythmnæ numos e tenebris protraherem. Verum hanc gloriam præripuit Cl. Eckhel exhibito numo Thesauri Cæsarei cum luculenta epigraphe ΠΙΘΥ; t) id quod tantum abest, ut ægre feram, ut potius mirifice gaudeam, eo numo plene firmari, quæ modo differui de patria tam nostræ monetæ, quam Khellianæ & Arigonianæ, quæ perspicacem Eckhelium fugiebant.

TABVLA
VII.
N. II.

CYCLADES INS.

CYTHNVS.

Caput imberbè.)(KY. Columba volans.

N. 12.

AER. III.

E Cretico mari in Ægæum devolvimur ductore columba, quæ in Ægæi maris insulis typus obvius est. Ancoram in Cythno, una Cycladum figo, quo
li-

---

t) T. X. n. 9.

TABVLA
VII.
N. 12.

literæ KY invitant. Neque Cydonia Cretæ me retrahit, quæ & ipsa solis literis KY non raro nomen suum adnunciat. Vidi noctuas in ejus certis numis, columbas hætenus nullas. Imo vero in universæ Cretæ pecunia vix, aut certe perraro deprehenderis hoc genus avium, tanto frequentius aquilas, quæ facile dignoscuntur ex unguibus, rostroque adunco. Quam ob rem Cythniis & præsentem numum adjudico, & alium non multo dissimilem, cui inter incognitos Pellerinius locum dedit. u) Stephanus Byzantius ait: ΚΥΘΝΟΣ ἀπὸ ΚΥΘΝῆ κλιθάντος, Cythnus a Cythno conditore. ,, Probabile, hujus conditoris imaginem antica parte spectari. Idem auctor Cythnios caseos, & Cythnios pictores commendat; x) ac Eustathius y) nominatim vocat Cydiam quemdam, pictorem celebrem ex hac insula oriundum. At multo celebrior evasit gravissimis calamitatibus, quibus ab Amphitryone vexata est tam atrociter, ut proverbio locus fuerit: ΚΥΘΝΩΔΕΙΣ ΣΥΜΦΟΡΑΙ· Cythniæ calamitates.

S I P H N V S.

Apollinis laureatum caput. Χ ΑΠΟΛ. Avis volans.

AER. III.
Co-

u) Rec. T. III. pl. cxviii. n. 3. x) in voce ΚΥΘΝΟΣ. y) Ad Dionysii Perieg. v. 526.

* * *

Columba volans : ad oram numi inverſum Σ X
 Eadem & avis & litera.

ARG. III.

Siphnus auri argentique foecunda , tamque va-
 lida , ut ex infulis Archipelagi ſola cum Seripho &
 Melo auſa fuerit aquam & terram Perſis petentibus
 negare. Ejus numi copioſi tam argentei , quam aerei.
 το ΑΠΟΛ Αpolloniam interpretarer ejus nominis in
 Siphno urbem , 2) niſi obſiſterent ſimillimi numi , qui
 ΑΙΝΙ. ΟΑΤΜΗΙΑ. ΑΛΕΞΑΝΔ inſcribunt , magistratum
 certa nomina , unde ſecundum analogiam conſequitur,
 eundem ſub decurtato vocabulo ΑΠΟΛ latere ſenſum.
 Literæ Σ Ι , primæ Σ ΙΦΝΙΩΝ , quas hujusmodi numi alias
 juxta volucrem collocant , in noſtro fuerint per æta-
 tem extritæ. Apollinis cultum aperte profitentur
 & hi numi , & urbs Siphniorum Apollonia , ſic dicta
 ſine dubio in Apollinis honorem. Fuit nihilo minus
 tempus , quo ejus iras ingenti damno ſuo provoca-
 vere. Juſſerat Apollo de metallorum proventibus ſi-
 bi decimas offerri. Illi dictis aliquamdiu parent ; ſed
 nimio retinendæ pecuniæ ſtudio correpti ab ea religio-
 ne deſciſcunt. Extemplo poena ſecuta. Nam ira-

I i 2

tus

---

 2) Stephanus in ΑΠΟΛΛΟΝΙΑ.

TABVLA
VII.
N. 13.

tus deus illuviem maris induxit, metallaque eorum subvertit, uti narrat Pausanias. *a)*

Alterum numum tenuissimæ argentæ laminæ iisdem attribui, quod aliam non reperi urbem vel insulam, cui aptius conveniat. Begerus similem, sed avibus in contrariam partem volantibus promulgavit, *b)* propendetque in Maleam, ex aquilæ volatu auguratus Jovem Malæum, de quo Stephanus. At enim timeo periculosum illud Laconiae promontorium, neque aquilas agnosco sed columbas, Ægæis insularibus solennem typum. Siphnum quidem litera Σ , quæ margini inhæret, non obscure notat. Possis & Seriphum suspicari, ni certi ejus numi forent omnes majoris formæ. Alioqui parum interest, hanc illamve præferas. Nam pridem observatum est Eruditis, Seriphiorum numos a Siphniis fuisse cufos ex quacumque demum pactione aut foedere. Celebrata Siphnus a ditissimis metallorum fodinis. Contra vero Seriphus tenuis, abjecta, exulum pœnis non secus ac Gyaros destinata, auri argentique inops, omnis fere scopulus, unde Tacito eleganter saxum Seriphium vocatur. Quis credat tam humilem insulam feruisse tantæ
ma-

---

a) Phoc. p. 823. *b)* Thes. Brand. T. I. p. 440.

magnitudinis argentea numismata, cujusmodi ea sunt, quæ initialem ejus syllabam ΣΕ offerunt? Quid quod utriusque insulæ moneta sese ita exæquet, sive typos consideres, sive inscriptionis modum, sive formam & molem, ut omnes non solum eodem loco fabricatos jures, sed eodem malleo?

TABVLA
VII.
N. 13.

T E N V S.

Caput laureatum, cornutum, imberbe: in area botrus incusus. Χ ΤΗΝΙΩΝ. Neptunus stans d. tenet tridentem, sinistram lateri imponit: ad pedes delphinus.

AER. III.

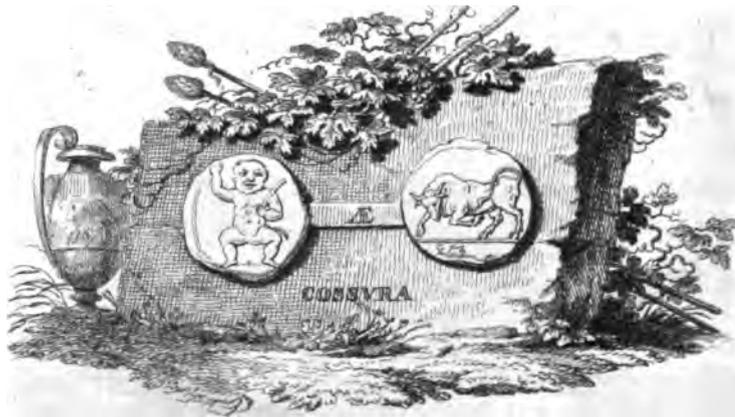
Differt ab iis, quos Gessneri & Pellerinii opera continent. Sunt, qui Jovem Ammonem adversa parte suspiciant. Mihi potior videtur eorum sententia, qui aut Tenum heroem, aut Bacchum exhiberi censent. Et faciunt pro Baccho pulcra juventus, & cornu, & botrus alias ex averfa conspicuus, incusus pone caput in præfente moneta. De Neptuni in Teno cultu ac templo magnifico Strabo, alii- que. Nunc Tine vocatur, vino hodiedum nobilis, cujus plus quam viginti genera producit, optimæ indolis omnia. Indigenas Græcorum insularium ele-

**TABVLA
VII.**

gantissimos, vaferrimosque laudat Baro Riedesel, non minus eruditionis laude, quam claritate generis illustris.

Sed peregrinatum est satis. Inter Græcos tam politos, & quod homini Germano non potest non esse jucundissimum, in insula tam multiplicis, generosique vini feraci quis male mihi vertat, si tandem multis itineribus fessus aliquamdiu subsistam? Hic igitur juvat non nihil genio indulgere, ratemque reficere. Mox ingens iterabimus æquor, Asiamque petemus, si modo vitam & vires dederint Superi.

F I N I S.

OBSERVATIONES

IN DVOS NUMOS, QVORVM ALTER OPVSCVLI
FRONTEM ORNAT, ALTER FINEM.

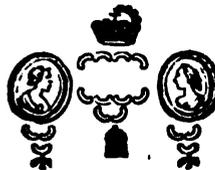
Utriusque numi copia mihi facta est, posteaquam pars major opusculi jam fuit ad umbilicum deducta. Cum tamen silentio non omnino prætereundos existimarem, eorum ectypa visum est iis inferere locis, quæ solent alias inania explere ornamenta. Prior literas P. S. S. C. vultumque Augusti potius, quam Tiberii offert, averfa parte Pontificalem Apicem, & L. CAEL. CLEM. Reliqua inscriptionis pars ævo cessit. Si urbem requiras ejus numuli natalem, illud antiquis solenne usurpandum N. L. si regionem, in promptu est sententia. Nisi enim omnia me fallunt, in Hispania domesticus est, cujus regionis Coloniae Romanæ, Julia Traducta, Corduba, Acci, aliæque frequenter Augusti effigiem, ac in averfa Apicem, seu Albogalerum exprimunt, quo symbolo Pontificatus Maximi honorem Augusto gratulabantur. Ad hæc Duumviri CLEMens, cujus hic numus meminit, & TIBerius FLAVus, quem ei sociat alter haud multum dissimilis numus in Morellii Thesauro Imperatorum Romanorum, compluribus Cæsareæ Augustæ, celebris in Hispania coloniae, monetis inscribuntur, cujusmodi Florezius edidit. (Medallas de las Colonias de Espanna Tom. I. Tab. IX. n. 10. 12. 13. Tab. VI. n. 1. 4. & Tab. VII. n. 9.) Quid quod fabrica Hispaniæ faveat? Itaque de regione jam satis certo constat: urbem eruendam relinquimus ætati, quæ plures id genus numos in apricum proferet, quorum ope & comparatione dijudicare licebit denique, sitne revera pro Cæsarea Augusta consistendum, vel pro alia Hispaniæ urbe. De sensu literarum P. S. S. C. consulendi Perizonius (de num. Consul. p. 276.) Vaillantius (de Coloniis p. 48. & 90.) & acris ejus adversarius Havercampus. (in Morellii Thesauro Fam. Rom. p. 249.) Posterior Perizonium secutus dictas literas interpretatur: Pecunia

nia Signata Senatus Consulto, numosque iis notatos sub Liviae sedentis, vel Romae stantis imagine, conjectat Uticæ in Africa statos.

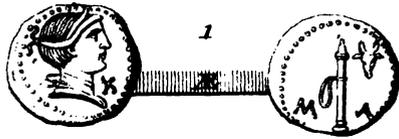
Alteri numo spectata priore parte similes pridem cogniti; sed hi Phœnicias, seu verius Punicas literas intra coronam lauream offerunt, qua parte taurus in meo procumbit. Ejusmodi inter Phœnicos Arigonius recensuit: Jacobus Barius Serpæ attribuit, (Relandi Palæstina p. 940.) Barthelemyus Hispali in Hispania. (Lettr. a M. Le Marquis Olivieri. p. 43.) Enimvero doctissimus Bayer Barthelemyi sententiam pluribus refellit (Del Alfabeto y Lengua de los Fenices p. 364.) & Cossuræ, aut certe in una ex adfatis insulis numos illos signatos autumat, eo cumprimis nomine, quod eandem omnino epigraphen Punicam, eodem literarum tam ordine quam numero, indubii Cossuræ numi præferant. Suffragantur & sertum, quod inscriptionem ambit, & metallum rubrum, & fabrica, omnia ex ingenio insularum Africi maris. Quæ cum ita sint, quin mea quoque moneta, omni destituta epigraphæ, eodem spectet, negari nequit. Aversæ partis taurus, notus læti graminis armentorumque typus, parum apte quidem videtur Cossuræ competere, de qua Ovidius:

Fertilis est Melite, sterili vicina Cossuræ.

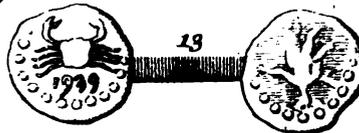
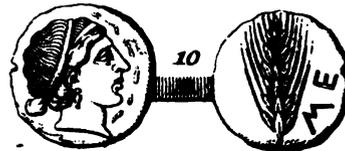
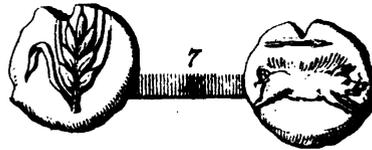
Verum & Myconus, Ægæi maris insula, ob ingratum solum male passim audivit, quo non obstante & spicas & uvas in ære jactavit. Cossura nunc Pantalaria dicitur.

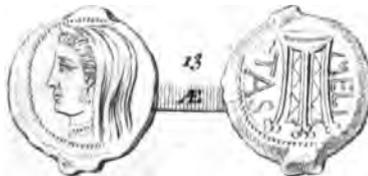
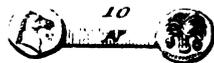
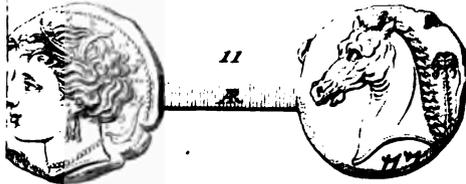
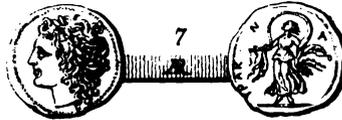
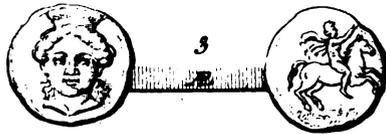
GALLIA

ITALIA

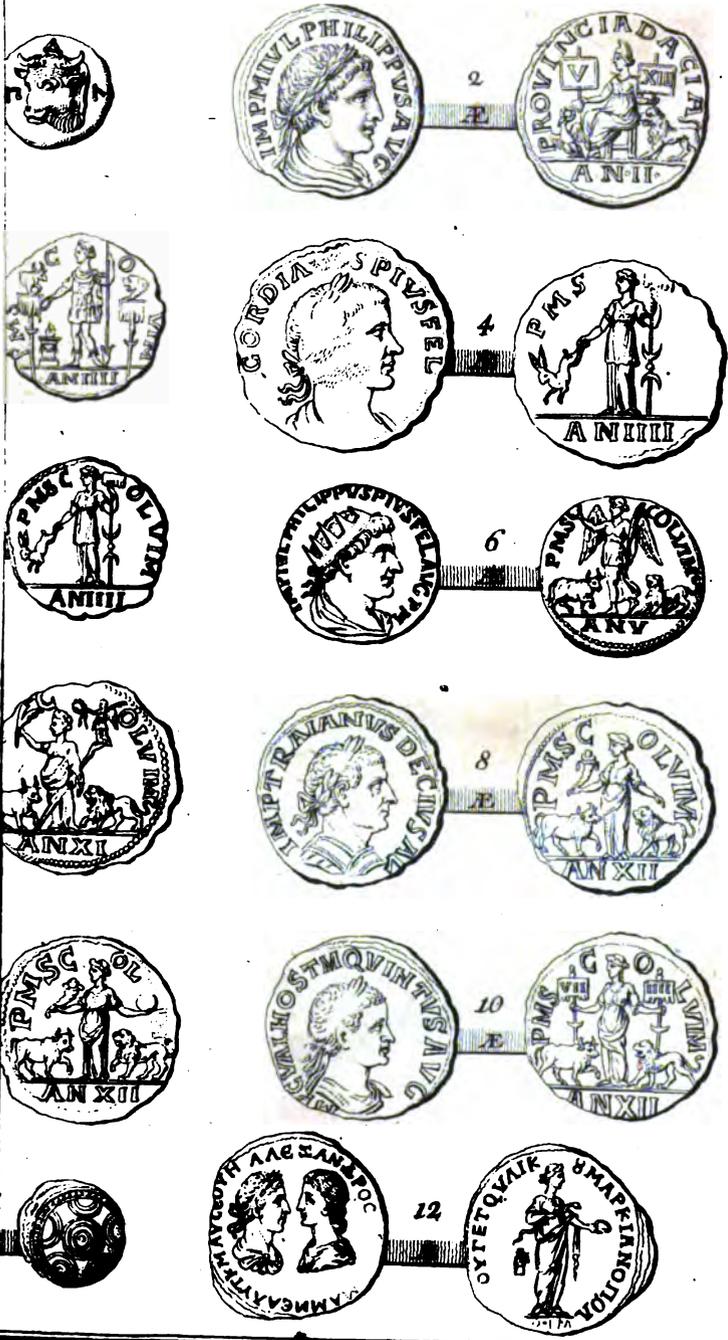

GRAECIA

Tab. III.

Tab. IV.

